

איוב א

ה' מן סוף מלך דנסבין א' במצעו תיבות ולא קרי' וסימנן תאמון לא חוספון לתת תבן' והאספסוף אשר בקרבנו' ויאצל זרד' י' בענן ודבר' משאת כי תשה ברעך' וכניהו בן יהודע בן' רפאתי ויצא אל מוצא המים' רפאנו את בבל ולא נרפתה' ונרפאו ויאמר אלי המים האלה' וקאם שאון בעמך' ונאשאר אני' וששאתך ושכבתך וששאתך' ורצאתי ויכלו את המים' ואענה את זרע רוד למען זאת' ואעשיר אשר קניהן יהונן' ומאן מלך שמון מראון' באחשה וילך אבי מלך באחשה' בלאש ותקח על אשת חבר' מלא ואמר לו מלאך' ו' לסוח תשאל לשמי' שלח דמלך' פארה הנה הודין' צנאז' כאביר כה אומר בכח ידי עשיתי' הובאיש כל הובאיש על עמי' ואת' וכל סבא' ארבעל וזר ב' בפס' ואמאטן נדמו עמי-מבלי הדיעה' פארהו ספניו ויולי עפסי' פארהו בוקה ובסוקה

איש יב רף בתורה ונאוב ב' באיוב ו' בתורה וסימ' איש אשר ידקח כמוהו' איש אשר יעשה כמוהו' באיוב: וכל איש יוסימ' האשים על הנשים' וכל איש אשר נצא' ועשה כאלה' דכו' ונאשאר אני' וששאתך ושכבתך וששאתך' ורצאתי ויכלו את המים' ואענה את זרע רוד למען זאת' ואעשיר אשר קניהן יהונן' ומאן מלך שמון מראון' באחשה וילך אבי מלך באחשה' בלאש ותקח על אשת חבר' מלא ואמר לו מלאך' ו' לסוח תשאל לשמי' שלח דמלך' פארה הנה הודין' צנאז' כאביר כה אומר בכח ידי עשיתי' הובאיש כל הובאיש על עמי' ואת' וכל סבא' ארבעל וזר ב' בפס' ואמאטן נדמו עמי-מבלי הדיעה' פארהו ספניו ויולי עפסי' פארהו בוקה ובסוקה

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן

קולה כי מצא מצא חיים

איש יב רף בתורה ונאוב ב' באיוב ו' בתורה וסימ' איש אשר ידקח כמוהו' איש אשר יעשה כמוהו' באיוב: וכל איש יוסימ' האשים על הנשים' וכל איש אשר נצא' ועשה כאלה' דכו' ונאשאר אני' וששאתך ושכבתך וששאתך' ורצאתי ויכלו את המים' ואענה את זרע רוד למען זאת' ואעשיר אשר קניהן יהונן' ומאן מלך שמון מראון' באחשה וילך אבי מלך באחשה' בלאש ותקח על אשת חבר' מלא ואמר לו מלאך' ו' לסוח תשאל לשמי' שלח דמלך' פארה הנה הודין' צנאז' כאביר כה אומר בכח ידי עשיתי' הובאיש כל הובאיש על עמי' ואת' וכל סבא' ארבעל וזר ב' בפס' ואמאטן נדמו עמי-מבלי הדיעה' פארהו ספניו ויולי עפסי' פארהו בוקה ובסוקה

לדחיק בדי' איש צרעת וזו איש מבי' יש' קדם' איש אל' כל' את מוצא' קמו סמקומו' המוחבא' בדי' אפר' כראות את' כל'

איש כמתת דוד' איש היה בארץ עז' איש נבאיתו דוכ' ל' בתרא' וכל איש' ויל' המלך ביה' ו' ותכיר' ושבעתם על שלוליתו'

ל. י. ו. ב. י. א. י. א. י. א. י. א.

ויסיפו לך שנות חיים

והיה הא' והוא ב' דסמי' וסי' כערי' אש' הפך' איש היה בארץ עז' וסר מרעד' וסי' נמס' בישעיה טימן נט: ויולדו ה' וסי' ויולדו להם בני' אחר הסבול' וילדו לרוד בני' כחברון דשמואל ל' חסר וי' ויולדו עוד לרוד בני' ויולדו לאבשל' ויולדו לו שבעה בני' דאזב' זא' וילדו להם: ועבדה רבה וסי' ועבדה רבה ויקנאו אתו' ועבדה רבה והיה האיש

אבן עזרא

היה מבי' בנת' פל כחור אחי חכמה' והקדוב אי' שהיה מבי' עמו והענין מוכיח בארץ עז' כמו סי' ושמתי בת חזו' וסבת בארץ עז' ולא יתכן לומר שלא היה בעולם בעבור שאמר יחזקאל ונח דכחל וחיוב ואם אמר טוען חולי איוב אחר היה שהזכיר ה' כן אמור' כן דכחל אחר נח והנה כמו' בפסוק אחר חם יעמוד משה וסמואל לפני ואף כי מנחם סמואל בן ע עמיהוד והנה לא מנחם חייב אחר כ' אחר חם יעמוד משה וסמואל לפני ואף כי מנחם סמואל בן ע עמיהוד והנה לא מנחם חייב אחר כ' אחר חם יעמוד משה וסמואל לפני ואף כי מנחם סמואל בן ע עמיהוד והנה לא מנחם חייב אחר כ'

היה בארץ עז' איוב שמו והיה' האיש ההוא תם וישר וירא אלהים וסר מרע: ויולדו לו שבעה בני' ושלוש בנות: והיה מקנהו שבעת אלפי צאן ושלושת אלפי גמלים וחמש מאות צמר בקר וחמש מאות אתונות ועבדה רבה מאד והיה האיש ההוא גדול מכל בני קדם: והלכו בניו ועשו משתה בית איש יומו ושלחו וקרצו לשלשת אחיותיהם לאכל ולשתות עמהם:

גבר הנה בארץ עז' איוב שמייה והנה נבא החוטא שלים ותריץ דחל מן קדם י' ועדי מן בישו ואתילידו ליה שבע בני' ותלת בנות והנה ביתה שבעת אלפין דען מן אלפא לכל נבא ותלתא אלפין דגמליא מן אלפא לכל ברתא וחמש מאה פרני' דתורין לגרמיה וחמש מאה אתנן לגרם אתתיה ופולחנה סביעא לחדא והנה נבא החוטא רב בנקסין מכל בני מדינתה ויזלזל בניו ועבדו שירותא בית גבר וימיה עד משלם יומי שבעת ומשדרין ומזמנין לתלת אחותהון למיכל ולמשתי עמהון והוה

אמר סככר היה חיס' תם וישר ירא אלהים וסר מרע עלה ו והכלי מחד בקייני' המדומים כמו קיין ההון והכני' והיו בניו מתנהגים בחוכן שלם לסי ההנהגה המדינית בדרך שתמלס החסיה והחסנה ביניהם ו ולזה היו אוכלים יחד הקבץ יתר ביניהם והנה

ההוא גדול: אחיותיהם ה' בליש' וסימני' החיותם את אבי ואת אמי' בצדקתן אחיותן' ואחיותהם צדיה ואביה' וקראו לשלשת אחיותיהם' ויבאו אליז כל אחוז וכל אחותיו:

כמוכ' בספרי הקדם והאומ' שהיה יובב בן זרח מנכרה טמא בחלוס דהא זה כי אין לו על מה יסען לא על דברי הנביאים ולא על מה שהעתיקו חכמינו זל ואל תתמה על זאת איוב כמו כי אינו רשע כלל והנה כמו' י' חים מלמה י' שמו והפך הדבר והיה איש אחד מהר חכדים ושמו מיכיהו חולי בעל הדקס על הרוב הכימבא דבר מקום איוב סמוך לחרן מטעם וילך חרצה בני קדם: הקיפו

אבן עזרא

איוב א

רלבג תתד

הקפיו... טעמו כאלו הסלימו תקופת ימי הסבוע כי פנעה בניס היו לו חולי כמו פן לשון תגרה ומורה שמה יהי כך וכך וכמוהו חולי ימוסני חבי חולי לא תחכה האשה וברכו לשון כינוי ובהפך כמו ברכך בנות אלהים ומלך ויהי היום הנחון רב מעדיה חמד כי השטן בן חלם היה מקנה בחיוב ופי' בארץ בארצו לבנו ופירו כל אשר לו בידך בחפזך וכמוהו היד יוחב חתך ופירש אך זאת כפסו כשמוע שמוע כפסד שלא תבקש כ כפסו וחלם כי המלאכי חין להם קחיה והנה טבח ויתכב מלאך יי בדרך לשטן לו וכספי דכחל מפור וחין חיס מתחזק עמי על חלפה כי חס מיכאל שרכס ועוד נחלי כשנת חל לדריש המדי עמדי למחויק ולמעוז לו שהוא החויק למיכאל ועזרו לאבחר סוד חלה הדברים לא יכולם ספ והמבין סוד מערכות הכבחות והשתנות המעסי כפי השתנות התנועות ידע עיקר השטן והסלל שהוא מלאך וטעם ויהי היום יום ראש הפניה שכל בני העולם עובדים לפני השכינה ככפי מדרן חו יום דינו של איוב לבדו ולא חוכל לפרס חו יהי פירשו ויהי היום ס שאירכו כן וכך כמו ויהי היום ועבור ליסע: גמטו' כמו סבוב וכמוהו פוטטו בחוכות ירושלם ועיין בארץ בכל העולם כמו ה התהלכנו בארץ: שכת בעזו' מן לסיכס בעיניכם הסר פסוכתו והיה לבער וטעמו שסכת בעזו כמו משוכת הכרס שלא יעבור עי' פרן רבה כמו ופרצת ימה וקדמה: ידיהם' מקומם כמו ויד תהיה לך: ותפל שח' מחנה שח' וכפוטו כמו חל פטטתם היום: עוד זה מדבר עי' שכת זה המדבר והוא חמית הכאים: וינו

והנה חזק ליראתו הסס יתבר' היה מקדש חזק' מהיקף להקף חזק' לומר מו' מיום לו ימי' והיה מייסד חזק' חל מה שרלו' וחזק פן היה מקריב קרבנות עליה ליראתו שמה חטאו וכו' הסס יתברך בלבבס לרוב העושר והפלוה חסר היה להם כי הם סבות העטיה בחזקן מה והנה לא תחר חזקו הכתוב בחכמה לסכלותו בדרוש חסר בעבורו חובר זה הספר והף על פי שהיה כבר חכם ב בעניינים הטבעיי כמו סירחה מדבריו וזכר אחר זה ממסל כאלו הסס היה מדבר עם חסר יבחו מאתו חלו הרעות המדומות חסר התהלכת מחון והוא השטן דרך מסל וקדחו סטן להיותו מטה מן הדל המכוין מהס יתכונן שהתבחר במה סקד' ולפי שהוא בלתי מכוין לעצמו ח' ויבא גם השטן בתוכס כמי שלא כוין בילו וזכר שטונו והתהלכו הוא בארץ לבד כי סס ימצאו חלו הרעות לא בכמחזות העליונות וחולס בני האלהים הם הכחות המנהיגות המציאות במלכות הסס יתברך וזכר כאלו חסי היה מוכע מהנעת הרעות לחיוב להיותו חיס תס ויסר וסהסטן סכב סנתן כל אשר לו בידו רק שלא יסלח ידו חל איוב וזה כולו להעיר שאך לסטן זאת הממסלה בשלמות כי חס ידבר החל' בסס יתברך לא יפלוט השטן עליו כמו סימבחר בזה הספר וזכר שהסטן הרע לו מצד הרעות המוכלות מקצת חיסו החלס ל לקצת כמו המלחמות ומצד הסנויי הנכולים מהיסודות כמו ה התמדסל' האס והרעו והקדים לו כור הרע הנכל מצד מלחמה להיותו יות' מחדיי לפי שהתחלתו הבחירה המכוונת אל זה ה התכלית וחולס הרעו הנפול' חס' יקרו מצד הסנויים המתחלסים ביסודות הס מיוחסים חל הקרי וההודמן: ואחר

ז' פסוק' ויאמר ויאמר וסימ' הכי קרא שמו' ורא את הנשים ואת' ורא את בנימין אחיו' בני הם אשר נתן לי' מי שמך לאיש' אל השטן מאין תבא' וחברו: תבא ז' חס' וסי' לקמן ריש סי' ב': הלא כל סיפר' זסרים וכל שאר כתו דכות חס' ב'טס מל וסימ' נסטר במשלי סימן יד': ואולם כל סיפר' רפ' ואולם בסג' אולם וסימ' שלח נא ידך וזע אל עצמו' אולם ויהי כי הקיפו ימי המשתה וישלח איוב ויקדשם והשבים בבקר והעלה עלות מספר כלם כי אמר איוב אולי חטאו בני וברכו אלהים כל לבס ככה יעשה איוב כל הימים ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על יהוה ויבוא גם השטן בתוכם: ויאמר יהוה אל- השטן מאין תבא ויען השטן את יהוה ויאמר משוט בארץ ומהתהלך בה: ויאמר יהוה אל-השטן השמת לבך על-עבדי איוב כי אין כמותו בארץ איש תם וישר ירא אלהים וסר ברע: ויען השטן את יהוה ויאמר החנם ירא איוב אלהים: הלא את שכת בעדו ובעד ביתו ובעד כל אשר- לו מסביב מעשה ידיו ברכת ומקנהו פרץ בארץ: ואולם שלחנא ידך וגע בכל-אשר-לו אס-לא על-פניה יברכך: ויאמר יהוה אל-השטן הנה כל-אשר-לו בידך רק אליו אל- תשלח ידך ויצא השטן מעם פני יהוה: ויהי היום ובניו ובנותיו אכלים ושתיים מין בבית אחיהם הבכור: ומלאך בא אל-איוב ויאמר הבקר היו חרשות והאתנות רעות על-ידיהם: ותפל שביא ותקחם ואת הנערים הכו לפי חרב ואמלטה רק-אני לבדי להגיד לך: עוד זה מדבר וזה בא ויאמר אש אלהים נפלה מן השמים ותבער בצאן ובנערים והאכלם ואמלטה רק-אני לבדי להגיד לך: עוד זה מדבר וזה בא ויאמר כשדים שמו שלשה ראשים ויפשו על הנמלים ויקחוים ואת הנערים הכו לפי חרב ואמלטה רק-אני לבדי להגיד לך: עוד זה מדבר וזה בא ויאמר בניך ובנותיה אכלים ושתיים מין בבית אחיהם הבכור: והא

והנה חזק ליראתו הסס יתבר' היה מקדש חזק' מהיקף להקף חזק' לומר מו' מיום לו ימי' והיה מייסד חזק' חל מה שרלו' וחזק פן היה מקריב קרבנות עליה ליראתו שמה חטאו וכו' הסס יתברך בלבבס לרוב העושר והפלוה חסר היה להם כי הם סבות העטיה בחזקן מה והנה לא תחר חזקו הכתוב בחכמה לסכלותו בדרוש חסר בעבורו חובר זה הספר והף על פי שהיה כבר חכם ב בעניינים הטבעיי כמו סירחה מדבריו וזכר אחר זה ממסל כאלו הסס היה מדבר עם חסר יבחו מאתו חלו הרעות המדומות חסר התהלכת מחון והוא השטן דרך מסל וקדחו סטן להיותו מטה מן הדל המכוין מהס יתכונן שהתבחר במה סקד' ולפי שהוא בלתי מכוין לעצמו ח' ויבא גם השטן בתוכס כמי שלא כוין בילו וזכר שטונו והתהלכו הוא בארץ לבד כי סס ימצאו חלו הרעות לא בכמחזות העליונות וחולס בני האלהים הם הכחות המנהיגות המציאות במלכות הסס יתברך וזכר כאלו חסי היה מוכע מהנעת הרעות לחיוב להיותו חיס תס ויסר וסהסטן סכב סנתן כל אשר לו בידו רק שלא יסלח ידו חל איוב וזה כולו להעיר שאך לסטן זאת הממסלה בשלמות כי חס ידבר החל' בסס יתברך לא יפלוט השטן עליו כמו סימבחר בזה הספר וזכר שהסטן הרע לו מצד הרעות המוכלות מקצת חיסו החלס ל לקצת כמו המלחמות ומצד הסנויי הנכולים מהיסודות כמו ה התמדסל' האס והרעו והקדים לו כור הרע הנכל מצד מלחמה להיותו יות' מחדיי לפי שהתחלתו הבחירה המכוונת אל זה ה התכלית וחולס הרעו הנפול' חס' יקרו מצד הסנויים המתחלסים ביסודות הס מיוחסים חל הקרי וההודמן: ואחר

ז' פסוק' ויאמר ויאמר וסימ' הכי קרא שמו' ורא את הנשים ואת' ורא את בנימין אחיו' בני הם אשר נתן לי' מי שמך לאיש' אל השטן מאין תבא' וחברו: תבא ז' חס' וסי' לקמן ריש סי' ב': הלא כל סיפר' זסרים וכל שאר כתו דכות חס' ב'טס מל וסימ' נסטר במשלי סימן יד': ואולם כל סיפר' רפ' ואולם בסג' אולם וסימ' שלח נא ידך וזע אל עצמו' אולם ויהי כי הקיפו ימי המשתה וישלח איוב ויקדשם והשבים בבקר והעלה עלות מספר כלם כי אמר איוב אולי חטאו בני וברכו אלהים כל לבס ככה יעשה איוב כל הימים ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על יהוה ויבוא גם השטן בתוכם: ויאמר יהוה אל- השטן מאין תבא ויען השטן את יהוה ויאמר משוט בארץ ומהתהלך בה: ויאמר יהוה אל-השטן השמת לבך על-עבדי איוב כי אין כמותו בארץ איש תם וישר ירא אלהים וסר ברע: ויען השטן את יהוה ויאמר החנם ירא איוב אלהים: הלא את שכת בעדו ובעד ביתו ובעד כל אשר- לו מסביב מעשה ידיו ברכת ומקנהו פרץ בארץ: ואולם שלחנא ידך וגע בכל-אשר-לו אס-לא על-פניה יברכך: ויאמר יהוה אל-השטן הנה כל-אשר-לו בידך רק אליו אל- תשלח ידך ויצא השטן מעם פני יהוה: ויהי היום ובניו ובנותיו אכלים ושתיים מין בבית אחיהם הבכור: ומלאך בא אל-איוב ויאמר הבקר היו חרשות והאתנות רעות על-ידיהם: ותפל שביא ותקחם ואת הנערים הכו לפי חרב ואמלטה רק-אני לבדי להגיד לך: עוד זה מדבר וזה בא ויאמר אש אלהים נפלה מן השמים ותבער בצאן ובנערים והאכלם ואמלטה רק-אני לבדי להגיד לך: עוד זה מדבר וזה בא ויאמר כשדים שמו שלשה ראשים ויפשו על הנמלים ויקחוים ואת הנערים הכו לפי חרב ואמלטה רק-אני לבדי להגיד לך: עוד זה מדבר וזה בא ויאמר בניך ובנותיה אכלים ושתיים מין בבית אחיהם הבכור: והא

רשי
ויהי כי הקיפו ימי המשתה וישלח איוב ויקדשם והשבים בבקר והעלה עלות מספר כלם כי אמר איוב אולי חטאו בני וברכו אלהים כל לבס ככה יעשה איוב כל הימים ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על יהוה ויבוא גם השטן בתוכם: ויאמר יהוה אל-השטן מאין תבא ויען השטן את יהוה ויאמר משוט בארץ ומהתהלך בה: ויאמר יהוה אל-השטן השמת לבך על-עבדי איוב כי אין כמותו בארץ איש תם וישר ירא אלהים וסר ברע: ויען השטן את יהוה ויאמר החנם ירא איוב אלהים: הלא את שכת בעדו ובעד ביתו ובעד כל אשר- לו מסביב מעשה ידיו ברכת ומקנהו פרץ בארץ: ואולם שלחנא ידך וגע בכל-אשר-לו אס-לא על-פניה יברכך: ויאמר יהוה אל-השטן הנה כל-אשר-לו בידך רק אליו אל- תשלח ידך ויצא השטן מעם פני יהוה: ויהי היום ובניו ובנותיו אכלים ושתיים מין בבית אחיהם הבכור: ומלאך בא אל-איוב ויאמר הבקר היו חרשות והאתנות רעות על-ידיהם: ותפל שביא ותקחם ואת הנערים הכו לפי חרב ואמלטה רק-אני לבדי להגיד לך: עוד זה מדבר וזה בא ויאמר אש אלהים נפלה מן השמים ותבער בצאן ובנערים והאכלם ואמלטה רק-אני לבדי להגיד לך: עוד זה מדבר וזה בא ויאמר כשדים שמו שלשה ראשים ויפשו על הנמלים ויקחוים ואת הנערים הכו לפי חרב ואמלטה רק-אני לבדי להגיד לך: עוד זה מדבר וזה בא ויאמר בניך ובנותיה אכלים ושתיים מין בבית אחיהם הבכור: והא

ואחר זה זכר סכר הניע מתום איוב וישרו ויראתו הסס סלא חטא בכל זאת רק נתן טבה לסס ית' ואמר יי' נתן ויי' לקח יהי סס יי' מבורך ואחר כך התחיל בסיפור המין

רשי

מעבר המדבר... פל חבל ויהי הכית... שכל זה וזה לשון... שכל כחוקר: על... הכערים נביס: אכל... אין כיוון להוכיח... הככות: להגיד לך... שהיה לרשות להגיד... להיש את כחותיו: ית' נתן הכל כרשותו... ויגו' תלש' כחוננו... וזכר ומתנחם... תלש' וזכר מתני... אייחתיגווי: תשכו... מבטן חמי' האדמה... אש' לוקחתי: מסס' לו... חמי' מנוס: וערים... אשכ' שס' לא... כנטן הוא הדבר... ונה סתה אל מקום... תשובתי: ועל סתה... שוכן לך ולא יחיוף... חסוק לזכר כי חס'... אל העפר לסייך לא... הוכרד לזכירה: לא... חסוק ראיית' תפלה... לא נתן: לזכור... תפלה ועול' אלה הקרה... כמו כחמו לדוד ה... פדככות ולי' כחמו... האלמים: או מזה... תפלה: איש' הקוס... שתוכל לומר: היה... אכוי' כח: מחזיק... חוס': כמו ויסלח... צרו ויחזקו: כי מחזיק... צלוי' כל: יתסתיני... צו: הסתיני לנגלו... כל לשון הסתה... ויגו' אל' לשון הסתה... שחזק: חס' האדם... לזכור: עור' כשד... עור' אכר' כפני... אכר' כן דרך בני... חס' כשחיה הרוב... בנה על דחשו מנין... כורשו לפניו... נכס כל אשר לאיש... כחזקו יתן כעד כ... כפסו: כפני כפסו... להגין: לפי שזיהוה... כפסו סתתיב: כפסו סתתיב... לטכר' אינו משעור... על מחזקו: ויולס' כ... אכל' חס' לא תראה... בו מיד טעל פניך... יכרין: ח'... חס' כפסו סתתיב: סלא... תכל' מכלו חמרו... סתתיב קסה' חס'... כער' על סטן יתיר... תסל' איוב: כאומר... לחזקו ספור הכית... זו וסתיב' כנה... להתגדר כן: כדלית... כתב' ולסון חסנה... חס' גורדו וסתיב'... על גלדו: אכל גורד... כרס' אינו אלא לשון... סתיב' כן: כמו גורד... חס' עושה וססל': סתיב' חזקו: ומת'... לטון גולה: כמו... ומת' כהר: ואת הרע... לא נקבל' בתמי': חזקים לא חטא בכל... כספתי: אכל כלבו... שש': ריש'

חפר על כד המסל סוה... הסטן השתדל בכל... חופכי ההשתדלות ל... לחזי' איוב כנכחו ושהס'... ית' נתן הכל כרשותו... זולת כפסו כי הוא חסר... לא נתן לסטן ממשלה... עליה חבל הוא הענין... להפך לל' שהיה... תמשול עלי ומתנהגו... כאשר תרצה ויחס... עס זה המסרו ביד זה... הסטן לסכת היומו... בלתי שלס בירח' הסס... עד סלא יעמו בחומתו... כאשר יוסה וזהו ח... חומרו וחולס סלא כח... ידך גע אל עבמו וחל... בסרו חס לא על כ... סניך יכרךך וכן היה... הענין על דרך האמת... כי איוב להיומו ככך... ומבולכל בעני' ההסנה... החלהית והיות חמוכח... בזה בלתי סלימה ה... העתיקוהו חלו הרעות... הכוללות אל סחילט... המחמ' סחין הסס ית'... מוסניח בתחתיניס לל... בחישהו וחילו היה... מזוייר לן האמת בזה... לא היה נעתק כסוס... פניס אל ההחמנה... בתלופו והנה סכת... היומו ככך זה הסעור... מהמכוכ' בזה הדרוס... היתה חסרונו בהסגו'... העיוני' אשר השלימות... בהס סכת הסמרי ה... החס' מאלו הרעות... המדומות חכר סכבר... הניע מתום זה חלויס... והוא יתב באמצע קטמא ו... דינה אתתיה ער פרוז ארת מרתקף ב... בשלימותך פריד מימרא דיי ומירתו... ואמר לרה הכסרה די ממללו הרע מן... נשיא' ועבריו קלנא בבית אבהתהון... הכרין ארת ממללא לחוד ית טבא נ... נקבל מן קדם יי' וירת בישא לא נקבל... בכל דא לא חב איוב בספותוהי ברם... ברענייה הררר במליון ושמע

והיא זעפא רבתא אתינא מסטרי מדברא... וקריב בארבע זוני דביתא ונפל על ע... עולמיא ומיתו ויאשתוביר לחוד אנא... לבלחדי לחואה לד' וקס איוב ובוזע... ית מעיליה וספר ית רישיה ונפל על ארעא... וסנידו ואכר ערטילי נפקית מן ברסא... דאפי וערטילי אתוב לבית קבורתא מימרא... די יתב ומימרא דיי ובית דיניה נסיב יהי שמא... דיי מברדו בכל דא לא חב איוב ולא... מסדר מלי מחטא קדם יי' והוה יום דינא... רבא יום שבוך סרחנא ואתו כתי מלאכי... למקום ברינא קדם יי' ואתא לחוד סטנא... במציעיהון למקום ברינא קדם יי' ואמר... יי' לסטנא מן את אתי ואתיב סטנא קדם יי'... ואמר מן למשוט בארעא למברק בעוברי... בני נשא ומן מהלכא ברה ואמר יי'... לסטנא אפשר דשויתא לבד בעברי איוב... ארום לית דכמותי בארעא דעממי גבר... שלים ותריץ דחיל מן קדם יי' ועדי מן ב... ביש ועוד פרוז הוא מרתקף בשלימותיה... ונריתא מימרי ביה לסלעמותיה מן ו... ואתיב סטנא קדם יי' ואמר... אברא אמטול אברא וכל די לבר נש ומסוד... אמטול נפשיהו ברם אושית פרוז מתת... ידך וקריב לגרמיה ולבסריה אין לא באנפי... מימך דיגונדו ואמר יי' לסטנא ה... מסיר בידך לחוד ית נפשיה נטרו ונפק... סטנא בהרמנא מן קדם יי' ומחא ית איוב... בשיתנא בישא מפרסת רגליה ועד מוקריה... ונסיב ליה פחר לאתקרצפא ביה... והוא יתב באמצע קטמא ואמרת ליה... דינה אתתיה ער פרוז ארת מרתקף ב... בשלימותך פריד מימרא דיי ומירתו... ואמר לרה הכסרה די ממללו הרע מן... נשיא' ועבריו קלנא בבית אבהתהון... הכרין ארת ממללא לחוד ית טבא נ... נקבל מן קדם יי' וירת בישא לא נקבל... בכל דא לא חב איוב בספותוהי ברם... ברענייה הררר במליון ושמע

ערס ד' חס' וסימ' ופל ערס כל היוס דשאל... יצתי מבטן אמי: תפלה ג' וסימ' בירסיה סימן ט': תבואה יז חס' וסימ' בסדס אל תבא' ארת אימתי... אשלח' ואל המקדש לא תבא' גפ בי התאנף יי' אשימה עלי מלך' בקסת רעך' בכרס רעך' כי תשה ברעך'
והנה רוח גרולה באה מעבר המדבר... ויגע בארבע פנות הבית ויפל על... הנערים ומותו ואמלטה רק אני... לבדי להגיד לד': וקס איוב ויקרע... את מעלו ויגו את ראשו ויפל ארצה... וישתחו: ויאמר ערס יצתי מבטן... אמי וערס' אשוב שמה יהוה נתן... ויהוה לקח יהי שם יהוה מברך:
ובכל זאת לא חטא איוב ולא נרתן... תפלה לאלהים:
ויהי היום ויבאו בני האלהים... להתיצב על יהוה ויבוא גם השטן... בתכם להתיצב על יהוה: ויאמר... יהוה אל השטן אי מזה תבא ויען... השטן את יהוה ויאמר משט בארץ... ומהתהלך בה: ויאמר יהוה אל... השטן השמת לבך אל עבדי איוב... כי אין כמותו בארץ איש תם וישר... ירא אלהים וסר מרע ועדנו מחזיק... בתפתו ותסיתני בו לבלעו חנם:
וען השטן את יהוה ויאמר עור... בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד... נפשו: אולם שלח נא ידך וגע אל... עצמו נאל' בשרו אם לא אל פניך... וברכך: ויאמר יהוה אל השטן הנו... בידך אך את נפשו שמר: ויצא... השטן מאת פני יהוה וידך את איוב... בשחין רע מכף רגלו עד קדקדו:
ויקח לו חרש להתגדר בו והוא ישב... בתוך האפר: ותאמר לו אשתו ערך... מחזיק בתמתך בך אלהים ומת:
ויאמר אליה כדבר אחת הנבלות... תדברי גם את הטוב נקבל מאת... האלהים ואת הרע לא נקבל בכל... זאת לא חטא איוב בשפתיו:

אבן עזרא

ויגו את ראשו טעמו... טעל ראשו וכן הורידו... לחזק ראסו: חסוב... סמה' רמו לקבל... הידוע וכן כי עת לכל... חפן על כל המעשה... סס' ויס חומרים כי... מבטן חמי' היא חרץ... והענין חס' הראשון... חו בעבור היו העשמו... טהס מוסדי הנוף ין... חרץ וכנגד חרץ:
תפלה' כמו תפל... והענין לא יכח מפת... דכור סחין לו טעס:
ותסיתני' דברה... תורה כלסון בני חס'... והענין סיססכו ח'
חס' סחין לסס דעת... סיכולת להסית חותנו:
עור בער עור' נקף... בעד נוף ויס חומר כי... מנהג חס' להסמיר... עינו בידו חס' יפתח... מוסכה בעבור היותה... ככבדת: להתגדר... להתחכך וחי' לו חס'
במקרה ויס חומרים... חרס כמו כנגד נ'
ובחרס' בתוך האפר'
כדרך' חבילות וילגס... סק ויסב על האפר'
והאומר כי טבמו... באפר לקדר הסחין... כריך להביח רחיש... שהיה הסחין חס' וחס':
בכל זאת לא חט' איוב... בספתיו' להורות כי... עוד יחטא בספתת... ויניח מפת מלי' ככתב... כערו: חליפת'

זכתב עליך' תבא מ' תמר אחותי קימא' אשר תבא חדר בחדר דמלכים' קדש ישראל ליי ראשית תבאתה' אל... השטן סאין תבא' אי מזה תבא ויען השטן' כי לפני חסמי' ברכת אכר' תבא כל רעתם' וכל משלי דמות כסד מל'... וסימ' נסס' באכר רבתי יאות ת' ובמשלי סוף סימן ט': מאת פני ה' וסימ' וידך אך יצא יצא' לא כן לכונא הנברים' קרנו... שאו את אחיכם' ויקרב מאת פני הבית מבין המוכח דמלכי' וצא השטן סאת פניו יי': נקבל ב' ובפסוק ואינן מן אכ... מן טב ובפסוק וסימ' נסס' במסר רב' במערכת אות הב' כסד:

חליפו התימוני. משפח' תימן בן חליפון בן עשו והקרוב שהיה קרוב מימי משה כי לא יתיחס לתימן כי חס' אחר דורות. וחזל אמרו כי משה כתב ספר איוב והקרוב חלי' כי הוא ספר מתורגם על כן הוא קשה בפירוט כדרך כל ספר מתורגם. הסוסי' מבני קטורה אשת חברהס' את יסבך ואת סוח: הנעמתי. לא ידענו חס' יחוסו למדינה או למשפחה:

הבאה ג' בטע' מלעיל וסי' ארדה נא ואראה הכזקתה. כל הנפש לבית יעקב. וישמעון שלשת רעי' איוב: ולא הכירוהו. חז' מן ולא דסמי' לה' וסי' נמסר במסר רבמת במערכת אות ל' בסר: וישאו קולם נשאת קולם ד' חס' את בליש' וסי' נמס' בסוף ספר שופטים: וישבו אתו לארץ ד' בליש' פ' קשור עם למד' וסי' ונקתה לארץ תשב' שבו לארץ אין כסא בת

וישמעו שלשת רעי' איוב את כל-
הרעה הזאת הבאה עליו ויבאו איש-
ממקמו אליפו התימני ובלדר ה-
השותי וצופר הנעמתי ויערו יחדו
לבוא לבונו ולנחמו: וישאו
את עיניהם מרחוק ולא רבו רהו
וישאו קולם ויבכו ויקרעו איש מ-
מעלו ויזרקו עפר על ראשיהם
השמימה: וישבו אתו לארץ שבעת
ימים ושבעת לילות ואין דבר אליו
דבר כי ראו כי גדל הכאב מאד:

אחרי כן פתח איוב את פיהו ויקלל
את יומו:
איוב ואמר: יאבד יום אוהד בו
והלילה אמר הרה גבר: היום ההוא
יהי חשך אל-ידרשהו אלוה ממעל
ואל-תופע עליו נהרה: וגאלהו
חשך וצלמות תשכון עליו עננה
יבעתהו במרי יום: הלילה
ההוא יקחהו אפל אל-יחד בימי שנה
במספר ירחים אל-יבא: הנרה
הלילה ההוא יהי גלמוד אל-תבוא
רננה בו: יקבהו אררי יום העתידים
ערר לויתן: יחשכו בוכבי נשפו
יקור לאור ואין ואל-יראה בעפעפי-
שחר: כי לא סגר דלתי בטני
ונסתר עמל מעיני: למד' לא
מרחם אמות מבטן יצאתי ואנוע:
מדוע קדמוני ברבים ומרה שרדים
כי אינק: כי עתה שבתתי
ואשקוט ישנתי או ינוח לי:

אינק: ארום השתא שכיבית ואשדוך דמכירת בכון ינוח לי

כשדים וישבו אתו לארץ שבעת ימים וישבו לארץ דמו וקני בת ציון: ויקלל ד' וסי' נמס' בסדר אמור: תופע לו חד ותופע ואינך חד מן זונג חד תלו וחד ואינך מן אב מן כב חד נסיב ו' וחד לא נסיב ו' ול לחן זוגא וסי' נמסר בסדר רבת במערכ' אות התלו בסר: ירתי ד' וסי' נמסר בסדר שמו: יקבהו ג' וסי' אררי יום מונע בר יקבהו לאום: אמר לרשע צדיק אתה: שחר ח' וסי' נמסר בישעיה סוף סימן ח' ובתלים סימן קח: ויסתר ב' דגשים וסי' סניחון משה פנז' ויסתר עמל מעיני: מעיני' וסי' נמסר בו יצא ובישעיה סימן סה וסוף הושע: ואשקוט ג' פל בליש' וסי' ולמען ירשלם' אשקוטה ואבישה' כי עתה שכבתי ואשקוט:

עוד זכר שכאשר שמעו רעי' איוב באו לבד לו ולנחמו וכראותם חמק סברו לא נמצא
מי מדבר חלינו דבר וחאשוב סאלו הרעים היו חכמים מפורסמים בזמן ההוא חקרנו
יחד עמו בעיוניות ונמצא בנייהם בזה המבוקש התוריי זה המחלוקת אשר הוא לפי
מה שתפסטהו החלוקה כמו סיתבאל אחר זה וזכרנו איוב כי חין דובר חליו דבר

פתח כיהו וקלל את
יומו לפי מדעתו היה
כמו סיתבאל מדבריו
סכל מקרי האדם הם
מונבלים ומסודרים
לפי מערכת הככבים
בעת הלידה:

ביאור מלך המעב' ויען)
הרצון בו יקרח כמו
וענית ואמרת שהרצון
בו קריחה לא תסובה:
והלילה אמר הורה
גבר' הרצון בו
הלילה שאמר המבסר
שהורה בה גבר והוא
ליל ההריון ויחס
ההריון ללילה להיותו
עת המסגל לפי החק
האנוסי חרזל מלחך
הממונה על ההריון
לילה שמו: יגאלהו
יטנפוהו וילכלכוהו או
יהיה הרצון בו ש
סיהו גוהלו וקרוביו
חושך וצלמות כדרך
פיטכנו עמו תמיד ו
והכל עולה לנוען אחד:
כמירי יום'

הוא מענין עורנו
כתנור כמדת רזכה
לומר חממות היום
צבא במסקל סגריד
והרצון בו סיבעתהו
האידים העול' בסכת
חממות היום עד ש
סימנעו אורו: אל יחד
בימי שנה הרצון בו
לא יהיה אחד בימים
שלא יבא במספר
עמהם: גלמוד'
הרצון בו יחידות רל'
שלא ילכו בלילה חברת
האכסוס יחד: לויתן'
חבלס: ככבי נשפני'
הס הככבים הגדולים
הנרח' בתחלת הלילה
ובסופה ולא ימנע
הרחות האור הנמצא
או: ואל יראה
בעפעפי שחר' רל'
שלא יבקע השחר:
דלתי בטני רל הבטן
אשר היה בו הריוני
והוא בטן חמו':
הכוכבים

אור וכוהו ונהורה עמיה פרי ויש חומר כי כמוהו המנהרג' אשר בהרג': יגאלהו'
יפחיהו סלח יעמוד כמו ובעתתו רוח רעה: כמירי יום: כמו קטב מירי
לסם המות ואם נולד בלילה הלילה ההוא יקחהו אוכל: יחד' יחבר מן יחד והככון
שום יום ונ' לויתן' מקום אלס ועכיונו אבל ובדברי רבותינו אל יסמה להחשב בימי שנה: גלמוד' שומם כמו גלמודה: העתידים' שהם מומונים לעורר חבלס כמו ועתדה בסדה כך ועתודותיהם
עתידי' שיחלס לויתן' והוא מין דג גדול והקרוב כי אוררי יום הס הספדני' בכל לפון סיקלל הימי': נכפשו' תמז' מלת נסף להשתמלת הלילה ולאחריתו: בעפעפי שחר' יא כמו
הספק' וכמוהו העתיף עיניך בו ואיכנו והככון שהוא על דרך משל בעיני' והסחר דמה להס והענין כאשר יפתח הסחר עפעפי' כעיני' סיס' לה' עפעפי' והוא האישון וקרח עפעף
על סס האור: לא סגרי' יחפר פותח הרחס: דלתי בטני' הטבור סממנו יבא המחל לולד קודם שילד: ומה סדים' כטעם למה וכמוהו מה יתחונן: סס

סס
קכ ג

רעי' איוב:
לגוד: כמו מי יבד
לר' לא תכזבו לו:
השמימה: כלומר
למעלה מראשיהו ור'
היה להם סכנה אבל:
לחץ: על הארץ:
לנער בנערותו: מענה:
ויען איוב ויאמר:
יען יובעס
סכל עמיה האוורה
כמרה איכה אלא
לשון הרמת קול:
ואכ לכלס וענו
היו קולרס: אולך
בו לשון עתיד שהיה
אחר הללו ויאבד
היום שהייתי עתיד
להולד בו ואלו לא
הייתי נולד: והלילה
אף היא תחבלי: אמרי'
שאמר המבסר אשר
עליו הדבר מוטל:
הורה גבר' שיעבר
אבי אלתמי' בנקבה
בוהג לומר הרמה
בזכר בנהג לומר
הורה אלת הנקבה
ורבותי' אל אמרו
מלחך חממות על
הריון לילה שמו:
היום ההוא יסיה
חפך תמוד בכל
סנה כפיני' אותו
יום ואל ירשעהו אל
חממל לטובה: ואל
תופע עליו נהרה:
אורה כמו גבר
ומתרגמים כיהור:
יגאלהו: כמו לחס
מגוהל' במה גאלגוד'
והוא לשון יגלוד'
ללמות: כל סל מות
סליבו חורר לעולם:
עכבה' אפילה:
כמירי יום' סוס
השנלים ככהרים
כמו קטב עירי:
והוא מושל ככהרי'
של ומקטב יסוד
כריס: אל יחד' אל'
ימש' כמו יסוד
ימרו: פאל יתאחד:
גלמוד' יסוד וססר
מאלס ומכל כרה:
יקוהו יקללו:
כמו קב לו אוררי
יום: המקללים את
יעיה: לפו ססס
עכונס: לקלל קללה
עמך בערס:
העתידים עורר
לויתן' להיות עררי'
כמחברת לחד לנו
סלסס מחברת אס
ואשמו סלון כניה'
וכתלסוד ינוסלס'
ראויה עורר לויתן'
לסון על ליווי
סלסס כשיות כמו
לא יערער על חמו:
סססו' חף אסכנו:
עשפרי ויהורי' כיו
ועשפס וילו' סיה'
כי לא סגר' מי
סינולת בירו' סגור
ונס זה מן המקללי'
דוען להלילה אחר'
דלתי בטני' סינולת
תמנו' שאס עשה כן
ויסתר עמל מעיני:
למה לא מרחס
אמות' מינולת
הרחס הייתי מוכן
למות מיד' ומדכר
כלסון עתיד' כאל'
עומד עכשו כיוס
יבולת הרחס ויומר
לא אמות עת'
ולמה לא מנען
ובלתי וננוע' למה
לא הייתי לו גיעה
מוכנת: מדוע
קדמוני כרכי אחי'
קודם למיתו: כי
אינק: כי כנור עלי
לינק תהס' לפי שהוא
מדבר כיוס לידה'
הוא מוכרי דכריס
סל אחרי' כלסון
עתידי' סככתי:
הייתי סוככ בקבר:
הכוכבים

הבוכי חרבו למוי לל פהם בונים המוקמו חסר היו חרבי לקרא פהם על הבנינים ההם: חללו רגזו לל חללו ירהו כמו הענין באמרו לב רגזו שהרצון בו לב ירהו והרצון בזה שחרת המות סרה יראת הרשעים מעל האנשים ויחפרוהו ממטמונים לל פהם יבקשו המות יותר ממטמונים ויסק חלוה בעדו לל סגדר השם בעדו דרכו חסר ילך בה עד חסר ימנעו ממנו כל מבוקשיו ויתכו כמים שאננותו לל סכבר נברו אחת אחת כמים הנגרים חסר ירוננו רץ לקראת רץ בלי הפסק ויבא רגזי רובה לומר מה שהייתי ירה ממנו ויחיה רגזו מענין יראה על דרך אמרו סם רשעים חללו רגזו ביאור רברי המענה צעק חיוב ואמר יחכד יום חסר יולדתי בו והלילה חסר

רשי

הבונים חרבו למוי לל פהם בונים המוקמו חסר היו חרבי לקרא פהם על הבנינים ההם: חללו רגזו לל חללו ירהו כמו הענין באמרו לב רגזו שהרצון בו לב ירהו והרצון בזה שחרת המות סרה יראת הרשעים מעל האנשים ויחפרוהו ממטמונים לל פהם יבקשו המות יותר ממטמונים ויסק חלוה בעדו לל סגדר השם בעדו דרכו חסר ילך בה עד חסר ימנעו ממנו כל מבוקשיו ויתכו כמים שאננותו לל סכבר נברו אחת אחת כמים הנגרים חסר ירוננו רץ לקראת רץ בלי הפסק ויבא רגזי רובה לומר מה שהייתי ירה ממנו ויחיה רגזו מענין יראה על דרך אמרו סם רשעים חללו רגזו ביאור רברי המענה צעק חיוב ואמר יחכד יום חסר יולדתי בו והלילה חסר

הבונים חרבו למוי לל פהם בונים המוקמו חסר היו חרבי לקרא פהם על הבנינים ההם: חללו רגזו לל חללו ירהו כמו הענין באמרו לב רגזו שהרצון בו לב ירהו והרצון בזה שחרת המות סרה יראת הרשעים מעל האנשים ויחפרוהו ממטמונים לל פהם יבקשו המות יותר ממטמונים ויסק חלוה בעדו לל סגדר השם בעדו דרכו חסר ילך בה עד חסר ימנעו ממנו כל מבוקשיו ויתכו כמים שאננותו לל סכבר נברו אחת אחת כמים הנגרים חסר ירוננו רץ לקראת רץ בלי הפסק ויבא רגזי רובה לומר מה שהייתי ירה ממנו ויחיה רגזו מענין יראה על דרך אמרו סם רשעים חללו רגזו ביאור רברי המענה צעק חיוב ואמר יחכד יום חסר יולדתי בו והלילה חסר

הבונים חרבו למוי לל פהם בונים המוקמו חסר היו חרבי לקרא פהם על הבנינים ההם: חללו רגזו לל חללו ירהו כמו הענין באמרו לב רגזו שהרצון בו לב ירהו והרצון בזה שחרת המות סרה יראת הרשעים מעל האנשים ויחפרוהו ממטמונים לל פהם יבקשו המות יותר ממטמונים ויסק חלוה בעדו לל סגדר השם בעדו דרכו חסר ילך בה עד חסר ימנעו ממנו כל מבוקשיו ויתכו כמים שאננותו לל סכבר נברו אחת אחת כמים הנגרים חסר ירוננו רץ לקראת רץ בלי הפסק ויבא רגזי רובה לומר מה שהייתי ירה ממנו ויחיה רגזו מענין יראה על דרך אמרו סם רשעים חללו רגזו ביאור רברי המענה צעק חיוב ואמר יחכד יום חסר יולדתי בו והלילה חסר

עם מלכיה ויעמי ארעא דמשכילין צדון להון או עם רבבא דרהב להון דממלון קורטוריהון סיבא או היד נפלא דשמיע במעניא לית אפשר דאחי היד טליא דלא חמון נהור אורתא תפן רשיעא דעברו תתובא פסקו רגזו נהנם ותפן ינוחון ת תלמידיה דאשתלהי חילון באורתא פחדא אסירי מדרשיא שלאו לא שמעו ינקי בית רבא קל אמורארה ועקב דאתקרי דדק ואברהם דאתקרי קשיש תפן הוא ויצחק עברא דיי דנפק בר חורין מן פופתא מן קירם דידיה למה יהיב ללעי נהורא וחיי למרירי נפש דאורכין למותא וליתוי וחספין ליה פן טומעניא דהון חרין לדיצא השתא יחרון ארום ישבחון בית קבורתא פל אלון מריתא לגבר די אורחיה מטמרא וטלל אלהא אמטולתיהו ארום קדם סעורתי תנהתי תעול ונתון היד מוי אכליותיו ארום דלוהא דלחית ואתת לותי ומה דדלחית ייתי ליו לא שליית מבסורתא דהורי ואתנן ולא שדוכית מן בסורתא דיקרתא ולא ניהית מבסורתא דנפליא ואתא רונא על בסורתא די בנא ו

גדול וחברו כיהאיש מדכי חולך ונדאל כי מררכי יהודי משנה קטון ונדול שם הוא נסתרה וסם בתלים סיפן לאו ויסק ד וסם ויסק על ארץ העדות ויסק דוד מהארץ ויסק בדרתים ויסק אלוה בעדו

הבונים חרבו למוי לל פהם בונים המוקמו חסר היו חרבי לקרא פהם על הבנינים ההם: חללו רגזו לל חללו ירהו כמו הענין באמרו לב רגזו שהרצון בו לב ירהו והרצון בזה שחרת המות סרה יראת הרשעים מעל האנשים ויחפרוהו ממטמונים לל פהם יבקשו המות יותר ממטמונים ויסק חלוה בעדו לל סגדר השם בעדו דרכו חסר ילך בה עד חסר ימנעו ממנו כל מבוקשיו ויתכו כמים שאננותו לל סכבר נברו אחת אחת כמים הנגרים חסר ירוננו רץ לקראת רץ בלי הפסק ויבא רגזי רובה לומר מה שהייתי ירה ממנו ויחיה רגזו מענין יראה על דרך אמרו סם רשעים חללו רגזו ביאור רברי המענה צעק חיוב ואמר יחכד יום חסר יולדתי בו והלילה חסר

אבן עזרא

סם רשעים חסר המתנועעים חללו מרונם ויחפרוהו יתקפוהו יתד מהחופרים למצח ממוון חלי גיל יס חומרים כי גיל תנועה לשמחה ולחבל כמו רנה ואחרים חומר כי ענינו כמו השמחה ללכת אל גיל כן יסגור חוזר ופירש מי הוא מהמחכים למות הוא סגבר חסר דרכו כסתרה ממנו והאל סגר עליו וזה ענין ויסק חלוה בעדו כמו יסגור על חיים והנחץ רב סעדיה פי בו להסך וחמר כי ענינו כי אין צורך לחיים חלא סגבר חסר דרכו כסתרה חפילו בחילה לא יתענג ויתכו כמים שאננותי עד סיבכה או הוא על דרך משל שלא יתערב כי חס ירוננו וזאת חת ולא תפסקנה חליפו

הבונים חרבו למוי לל פהם בונים המוקמו חסר היו חרבי לקרא פהם על הבנינים ההם: חללו רגזו לל חללו ירהו כמו הענין באמרו לב רגזו שהרצון בו לב ירהו והרצון בזה שחרת המות סרה יראת הרשעים מעל האנשים ויחפרוהו ממטמונים לל פהם יבקשו המות יותר ממטמונים ויסק חלוה בעדו לל סגדר השם בעדו דרכו חסר ילך בה עד חסר ימנעו ממנו כל מבוקשיו ויתכו כמים שאננותו לל סכבר נברו אחת אחת כמים הנגרים חסר ירוננו רץ לקראת רץ בלי הפסק ויבא רגזי רובה לומר מה שהייתי ירה ממנו ויחיה רגזו מענין יראה על דרך אמרו סם רשעים חללו רגזו ביאור רברי המענה צעק חיוב ואמר יחכד יום חסר יולדתי בו והלילה חסר

ועין אליפו הנסה... הכין לשון רבים והסמך מקום שין וההא מקום חלף וכמוהו כסה עליו אור פניך וי' ועצור במלך לא נוכל ויש חומרי הנסה המנסה וטעם דבר בדבר ואחרים אמרו כי הדבר הוא המנסה ועצור במלך לא נוכל שלא נשיבך כסלתך דבר שתטען עליו כמו ושינוי בלתי כסלם נכחדו נכרתו כמו ומתחד מן הארץ: שאנת חריה

חבלהם כלם משולמים ונעזבי אל ההנהגה המסודרת מהנרמי השמימי והביהו להחמין זה החוש והענין חס החוש למה שגרהו מרוע הכבוד הגופל בחיסי האל הטוב והרעות חס העין להיות חלו העניני הפרטי הזמני בלתי חפצר בהם לפי מחשבתו סיהיו ידועים חלל הפס ית' לפי שאי חפצר סתהיינה בוידיעות מתחדשות וכפסדו ולא ידע חס כן

הניסה אליפו... הנסה ב' בתרי ליש' וס' או הנסה אליה' הנסה דבר אלך תלאה: יקסון ל' והוא חד מן שטה חזא כתי' יוד דכל חד וחד לית דכו וס' נסמ' במסר רבת במערכת אות הויר בסד': ואיפה כתי' ה' וס'מנ' ויאמר לו המלך איפה הוא איפה הם רעים איפה שמואל הוד' איפה לא שגלת' ואיפה ישרים נכחרו' איפה היית ביסדי ארץ' איפה לקטת היום ואנה

ועין אליפו התימני ויאמר: הנסה דבר אליה תראה ועצר במלך מי יוכל: הנה יסרת רבים וירם רפות תחזק: כושל יקימון מליך וברבים ברעות תאמץ: כי עתה תבוא אליה ותלא הנע עדיה ותבהל: הלא יראתך כסלתך תקותך ותם דרכיך: זכר-נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים נכחרו: כאשר ראיתי חרשי און וזרעי עמל יקצרוהו: מגשמת אלוה יאברו ומרוח אפן יבלו: שאנת אריה וקול שחל ושגני כפירים נתעו: ליש אבד מבלי טרף ובני לביא יתפרדו: ואלי דבר יגנב ותקח אוני שמין מנהו: בשעפים מחזינורת לילה בנפל תרדמה על אנשים: פחד קראני ורעדה ורב עצמותי הפחיד: ורוח על-פני יחלף תסמר שערת בשרי: ועמד ולא אביר מראהו תמונה לנגד עיני דממה וקול אשמע: האנוש מאלוה יצדק אם מעשהו יטהר גבר: הן בעבריו לא יאמין ובמלאכו ישים תהלה: אף שכני בתי חמר אשר בעפר יסודם ירכאום לפני עש:

הנסה ב' בתרי ליש' וס' או הנסה אליה' הנסה דבר אלך תלאה: יקסון ל' והוא חד מן שטה חזא כתי' יוד דכל חד וחד לית דכו וס' נסמ' במסר רבת במערכת אות הויר בסד': ואיפה כתי' ה' וס'מנ' ויאמר לו המלך איפה הוא איפה הם רעים איפה שמואל הוד' איפה לא שגלת' ואיפה ישרים נכחרו' איפה היית ביסדי ארץ' איפה לקטת היום ואנה

הנסה ב' בתרי ליש' וס' או הנסה אליה' הנסה דבר אלך תלאה: יקסון ל' והוא חד מן שטה חזא כתי' יוד דכל חד וחד לית דכו וס' נסמ' במסר רבת במערכת אות הויר בסד': ואיפה כתי' ה' וס'מנ' ויאמר לו המלך איפה הוא איפה הם רעים איפה שמואל הוד' איפה לא שגלת' ואיפה ישרים נכחרו' איפה היית ביסדי ארץ' איפה לקטת היום ואנה

עשית' איפה האנשים אשר הרגתם' ואיש אל ידע איפה הוא' ואלה איפה הם: ואליו וס'מנ' ואני יסרת רבים' ואלו דבר גונב' ואלו יאספו כל חרד: יחלף ד' וחס' וס'מנ' והאלילים כליל יחלף' ורוח על פני יחלף' בבקר כחציר יחלף' אם יחלף ויסוד: תהלה ל' ובמלאכו ישים תהלה והוא חד מן מלך דמשמשין לה בסוף תיבותא וס'מנ' נסמר במסר רבת במערכת אות הויר בסד': עשה וס'מנ' עש יאכלם' וכי כנגד אכאלם עש' דכאום לפני עש' כנגד אכלו עש' עשה עש כסל וכימור:

בלתי מועילה להיותו בלתי משגיח בזה העולם השפל ונאמר כי חיוב היה מאמין בהשחרות הנפש כמו שיראה מדבריו במה שאח' זה ולוה היה מקריב בניו לעבודה השם ית' כפי היכולת חלפ' שלא היה מאמין סיהיה בזה גמול גובני מבוקף לזה שאיוב היה רוצה לבלתי ידע סתהיו רצוני שלמה שהיה נכוד ומבולבל בעין השגחת

הנסה ב' בתרי ליש' וס' או הנסה אליה' הנסה דבר אלך תלאה: יקסון ל' והוא חד מן שטה חזא כתי' יוד דכל חד וחד לית דכו וס' נסמ' במסר רבת במערכת אות הויר בסד': ואיפה כתי' ה' וס'מנ' ויאמר לו המלך איפה הוא איפה הם רעים איפה שמואל הוד' איפה לא שגלת' ואיפה ישרים נכחרו' איפה היית ביסדי ארץ' איפה לקטת היום ואנה

לחרם' לסמם כמו בטרם יבא החרם: יתום' יעלים: עם' הם פדעה מכבים: כסיל וכימה' שני כוכבים גדולים האחד בפאת שמאל מבלבל הנוטה והשני בפאת נגב ועם בפאת צפון הנגבל הנדול: וחרי תימן' הם הכוכבים שהם בפאת נגב הנגבל הנדול ובעבור היות היישוב בפאת שמאל ולא יראו אותם הכוכבים על כן קראם חרי כאלו הם במק' נחבא: ויחלף' יחלף ויחלף וכן חלף הלך לו: הן יחתוף' יחיתוף' יחיתוף כמו כחתף תחרוב: עזרי רהב' חכמי הממשלה: יסופכי' כמו יסופך רחם: מי יעזיכי' כמו מי כמני ומי יעזיכי' לך חלע' חכמי בתימה חולא חלע' רע לכפסי: למסת נקיים ילעב' ולא אראה הלועב והפך הדבר כי יתן המקיס הארץ ביד הרשע סיכסה כני סופסיה וענינו כמו וכפי המן חפן שלא תכלול שאלת פנים: מי הוא' יחובכי: חכה' ים חומרים סם מק' או סם נהר סוף וים חומרי פירות כמו חלכבי' שניח והרחשון ככון: יטוש' חין לו ריע במקרא ופירושו יטוף לפי הענין: חעז' כפי כעסי כמו וכפי לא הית לה עז: וחלביה' וחלחוק כמו המכלב שוד: עכבותי' מן בעצבון: ומעבובי שלמותי' רבים פירש בן מפתח החבורות והסחין והנכח בעיני שהוא דרך משל כי שלמותי היו מתעבות חותי ומרשעות והוא כנגד חס התרפאתי בניו סלנ: כי

עמודיה ד' מ' וא' חס' וסימ' את קלעי' החצר דמשכנ' קדמא' וחבורו דמשכנא תניינא דפקודי' אנכי חכתי עמודיה' חצבה עמודיה' שבעה' ועמודיה' יתפלצון' בתרא ועמודיה' דמשכנא תניינא דפקודי' חס' ו' ב' פסו' בסופרא מטעין בהון וסימ' קדמא עשה גדולות ואין חקר נפלאות' תנינא עשה גדולות עד אין חקר ונפלאות' ואפס' ונענו מיס' עד ים:

המרגיז ארץ ממקומה ועמודיה יתפלצון: האמר לחרם ולא יזרח ובעד כוכבים יחתם: נטה שמים לבדו ודורך על כמתיים: עשה עש כסיל וכימה וחרי תמן: עשה גדולות עד אין חקר ונפלאות עד אין מספר: הן יעבר עלי ולא אראה ויחלף ולא אבין לו: הן יחתף מי ישיבנו מי יאמר אליו מה תעשה:

אלוה לא ישיב אפו תחתיו שחחו עזרי רהב: אף כי אנכי אעננו אבחרה דברי עמו: אשר אס צדקתי לא אענה למשפטי אתחנן: אס קראתי וענני לא אאמין כי יאחזן קולי: אשר בשערה ישופני והרבה פצעי חנם: לא יתנני השב רוחי כי ישבעני ממרים: אס לכה אמיץ הנה ואס למשפט מי יעידני: אס אצדק פי ירשיעני תס אמי ויעקשני: תס אני לא ארע נפשי אמאס חיי: אחת היא על כן אמרתי תם ורשע הוא מבלה: אס שוט ימית פתאם למסת נקיים ילעב: ארץ נתנה ביד רשע פני שפטיה יכסרה רע ברחו לא ראו טובה: חלפו עס אניות אכה כנשר יטוש עלי אכל:

אס אמרי אשכחה שיחי אעזבה פני ואבלינה: יגרתני כל עצבתי ידעתי כי לא תנקני: אנכי ארשע למה זה הבל אינע: אס התרחצתי במורשני והזכותי בכר כפי: או בשחת תטבלני ותעבובי שלמותי: כי לא אש כמוני אעננו נבוא יחדו במשפט: לא יש בינינו מוכיח ישת ידו על שנינו:

רחב יב בחד לישן דכתי' ה' וסימ' אתה דכאת בחלל רהב' אוכר רהב' ובבל' תרחיבני בנפשי עז' לא אנה לא רהב' ורדבם עמל ואן' לך התרפס ורהב רעך' ובתבונתו סחך רהב' תחתיו שחזו עזרי רהב' שהם הרחיבני' שערך כעדר' ורהבו הנער בוקן' לכן קראתי לואת רהב' עזרי עזרי לבשי עז' (שיו' נישי' ס' ל'): בשערה ב' כתי' שין וס' בסופה ובשער דרכו אשר בשערה יסופני: והרבה ב' וסימ' הרבה לחשיב אפ' והרבה פצעי חנם: ורשיעני ב' וסימ' הן אדני' יעזר לי מי דתא' אס אצדק פי ירשיעני: ימית ה' וסימ' נואל הדם הוא ימית את הרצח' וחברו' ולא ימית אתי ואת עמי ישבע לי כיום' מחרב חזאל ימית אלישע ב' בו' וברוח שפתיו ימית רשע' אס ימית את עבדו' אס שוט ימית פתאום: קלו ד' וסימ' נסטר בסדר נח: כנשר ד' רמ' וסימ' כנשר יעזר קנו' כנשר יטוש עלי אוכל' כנשר חס לאכול' כנשר יעוף השמים: ואבלינה' וסימ' השעם סמני' אעזבה פני ואבלינה' ושית סמני' ואבלינה': יגרתני' וסימ' כי גרתני סמני' האף נחתמה' העבר תרפתי אשר גרתני' ואשר יגרתני יבא לי' יגרתני כל עצבתי ידעתי: שנינו' וסימ' וכחזו בן שנינו' אשר נשבענו שנינו אנחנו' ישת ידו על שנינו אנך:

המרגיז ארץ ממקומה ועמודיה יתפלצון: האמר לשמשא ולא יזרח ובעד כוכבים יחתם: נטה שמים לבדו ודורך על כמתיים: עשה עש כסיל וכימה וחרי תמן: עשה גדולות עד אין חקר ונפלאות עד אין חקר ונפלאות' ואפס' ונענו מיס' עד ים:

הא יעבר עלי בשמי מרחמא ולא אחמי ויחלף ולא ארבינן ליה: הא יחתוף אנש בעלמא ופן יתיבניה מן יימר ליה מה את עבר: אלהא לא יתיב רוגייה תחותיו שיחן רשיעא יתברון ביותנא דכסיעין בסונעא: אף כל דכז ארום אנא יתתיבניה אבחר פתנמי עמיה: דאין וכיית לא אתיב למן דדני יתי אצלי: אין קרית ואתיב יתי לא אימין ארום יצית לקלי:

דער חוטי בינתא מדקרק עמי ואסני הלכשושי מנן: לא ישקבני לאתנא רוחי ארום יסבעני מריא: אס לחילא עלים הא הוא ואין לדינא מן יסחיד עלי: אין זכי אנא פופי יחובני שלימ אנא ומקלקל יתי:

ארחיק חיי: מקילא היא בגין כן אמרית שלימ ותיב הוא משיצי: אין ברזנו ימות בתפיך כד מתכסמסין זכאין ידך: ארעא אתמסרת ביד תיבא מן קדם יי דנהא יהפי זכותא: אין לא דיבי מן הוא: יופי קלילו יתיר מן מול עופא דרהט ערקו לא המן טבתא:

חלפין עם אלפיא דטענין מנדיא היך נשרא דמיס על ביכלא: אין אימר אתנשי מלי אשבק רוגי ואתנפר: כנשית כולחון צערי ידעית ארום לא תוכי יתי: אנא אתתיב למא דין ללמא אלעי: אין אסחית כמי תלנא ודפאית באהלא ידו: הכרין בשחותא תטמשינני ומרחקין יתי כסותי: ארום לא בר נש דכמי אתיבניה געול כהרא כדינא: לא אית בינינא מכסין ישא ידיה על תרויננא: יעדי

רחב יב בחד לישן דכתי' ה' וסימ' אתה דכאת בחלל רהב' אוכר רהב' ובבל' תרחיבני בנפשי עז' לא אנה לא רהב' ורדבם עמל ואן' לך התרפס ורהב רעך' ובתבונתו סחך רהב' תחתיו שחזו עזרי רהב' שהם הרחיבני' שערך כעדר' ורהבו הנער בוקן' לכן קראתי לואת רהב' עזרי עזרי לבשי עז' (שיו' נישי' ס' ל'): בשערה ב' כתי' שין וס' בסופה ובשער דרכו אשר בשערה יסופני: והרבה ב' וסימ' הרבה לחשיב אפ' והרבה פצעי חנם: ורשיעני ב' וסימ' הן אדני' יעזר לי מי דתא' אס אצדק פי ירשיעני: ימית ה' וסימ' נואל הדם הוא ימית את הרצח' וחברו' ולא ימית אתי ואת עמי ישבע לי כיום' מחרב חזאל ימית אלישע ב' בו' וברוח שפתיו ימית רשע' אס ימית את עבדו' אס שוט ימית פתאום: קלו ד' וסימ' נסטר בסדר נח: כנשר ד' רמ' וסימ' כנשר יעזר קנו' כנשר יטוש עלי אוכל' כנשר חס לאכול' כנשר יעוף השמים: ואבלינה' וסימ' השעם סמני' אעזבה פני ואבלינה' ושית סמני' ואבלינה': יגרתני' וסימ' כי גרתני סמני' האף נחתמה' העבר תרפתי אשר גרתני' ואשר יגרתני יבא לי' יגרתני כל עצבתי ידעתי: שנינו' וסימ' וכחזו בן שנינו' אשר נשבענו שנינו אנחנו' ישת ידו על שנינו אנך:

רחב יב בחד לישן דכתי' ה' וסימ' אתה דכאת בחלל רהב' אוכר רהב' ובבל' תרחיבני בנפשי עז' לא אנה לא רהב' ורדבם עמל ואן' לך התרפס ורהב רעך' ובתבונתו סחך רהב' תחתיו שחזו עזרי רהב' שהם הרחיבני' שערך כעדר' ורהבו הנער בוקן' לכן קראתי לואת רהב' עזרי עזרי לבשי עז' (שיו' נישי' ס' ל'): בשערה ב' כתי' שין וס' בסופה ובשער דרכו אשר בשערה יסופני: והרבה ב' וסימ' הרבה לחשיב אפ' והרבה פצעי חנם: ורשיעני ב' וסימ' הן אדני' יעזר לי מי דתא' אס אצדק פי ירשיעני: ימית ה' וסימ' נואל הדם הוא ימית את הרצח' וחברו' ולא ימית אתי ואת עמי ישבע לי כיום' מחרב חזאל ימית אלישע ב' בו' וברוח שפתיו ימית רשע' אס ימית את עבדו' אס שוט ימית פתאום: קלו ד' וסימ' נסטר בסדר נח: כנשר ד' רמ' וסימ' כנשר יעזר קנו' כנשר יטוש עלי אוכל' כנשר חס לאכול' כנשר יעוף השמים: ואבלינה' וסימ' השעם סמני' אעזבה פני ואבלינה' ושית סמני' ואבלינה': יגרתני' וסימ' כי גרתני סמני' האף נחתמה' העבר תרפתי אשר גרתני' ואשר יגרתני יבא לי' יגרתני כל עצבתי ידעתי: שנינו' וסימ' וכחזו בן שנינו' אשר נשבענו שנינו אנחנו' ישת ידו על שנינו אנך:

המרגיז ארץ ממקומה ועמודיה יתפלצון: האמר לשמשא ולא יזרח ובעד כוכבים יחתם: נטה שמים לבדו ודורך על כמתיים: עשה עש כסיל וכימה וחרי תמן: עשה גדולות עד אין חקר ונפלאות עד אין חקר ונפלאות' ואפס' ונענו מיס' עד ים: הן יחתף מי ישיבנו מי יאמר אליו מה תעשה: אלוה לא ישיב אפו תחתיו שחחו עזרי רהב: אף כי אנכי אעננו אבחרה דברי עמו: אשר אס צדקתי לא אענה למשפטי אתחנן: אס קראתי וענני לא אאמין כי יאחזן קולי: אשר בשערה ישופני והרבה פצעי חנם: לא יתנני השב רוחי כי ישבעני ממרים: אס לכה אמיץ הנה ואס למשפט מי יעידני: אס אצדק פי ירשיעני תס אמי ויעקשני: תס אני לא ארע נפשי אמאס חיי: אחת היא על כן אמרתי תם ורשע הוא מבלה: אס שוט ימית פתאם למסת נקיים ילעב: ארץ נתנה ביד רשע פני שפטיה יכסרה רע ברחו לא ראו טובה: חלפו עס אניות אכה כנשר יטוש עלי אכל: אס אמרי אשכחה שיחי אעזבה פני ואבלינה: יגרתני כל עצבתי ידעתי כי לא תנקני: אנכי ארשע למה זה הבל אינע: אס התרחצתי במורשני והזכותי בכר כפי: או בשחת תטבלני ותעבובי שלמותי: כי לא אש כמוני אעננו נבוא יחדו במשפט: לא יש בינינו מוכיח ישת ידו על שנינו: רחב יב בחד לישן דכתי' ה' וסימ' אתה דכאת בחלל רהב' אוכר רהב' ובבל' תרחיבני בנפשי עז' לא אנה לא רהב' ורדבם עמל ואן' לך התרפס ורהב רעך' ובתבונתו סחך רהב' תחתיו שחזו עזרי רהב' שהם הרחיבני' שערך כעדר' ורהבו הנער בוקן' לכן קראתי לואת רהב' עזרי עזרי לבשי עז' (שיו' נישי' ס' ל'): בשערה ב' כתי' שין וס' בסופה ובשער דרכו אשר בשערה יסופני: והרבה ב' וסימ' הרבה לחשיב אפ' והרבה פצעי חנם: ורשיעני ב' וסימ' הן אדני' יעזר לי מי דתא' אס אצדק פי ירשיעני: ימית ה' וסימ' נואל הדם הוא ימית את הרצח' וחברו' ולא ימית אתי ואת עמי ישבע לי כיום' מחרב חזאל ימית אלישע ב' בו' וברוח שפתיו ימית רשע' אס ימית את עבדו' אס שוט ימית פתאום: קלו ד' וסימ' נסטר בסדר נח: כנשר ד' רמ' וסימ' כנשר יעזר קנו' כנשר יטוש עלי אוכל' כנשר חס לאכול' כנשר יעוף השמים: ואבלינה' וסימ' השעם סמני' אעזבה פני ואבלינה' ושית סמני' ואבלינה': יגרתני' וסימ' כי גרתני סמני' האף נחתמה' העבר תרפתי אשר גרתני' ואשר יגרתני יבא לי' יגרתני כל עצבתי ידעתי: שנינו' וסימ' וכחזו בן שנינו' אשר נשבענו שנינו אנחנו' ישת ידו על שנינו אנך:

פקטו כפסי נכרתה: שיח' דברי כעסי: הופעת ענינו ההבטחה וההשגחה או יהיה ענינו חורה נוהר לל סיניע לרשעים בעצתם חורק ווהדך עד שיסלמוה: על דעתך' אכל ידעתך: ואח' מונעך מכל' או יהיה פי' שלא ימנע מי' סיניעך ממעשיך: עצבוני' פי' ויכני' כמעט עכביהם כסף והב' שהם הכלמים אשר הם מצויים לפי הצורה אשר ירכזו לעשותה ורמזו בה אל הכח המצייר אשר נתן השם ית' בורע ומענין זה ארזל אח' מענין את הקטן: ונתבלעני' והשחיתני: כחלב תתיכני: ריע בז' אל הזרע אשר מוננו ההויה לל זרע האשה שהוא נתק תחלה וכבר נחמר כן יקפואו ועמידו החוס הטבעי אשר בורע הזכר כמו שהתבאר בטבעיות: תסוככי' תכסכי כי העצמות והגידים הם מחוץ כבי' הויכרי הנכבדי הפנימי וכו' נכסמרי' כחוכן מהעם ס טבעיות יהיה לנף קיום ועמידה וכנדים תסלמנה תנועות ה האצרים החלקיות: ופקודתך' ופקודותך והרצון בזה ופקודותך אשר סמת בכחתי הכועלות למסול על הכנות המתפעלות הנה הפקודות ההוא סמרה רוחי בקרבי כי לולא זה לא הייתי יכול להתיקיים כלל וזה מהחלטה לדיקות חמרו יתפעל בקלות ויפסל לולי רבו הכלי אשר סס בו השם לעזור כסמירתו הזמן ה האכפסרי: וסמרתני' במשמד ובמחכר: ורהא' מקור והרצון בזה הנני סבע קלן ורהא עכו תמיד: על הכל אלה פורע: ונבא' לל מי יתן ויגדל הכחב הנח עלי עד שתודני כסחל סמינת כבעט אחת אכל אחת תסו להכותי מכה אחר מכה ותחלה פלואת כבי' עדיך' כנעיד ולו דמיון מה בלשון חרמי כי הספחת קקראת למשך ונכס' נכס' אחר כסחל תנוכני' אשר תפדוס לי מורה באלו אני גיבור כסחל' ונתסוכ מיום אה' תתפלל כבי' לקראת נפלא' כבהט' לטון כבי' יסליח' עדיך' הרפה ממני: וחבלני' לטיף על חלופת החלום ומבאובי' וככא עתי' זמנים קצונים ליקוריי' אלה מסחלי' וחוריי' ומתחלטים' סנויים ומשפין זמן אחר' אנוע ועין לא תראה הלא אנוע מרחס: ויחור' הויח' מונל: וסית ממני' ענמן מחבי ועעלי' כמו קרב אליך קרב לענמן ורסח' מחבי: וזמנ' הניע עת מותי הכח לוי וחרגי' עיפתה סס דבר חסוכה' כמו סחר ועסיה' בלמות היא ולא סדרים בה' ויח' סלה כמו אופל' ונופע כמו אופל' ויקו מופע סבה כמו אופל' הוא: ענה

אבן עזרא

כי לא כן חכמי עמדי' איכני עם כפסי כמו שחשבתם: חזונה' יס' חלו' שהוה מן עוב חלי' שהוה כמסמע: נקטה כפסי' חס עובתי שלא אדבר לו דברתי כעניי' החרסתי בלו עכמי בסחבתי: ועל עבת' כאילו הופעת על עבת רשעי' על דעתך כי לא חרשע' ואס' רשעתי לא חוכל להנצל כי חתה היוכר: עצבוני' רובי המפרסים אמר כי עצבוני הוא מלשון קדר כרזומיתרי הגוף ופי' ותבלעני' שהוה מן כסוי על הקרבים המוכסי' והכוכן בעיני ספי' יודך כמו יד' היוה ועצבוני' כמסמעו נס ויעשוני' כמו הנסי עופה את כל מעניך ועשותם רשעים נס ותבלעני' כמסמעו: תתיכני' כמו כהתוך הפועלת והוא כמו כוונך: ואלה' ענינו על הסגנות והענין אחר פעסית עמי כל זה החסד מהלך כפון עינך סגנותי': שבע קלון' יחסר מלת חני' וינחה' יחזור על עניי' סכל יום ויום יתגבר: ותסכ' פעס אחר פעס כעניין אך כייסוב: תתפלל כבי' תרח' פלחך כבי' עדיך' הס הננעים סיעים: חלופות וככא' הולכ' ועומדות כמו הלא ככא' והענין סה' עתה בזמן הזה וענינו על התלחל וסית ממני' הרף ממני' כמו נסתו מים: וחבלני' וחתחוק: עיפתה' חסך וכמוה' עושה סחר עיפה: סדרים' הס מערכות הכוכבי' והרגוס יערין יסדר: ועץ

ואמתו ד' ה' בליש' וסימ' נשאתי אמך אפונה' יסר מעלי שבטו' וכפ' מעלי דחק' הנה אמתי לא תבעתך' ובסדרה אחרתי' סני' ה' וסוסף ואמות מות: הטוב ד' רפי' וסימ' הטוב לך כי תעשוק' הטוב טוב אחר' הטוב היותך כהן' הטוב כי יחקר אתכם: ולחשאתי ל' כי תבקש לעוני והוא חד מן קיח מלין משמשן ול' בריש חיבותא וסימ' יערי מעלי' מחרתיה ורחלתיה ללא תבעת יתי' אמלל ולא אדחל מניה ארום לא חכנא אנא כחדי' אתגזרת נפשי בחני אשבוך עלי מלי אמלל במרירות נפשי' אימר לאלה' לא תחובני אודע יתי מטול מה תנצי עפי' התקין קדמך ארום תסלום ארום תרחק לעות ידך ועל מלכת דרשיעי דרשיעי אופעת' העינין פכר בטרם לך אין כמחמי בר נש תחמי' הקיומי בר נש יומך אין שניך היך יומי נכרא' ארום תבעי לעותי ולחובי תתבע' על מנדעך ארום לא אתחיב ולית מן ידך פזי' ידך צירוני ועברו יתי כחדא חוזר חוזר וסלעממתי יתי' אדכר כרון ארום איך טנא עברתני ולעפרא תתיבני' הלא היך חלבא סנתמא יתי והיך גובנין קרשתא יתי' משכא ובטרם אלבשתני ובגרטא ונדרא' אשמתני' הי' וחטרא עברתא עמי ודרכך נטררת רחמי' ואלין אטישתא בלבך ידעית ארום דא נבך' אין חבית ונטרתני זמן חובי לא תזכנני' אין חבית חבל עלי מן הינא רבא חביתי לא יקקוף רישי מן קדם חיבא דאספיע ח חסודא ואחמי סגופי' וארים ידיה היך אריא תצוד יתי ותחוב תדני' בי' תחדת סהדיך לקבלי ותסני' רונוך בדידי מתהלפן מהותא מרתחילין נבי' ולסא מן רחמא אפקתני אתגיד ועינא לא תסבנני' היכמרה דלא חיותי אהי מן פריסא לבי קבורתא אפעל' הלא קלילין יומי ופקקן ושיי עלי ואנוח זעיר' ער דלא איול ולא אתוב לארעא חשוכא וטולא דמותא' ארעא דתימורה' היך קבל טולי מותא ולא סדרי יתוב בני נשא ומפעפעא היך קבל' נמסר במסר' רבתא במערכת אתה הלסד' בסד' יודך יא מל' וסימ' נמסר לקמן בספר' סימן יד: כחומר ב' וסימ' כחמר ביד היוצר כן אתם ביד' וכור נא כי חמר עשיתני' ובשר ח' וסימ' נמסר בסדר תוריע וכיחוקאל סימן לז: וחסר ה' וסימ' בלשון ארמי טבא דרף חייא ונטר אסתר' וביאורם בתהלות סימן כז ובמשלי סימן לא: ומעוני ל' אם חטאתי ושטחני והוא חד מן שיטה חרא דמשמשן ומע' ברישי' וסימ' נמסר במסר' רבת' במערכת אתה וסימ' במסר' ומסאפא בששט ומ' כי שם ביתם: כעשך ד' כת' שיך בלישניחו' ואינון מן מלין דכתי' שיך וקרי' סמן וסימ' תמצא נמסר בטרסר בספר' הושע סימן ב': ולמה ה' רף וסימ' בסדר שלח לך וסמות: יחולל ישית כתי' ביוד וקרי' וחולל וסית בו' ואינון מן כב דכתי' יוד בריש חיבות וקרי' וז' וסימ' במסר' רבת' במערכת אתה היך בסד' ארץ יג רף וסימ' נמסר בספר תהלות בסימן סז:

שהשם יתברך לא יענת משפט ולא נזרתה סהוה בלתי מסניח בלישי האדם כדי שלא אוחס עליו עול וחולס סם השם יתברך ענייניהם לפימה שימסך מפעל הנרמים השמימיים ואף על פי שהיה יתר טוב כמו שאמרתי לאכסים המרינפס סוימותו מרחס איכני מיחס בזה על אל השם ית' זה סזה חמנס היא ממנו מצד סלה היא חפסר שהיה עיך פרסי האדם מפורד ממנו כחוכן יתמר סלס וככלל הנה הוא מבוחר סחין ראוי לאדם לריב עם השם יתברך ולהטיח דברס כנגדו כי אך יתכן סיכרף חגוס עם אל כריבו עמו הנה חפס סחפן לריב עמו לא יוכל כי:

רשי' הפנימי וכו' נכסמרי' כחוכן מהעם ס טבעיות יהיה לנף קיום ועמידה וכנדים תסלמנה תנועות ה האצרים החלקיות: ופקודתך' ופקודותך והרצון בזה ופקודותך אשר סמת בכחתי הכועלות למסול על הכנות המתפעלות הנה הפקודות ההוא סמרה רוחי בקרבי כי לולא זה לא הייתי יכול להתיקיים כלל וזה מהחלטה לדיקות חמרו יתפעל בקלות ויפסל לולי רבו הכלי אשר סס בו השם לעזור כסמירתו הזמן ה האכפסרי: וסמרתני' במשמד ובמחכר: ורהא' מקור והרצון בזה הנני סבע קלן ורהא עכו תמיד: על הכל אלה פורע: ונבא' לל מי יתן ויגדל הכחב הנח עלי עד שתודני כסחל סמינת כבעט אחת אכל אחת תסו להכותי מכה אחר מכה ותחלה פלואת כבי' עדיך' כנעיד ולו דמיון מה בלשון חרמי כי הספחת קקראת למשך ונכס' נכס' אחר כסחל תנוכני' אשר תפדוס לי מורה באלו אני גיבור כסחל' ונתסוכ מיום אה' תתפלל כבי' לקראת נפלא' כבהט' לטון כבי' יסליח' עדיך' הרפה ממני: וחבלני' לטיף על חלופת החלום ומבאובי' וככא עתי' זמנים קצונים ליקוריי' אלה מסחלי' וחוריי' ומתחלטים' סנויים ומשפין זמן אחר' אנוע ועין לא תראה הלא אנוע מרחס: ויחור' הויח' מונל: וסית ממני' ענמן מחבי ועעלי' כמו קרב אליך קרב לענמן ורסח' מחבי: וזמנ' הניע עת מותי הכח לוי וחרגי' עיפתה סס דבר חסוכה' כמו סחר ועסיה' בלמות היא ולא סדרים בה' ויח' סלה כמו אופל' ונופע כמו אופל' ויקו מופע סבה כמו אופל' הוא: ענה

הסס

ואהעדר ולא ימצא בו סוד והנבלה בנה שימצא בו מחיים אבל האור חסוך כמו אוכל זה מחוייב בו מצד פחיתותו וחסדו:

מהדברים הוא שאיוב לא היה מריב עם השם ית' וסייחם אליו עול כמה סיבא מהרעות לאישי האדם אבל היה מרחיק זה וייחס אליו הרעות אל ההנבלה המסודרת מהכוכבים וחולס מה שהתקדם מהשם ית' הוא למה לא סדר בכמו אלו האנשים הקשה יום שלא יתהוו בו יותר היה להם זה טוב וייחס לזה התהוותם לסנה אל השם ית' או ללחות וקצור וחולס מה שמסך בדבריו מההתקדם אל השם ית' על הרעות הבאות עליו הוא לפי שהשם ית' סדר זה הסודר

הוא מהגרמיים ה
הפמימיים אשר בו
מהעדר הנדק והיוסר
מה שזכרו איוב לל
תס וישר הוא מכלה
או הוא לפי דעת רעיו
שיראו שהשם ית' הוא
מסניח בחיסי האדם
ושם בהם הרעות ו
והטובות במשפט ועוד
כי מה שהיה טוען
איוב מענייניו שלא
חטא היה נעלם לרעיו
ולזה היה אפשר ש
שיאמרו לו שאינם
מחמיים בזה ולזה
היה חוסק שיהיה
מתוכח עם השם ית'
חס היה אפשר שהם
היה טוע מעשה
האדם היה ידוע לו
מעשה איוב ונדקו
והם לבנו ואם היה
עם זה מניע לו כמו
חלו הרעות הממיות
היה עול ולזה היה
סוכט איוב שהשם
יתברך בלתי יודע אלו
הדברים הפרטיים ו
ושכר עובס והניחם
תחת ממשלת הנרמי'
הפמימיים לשומרם
כפי מה שאפשר והנה
כבר ביאר איוב שמה
שחמר בלד שהרעות
אשר לנקיי הס טובות
ואם לא נסער הוא
כונן מצד החוש כי
אין הנבל בין הרעות
אשר לנדקים ובין

אבן עזרא

ועין זכור דברים לא יענה
כדך כמו כונן מן
אשר בנה מלכו
כפלים / שלא ידע
כני אדם יטה
יסכח ויש חומר שהוא
מן כי תסה כדך על
ענין רחוק עמקה
על ענת המקום או
יסוב לתוסיה חס
יחלוף כמו כל בני
חלוף ויקהל הוא
הפך וירא חן ולא
יתבונן יראה האון
ואינו כדך להתבונן
ככוב כמו כונן לוחות
ילבב יקנה לב
שהיא החכמה כמת
קונה לב ועיר פרה
כמו עיר ופרח הוא
האדם כאשר יולד
וכמוהו ככנס חלוף
חמר

ואתיב צופר דמן נעמה ואמר : אפשר
דמסני מליא לא יתותב ואין בר נש מרי
ספון יזכי / כדכונן נובריא משתקין
ודחכתא ולית דמכסף / ותימר דבי
אולפני ובריר הויתי בעינך וברם מן יתן
אלהא מפלל ויפתח ספותיו עפר /
ויחיו לד כסוין דחוכמתא ארום כופליא
להוכמתא ודע ארום אנשי לד אלהא
מעונך / אפשר דפשוש אלהא תשבח
אין עד ספי שדי תשבח / בנבחי שמא
מרה ארת עבר באוריתא דעמיקא מן שיל
מה את ידע / דננידא יתיר מן ארעא
משחתה ופתיה יתיר מן יפא / אין יחלוף
וייחוד שמא בענני ויכנוש משרון מן י
יתיבניה / ארום הוא חבים נברי שקרא
ואפשר דחמי שקר ולא אתבין / ונבר
חרוף יתחפם לביה ועילא דמרודא היך בר
נש אתיליד / תא ובר נש מפלל
ידיק ועולם מסרין דאתבן נברא רבא
מתעבר / אין את בנותא לנד ותפרוס
לותיה בצלו ידך / אין שקר בידך רחק
יתיה ולא תשרי במשכנך עולא / ארום

קרתא וחד שום נברא חד לישן פתחה בתרא פתח וסימ' סאן דפתח פתח : תכלית ה' וסימ' תכלית שנהא שנאתים /
ולכל שנהא הוא חוקר / עד תכלית אור עם חשך / אם עד תכלית שדי תמצא / ועד תכלית בית אלישיב : ארוכה נ'
וחם ודגשי וסימ' ותיה המלחמה ארכה בין בית שאול / לאמר ארכה היא / מארץ מדה : יחלוף ד' וסימ' נסטר בישעיה
סימן ב' ובריש סיפרא סימן ד' : פראו וסימ' והוא יהיה פרא אדם / פרה למוד מדבר ל' כתי' כן / פרא בודד לו / הנהק
פרא עלי דשא / ועד פרא אדם יולד / מי שלח פרא חפשי :

הרעות אשר לרשעים אבל הם אחדות במן זה היה בלתי אפשר אם היה הענין כמו שאמר בלד זה שהדברים אשר תכליתיהם הפכים ראו שיהו מתחלפים במין
האלהים אלא אם היה זה במקרה כמו שכונא לרבר אחד בעינו שיהיה סבה לרבר והפכו אלא שהוא סבה לאחד מן ההפכים בעצם ולאחד במקרה ובה האופן ימצא
לחוס החמוס והקור וימצא לקור הקרור והחמוס כמו סוכר בדביעי מהאחות ועוד סוכר כתבאר לאיוב מרעיתו שהם ממימות ומולכות חל המות כמו הענין ברעות אשר
לרשעי' עם התבאר לו מעצמו שהוא היה תס וישר ועוד שאל הענין כן היה הרע אשר יגיע לנקיים יותר קשה ואף על פי שגודה שיהיה תכליתו לטוב לפי שהרע המגיע לרשעים
ימיתם פתאום ולא ירגישו ברע כי הם זמן מועט וחולס הנקיים יתמיד להם הרע זמן ארוך והסיף להפליא איוב על מה שהתחכם השם יתברך בכריחת האדם בתכלית
מה שאבשר מהשלמות וטוב ההשגחה איך ראו שסדר כמו זאת הכריחה הנכבדת באנשים הקשה יום אשר סודר להם מערכת הככבים בניחם מרחם מקדים רעים
ומכבידים אומם ומה תועיל להם זאת הכריחה הנפלאה האם ראו בחק הפועל השלם שיעשה פועל הבטלה לל שיעמיק ויפליא בטוב הכריחה והוא בעצמו יסדר תקף
מה שיפס דה הלח יותר טוב לכמו אלו האנשים שלא יהיו נבראים והנה הביא איוב בזה המאמר פני מופתים חזקים יבטל בהם שיהיה השם ית' יודע העניינים הפרטיים
המופת הראשון סודרון השם יתברך אין לו כח מן הכחות אשר יושגו בהם העניינים הפרטיים כי אין לו כח היולאני כמו שהתבאר במופת בטבעיות ובאלהיות וכל מי שאין
לו כח מן הכחות אשר יושגו בהם העניינים הפרטיים לא ישיגם ויחייב מזה שהשם יתברך אינו יודע אלו העניינים הפרטיים ואל זה ההיקש רמז באמרנו הענין בשך חס
כראות ארום תראה והמופת השני סודרון השם יתברך אינו זמני ומתנועע להיותו בלתי היולאני וכל מי שישגה הדברים הפרטיים זמניים מזה שהם פרטיים וזמניים הוא
זמני ומתנועע לפי שחייב היותו היולאני אחר שהוא יקבל הדברים אשר ישיגם קיבול היולאני ויולד מזה בתמונה השנית שהשם ית' לא ישיג הדברים הפרטיים ואל זה
ההיקש רמז באמרנו הכימי אנוש ימין ונו' וחולס איוב יודה שהשם ית' משגיח במיכס להיותם בלתי זמניים ולזה ימצא באלו הנמצאות הספלות הסדר והיושר במה שלהם
מצד הטבע המיני וימצא בהם הערבוב והעדר הסדר במה שהם בו פרטיים ולזה חמר במציאות הפרטי באלו העניינים השפלים אשר בעולם ההויה וההפסד שאורו
הוא כמו אוכל לפי שלא ימצא בחיים הנמצאים בו סודר ויושר : **ביאור מלות המענה** : ועין זכור הנעמתי ויאמר / כדך / כונן / לקחי / כוונתי
הנימוס והסודר אשר יסודרו ממנה העונסים במרי מרי : כי
יפה לך אלוה מעונך / לל שהשם יתברך העלים ממך ושכח אותך דברים רבים עוית בהם ואף אתה מעשר שיהיה לך עון בהם וחולס חמר זה לפי שהיה רואה שהאדם
יחטא כשלא יעשה טוב תמיד להשתדל להסכיל ולדעת השי' כפי היכולת ולזה תחשוב להיותך כדך והנך חוטא וזה האופן מהעיון כאילו העלימו השי' מן האדם לל שלא
בראו באופן שיוכל להשיג זה וזה כי האדם לקצורו מהשיג עצמו באופן שלם ולא ידע מה שאפשר לו לעשות מן הטוב אשר הוא חוטא לפי דעת זכור חס יקצר מזה וחולס
השם יתברך אשר בראו ידע טבעו וידע מה שאפשר לו לעשות מן הטוב ועניינהו חס יקצר מזה או יהיה הרצון במלת יפה ילוה ויהיה פי' מעונך מעונשך על דרך גדול עוכי
מוטוא והטעם כי השם יתברך ילוה בעבורך ויניח עד עת קן מעונשך ואינו רוצה להפרע ממך יחד פן ימיתך : מדה / מדתה לל מדה מה שבין הגובה והעומק או יהיה שב
אל חכמת השם יתברך שזכר באמרנו ויגד לך תעלומות חכמה : יחלוף / יכרית / ויסגור / וישיס במסגר ובבית כלא : ויקהיל / שיחוסף אנשים במקום אחד או במדינה אחת
מוזלת שישימם במאסר : וירא חן ולא יתבונן / לל וירא איש חן ואשר לא יתבונן כדרכי השם ית' להשכיל ולדעת אותו כי הוא נכ עון או ירצה בזה כי השי' ידע אנשי שוא
ומרמה ואשר ראה חן לל אשר טעה בעיוניות וידע גם כן האיש אשר לא יתבונן להשכיל כדרכו והנה זכר בזה האופן ב' מיני הסכלות אשר הוא קצין והוא אשר טעה בעיוניו
והסכלות אשר הוא העדר והוא אשר לא ישתדל להתבונן בכמנאות ויהיה וירא חן מענין ההשגחה השכלית כטעם ולכי ראה הרבה חכמה ודעת : נכוב / חלוף / ילבב / יסכיל :
ועיר פרה / ועיר פרה לל שהוא נמשל כבהמות בעת הולדו : תשא

ועין זכור דברים לא יענה
כדך כמו כונן מן
אשר בנה מלכו
כפלים / שלא ידע
כני אדם יטה
יסכח ויש חומר שהוא
מן כי תסה כדך על
ענין רחוק עמקה
על ענת המקום או
יסוב לתוסיה חס
יחלוף כמו כל בני
חלוף ויקהל הוא
הפך וירא חן ולא
יתבונן יראה האון
ואינו כדך להתבונן
ככוב כמו כונן לוחות
ילבב יקנה לב
שהיא החכמה כמת
קונה לב ועיר פרה
כמו עיר ופרח הוא
האדם כאשר יולד
וכמוהו ככנס חלוף
חמר

אבן עזרא

איוב יא

דלבג תתיב

תשא פניך ממוס' תסיר עיניך ממוס החללים והמנות אשר חולית בהם : מולך' חזק : עמל תשכח' עמל הצרות אשר באו עליך תשכח : תעונה' תחיר' רשי' ומזהיר : מנהם' כמו מהם : מפח' לחנה וחלכון : ביאור דברי המענה : ענה נופר הנעמתי וחמר התחשוב פלריבוי דברך יבצר ממני חתה הרבית לכוב עד סכוכי יחרישו האנשי' ולא ימצאו מענה חתה היית בטוח שתשא

אבן עזרא

חמר ר' משה כי חלד כמו חלודה בלשון רבתינו אל והענין כי תשוב החלודה ותחור יותר מזהר והכחון כי חלך פי' ומך יקום וענין יקום יעמוד כמו וקם הבית : תעופה' יא תסתכל וכן התעוף עיניך בו וחמרי' חמרו כי תעופ' מן עיפה והו' ככן והענין חס עשית תשובה יעמוד חלך כשמש צהרים ובעת החשך תשוב כבקר כענין יסוב לימי עלומיו תתחדש כנסר נעוריהי : וחרפת' כאילו חפרת סביבותיך כמו שיעשו סביבות חומות המדינה :

מוצק ב' חס' וס' הכל מצק נחשת' והיי' מצק ולא תירא : ולא תירא ב' וס' ולא תירא משוד כי יבא' והיי' מצק : ומצהרי' ל' יקום חלד והוא חד מן שיטה חרד משמשין ומצ ברישי' וכל חד וחד לדכות' וס' נמס' במסרה רבת' במער' אות הפס' בסד' בשיט' וס' : ועני' וס' נמס' במשלי סוף ס' כו' : ומנס' וס' ומנס' אבד מנה' מדו' ראיתי' המה חתי' נסוני' ואני' אשי' עזך

בד' א' תשא פניך ממוס והיי' מצק ולא תירא : ולא תירא ב' וס' ולא תירא משוד כי יבא' והיי' מצק : ומצהרי' ל' יקום חלד והוא חד מן שיטה חרד משמשין ומצ ברישי' וכל חד וחד לדכות' וס' נמס' במסרה רבת' במער' אות הפס' בסד' בשיט' וס' : ועני' וס' נמס' במשלי סוף ס' כו' : ומנס' וס' ומנס' אבד מנה' מדו' ראיתי' המה חתי' נסוני' ואני' אשי' עזך

יתן חלנה דבר ויפתח ספתיו עמך ויבד לך תעלמו' חכמו וסודותיה ארץ : וכל שמל היית אשר יתחייב ממנה סוכה : וכמיס עבמי וכלפי' כן יהיה לך כל זכרון עמל : ומגריס יקום חלד' יתיר מחור כהרים יקום לך חלד' מול' וזמן' כמו חלד' והכימוס ההוה היה ראוני שניעך השם ית' מהרע ככלים על מה שהביא עליך ודע כי הסס ית' ליה בעבודך וניח מעונסך עד עת קן כי אינו רוכ' להפך ממך יחד כן ימיתך ולו' הוא רוצה להביא עליך רעה אח' רעה בשיעור שתוכל לסבול והוא מה שנתרעמת בו במחמך או יהיה הרצון בזה הקך מתרע' על רבוי המכחוב' אשר באו עליך אבל ראוני שניענו לך יותר מהס כפלי' על מה שמרית לפי הכימוס החלחי אשר יסודר ממנו העונס למרי מרי ולוה לא תבטח שתסודר מכת

השם ית' מן עדין והקך לסכלותך בזה הכימוס חתה חושב שיעשה לך הש' עול במה שהפלא והרבה מכותך ואין הענין כן ודע גם כן כי חתה עוית הרבה ואם איך מסער בזה כי יתכן שיהיו לך עונות ידע השם ית' בהם שהם עונות וענין היותם עונות נעלם ממך ונסתר ולוה תחשוב במה שבה עליך מהעונס שבה על לל חמס בכפך ואין הענין כן וזה שזכר היה רוחה שהשם ית' יענוס האדם חס יקצר מעשות הטוב אשר חפסר לו לעשות כאילו תחמר חס יקצר מהתבונן בפעולות השם ית' ובדרכי כפי היכולת וזה השיעור איכנו ידוע לאדם לפי שלא ידע טבעו בשלימות ולוה לא יסער מה שחפסר לו לעשותו מהטוב וחולס השם ית' אשר בראו ידע זה ובהיות הענין כן הנה יסיבך הסכלות בזה הדרוס מפני צדדים הצד האחד שאיך יודע שיעורי העונסים הראויים במרי מרי לפי שפעורי המרי נעלמים ממנו ופעמים יהיה המרי אשר הוא יותר חלוס אזלנו יותר חזק אל השם ונתמה מפני זה איך הגיע לאיש אשר יעשה המרי יותר חלוס יותר מהעונסים והשני שבחן' אנשים רבים תחשוב בהם שהם נקיים והם רשעים על אשר קצרו מעשיית הטוב האפשרי להם ואפשר סכאמר שהרצון בחמרו ויבד לך תעלמות חכמה וכו' שאי' חפסר לאדם שידע מי הוא צדיק או מי הוא רשע וזה כי לפי הכנת האדם לקבל השלימות יבטחך שתינה פעולותיו אשר יהיה בהם צדיק ולוה מי שהיה מוכן לקבל מן השלימות חלק גדול ולא דרך בקיבול השלימות ההוה ודרך אל קיבול השלימות למטה מהשלימות אשר היה מוכן לקבל אותה הנה יהיה האיש ההוה רשע אל השם מתברך והאיש אשר קיבל מהשלימות חלק מעט מאד ולא היה מוכן אל שיקבל ממנו יותר הוא צדיק בעיני השם ית' וזה האופן מההכנה אשר ייחד בה אחד אחד מהאנשים נעלם ממנו ולוה כחשוב ברשע שהוא צדיק ובצדיק שהוא רשע כי אחסנו לא נדע מה שהיה מוכן אליו אחד אחד מהם מקבול השלימות' ולוה חמר צופר שאם היה אפשר שיגיד השם ית' יתברך לחיוב תעלמות חכמת ההכנה הזאת אשר נבחר בה היה יודע כי כפלים מהשלימות אשר קבל היה ראוני שיקבל לפי ההכנה ההיא ולוה יחשוב איוב שהוא צדיק והוא רשע בחמת ויפורס' אומרו ודע כי ישה חלוה מעוכך לפי הפי' הראשון אשר זכרנו והפי' הוא נאות אליו בזה הפסוק ואין תחשוב בזה הפסוק וואך תחשוב בזה הפסוק וואך תחשוב בזה הפסוק וואך תחשוב בזה הפסוק

השם ית' מן עדין והקך לסכלותך בזה הכימוס חתה חושב שיעשה לך הש' עול במה שהפלא והרבה מכותך ואין הענין כן ודע גם כן כי חתה עוית הרבה ואם איך מסער בזה כי יתכן שיהיו לך עונות ידע השם ית' בהם שהם עונות וענין היותם עונות נעלם ממך ונסתר ולוה תחשוב במה שבה עליך מהעונס שבה על לל חמס בכפך ואין הענין כן וזה שזכר היה רוחה שהשם ית' יענוס האדם חס יקצר מעשות הטוב אשר חפסר לו לעשות כאילו תחמר חס יקצר מהתבונן בפעולות השם ית' ובדרכי כפי היכולת וזה השיעור איכנו ידוע לאדם לפי שלא ידע טבעו בשלימות ולוה לא יסער מה שחפסר לו לעשותו מהטוב וחולס השם ית' אשר בראו ידע זה ובהיות הענין כן הנה יסיבך הסכלות בזה הדרוס מפני צדדים הצד האחד שאיך יודע שיעורי העונסים הראויים במרי מרי לפי שפעורי המרי נעלמים ממנו ופעמים יהיה המרי אשר הוא יותר חלוס אזלנו יותר חזק אל השם ונתמה מפני זה איך הגיע לאיש אשר יעשה המרי יותר חלוס יותר מהעונסים והשני שבחן' אנשים רבים תחשוב בהם שהם נקיים והם רשעים על אשר קצרו מעשיית הטוב האפשרי להם ואפשר סכאמר שהרצון בחמרו ויבד לך תעלמות חכמה וכו' שאי' חפסר לאדם שידע מי הוא צדיק או מי הוא רשע וזה כי לפי הכנת האדם לקבל השלימות יבטחך שתינה פעולותיו אשר יהיה בהם צדיק ולוה מי שהיה מוכן לקבל מן השלימות חלק גדול ולא דרך בקיבול השלימות ההוה ודרך אל קיבול השלימות למטה מהשלימות אשר היה מוכן לקבל אותה הנה יהיה האיש ההוה רשע אל השם מתברך והאיש אשר קיבל מהשלימות חלק מעט מאד ולא היה מוכן אל שיקבל ממנו יותר הוא צדיק בעיני השם ית' וזה האופן מההכנה אשר ייחד בה אחד אחד מהאנשים נעלם ממנו ולוה כחשוב ברשע שהוא צדיק ובצדיק שהוא רשע כי אחסנו לא נדע מה שהיה מוכן אליו אחד אחד מהם מקבול השלימות' ולוה חמר צופר שאם היה אפשר שיגיד השם ית' יתברך לחיוב תעלמות חכמת ההכנה הזאת אשר נבחר בה היה יודע כי כפלים מהשלימות אשר קבל היה ראוני שיקבל לפי ההכנה ההיא ולוה יחשוב איוב שהוא צדיק והוא רשע בחמת ויפורס' אומרו ודע כי ישה חלוה מעוכך לפי הפי' הראשון אשר זכרנו והפי' הוא נאות אליו בזה הפסוק ואין תחשוב בזה הפסוק וואך תחשוב בזה הפסוק וואך תחשוב בזה הפסוק

השם ית' מן עדין והקך לסכלותך בזה הכימוס חתה חושב שיעשה לך הש' עול במה שהפלא והרבה מכותך ואין הענין כן ודע גם כן כי חתה עוית הרבה ואם איך מסער בזה כי יתכן שיהיו לך עונות ידע השם ית' בהם שהם עונות וענין היותם עונות נעלם ממך ונסתר ולוה תחשוב במה שבה עליך מהעונס שבה על לל חמס בכפך ואין הענין כן וזה שזכר היה רוחה שהשם ית' יענוס האדם חס יקצר מעשות הטוב אשר חפסר לו לעשות כאילו תחמר חס יקצר מהתבונן בפעולות השם ית' ובדרכי כפי היכולת וזה השיעור איכנו ידוע לאדם לפי שלא ידע טבעו בשלימות ולוה לא יסער מה שחפסר לו לעשותו מהטוב וחולס השם ית' אשר בראו ידע זה ובהיות הענין כן הנה יסיבך הסכלות בזה הדרוס מפני צדדים הצד האחד שאיך יודע שיעורי העונסים הראויים במרי מרי לפי שפעורי המרי נעלמים ממנו ופעמים יהיה המרי אשר הוא יותר חלוס אזלנו יותר חזק אל השם ונתמה מפני זה איך הגיע לאיש אשר יעשה המרי יותר חלוס יותר מהעונסים והשני שבחן' אנשים רבים תחשוב בהם שהם נקיים והם רשעים על אשר קצרו מעשיית הטוב האפשרי להם ואפשר סכאמר שהרצון בחמרו ויבד לך תעלמות חכמה וכו' שאי' חפסר לאדם שידע מי הוא צדיק או מי הוא רשע וזה כי לפי הכנת האדם לקבל השלימות יבטחך שתינה פעולותיו אשר יהיה בהם צדיק ולוה מי שהיה מוכן לקבל מן השלימות חלק גדול ולא דרך בקיבול השלימות ההוה ודרך אל קיבול השלימות למטה מהשלימות אשר היה מוכן לקבל אותה הנה יהיה האיש ההוה רשע אל השם מתברך והאיש אשר קיבל מהשלימות חלק מעט מאד ולא היה מוכן אל שיקבל ממנו יותר הוא צדיק בעיני השם ית' וזה האופן מההכנה אשר ייחד בה אחד אחד מהאנשים נעלם ממנו ולוה כחשוב ברשע שהוא צדיק ובצדיק שהוא רשע כי אחסנו לא נדע מה שהיה מוכן אליו אחד אחד מהם מקבול השלימות' ולוה חמר צופר שאם היה אפשר שיגיד השם ית' יתברך לחיוב תעלמות חכמת ההכנה הזאת אשר נבחר בה היה יודע כי כפלים מהשלימות אשר קבל היה ראוני שיקבל לפי ההכנה ההיא ולוה יחשוב איוב שהוא צדיק והוא רשע בחמת ויפורס' אומרו ודע כי ישה חלוה מעוכך לפי הפי' הראשון אשר זכרנו והפי' הוא נאות אליו בזה הפסוק ואין תחשוב בזה הפסוק וואך תחשוב בזה הפסוק וואך תחשוב בזה הפסוק

שהיה מאכן חלו ובהיות העניין כן יהיה קצורנו מהשיב האמת בחלו הטובות והרעות חיך רחוי סיהיה העניין בהם משני צדדים הצד האחד שאנחנו לא נדע חזון חכמה

אבן עזרא

חמנס כי חתם עם תמות החכמה עמנס בעבו כסילתמכ כעניין נסרחה חכמתם: וחש מי חיך כמו חלה: מי לא דע בכל חלה: שחוק לרעהו: סבתי כחדס סהיה שחוק לרעהו והוא כשחוק לרעהו והתימה סהיה זה סבס לשחוק קורח לחלה וענהו: לפיד

ואת מיד וסם את מי עשקתי את מי יורה דיעה ואת מי דאנת ותרתי ואת מי אן כמו אלה: שחקר חסרים בכתובי וסם בירמיה סיסן כ עש:

מעשי הטוב האופטרי לו לפי הכנתו והוא מבחר שמוה הצד ימכחו רבי סהס רטעי ולא נסער בזה ובהיות העניין כן הנה לא ימכ סלח ימכחו חמנס שוי במריו לפי מחשבתו ויתחלפו עונסיהם ה הבאים עליהם מהש חלוף נכלח עד סקנת ימית וקנתם יעניס בסיסיוס במסגר ו קנת לא יסינס העונס שיושמו במסגר חלה

רשי מענה אוב

תמות חכמה כסילתמכ כעניין נסרחה חכמתם: וחש מי חיך כמו חלה: מי לא דע בכל חלה: שחוק לרעהו: סבתי כחדס סהיה שחוק לרעהו והוא כשחוק לרעהו והתימה סהיה זה סבס לשחוק קורח לחלה וענהו: לפיד

בזה הלל נפל והוא מן חס בפירו להס פוע בעבור הפיד סבח לו סב בוז כמו וכו מספחו במחשבת הסחן: לעשתו: כמו חולי יתעשת החלה: חבדו עשתומתיו: כטן למועדי רגלי ונה דבר יביח האדם שתמדד רגלו כענין וחכי כמעט נטיו רגלי: יסליו

ואת יב איוב ואמר: בקושטא ארום אתון הבריא ועמכון תסוף הוקמתו: לחוד לי לבא דקמתכון לא פריש אנא מנכון ועם מן לית דקמת אליון: חזקא לחבריה אחי דקרי לאלהא ועני יתיה חיד לנפאה ושלומא: אודא דבסיר לרשיעא מן מחשכא שליו מכוז להרפתקי זמנא: תא בוערא בסיר לעשו דמן מחשבתא רחין שליו ברם הוא מעתר לאודעועת רגליו וכני

וען איוב ויאמר: שחוק לעב: לפיד מעניין לפיד ויהיה חומר לפיד בוז כמו לפיד וכו: לעשתו: למחשבו מענין עשתומתיו וחופס סתהיה למל לפיד משמעת ויהיה עניינו מי שחוק ככין לפיד וחיד הוא נכוה למחשבות הסחן וכן מי שהוא ככין למועדי רגלו וככל העניין במלות שונות: לסודיס

סודיס

וען איוב ואמר: בקושטא ארום אתון הבריא ועמכון תסוף הוקמתו: לחוד לי לבא דקמתכון לא פריש אנא מנכון ועם מן לית דקמת אליון: חזקא לחבריה אחי דקרי לאלהא ועני יתיה חיד לנפאה ושלומא: אודא דבסיר לרשיעא מן מחשכא שליו מכוז להרפתקי זמנא: תא בוערא בסיר לעשו דמן מחשבתא רחין שליו ברם הוא מעתר לאודעועת רגליו וכני

רשי דרעתי

וען איוב ואמר: בקושטא ארום אתון הבריא ועמכון תסוף הוקמתו: לחוד לי לבא דקמתכון לא פריש אנא מנכון ועם מן לית דקמת אליון: חזקא לחבריה אחי דקרי לאלהא ועני יתיה חיד לנפאה ושלומא: אודא דבסיר לרשיעא מן מחשכא שליו מכוז להרפתקי זמנא: תא בוערא בסיר לעשו דמן מחשבתא רחין שליו ברם הוא מעתר לאודעועת רגליו וכני

יב

רלבג אויב יד אבן עזרא

רשי

התנשאותו ודוממותו: לנבי חומר נביכס, לנפיו חומר נמשלו נופיכס: ועבור עלי מה, לל ועבור עלי מהרעות מה סיהיה חס מעט ואם הרבה: ואחותי: חסרי: אחרים ואבוע, הטעם חס אחרים אבוע לחזוק הכאב ואמא מרבע

הלא שחתי: חסו כמו והמשחת החלה או כענין חמה על השמים: משלי אפר: זכרו כי חס נמשלים לאפר: ואחותי: הח' לף מקום הא והוא מן אחוה דעי חף חסי: כפך, מכתך בעבור היות המכה הידועה מכן חס כפך וכמוהו הנה ידי: הויה: תערוך, תפחיד או התגבר עליו ואלחטון נכן: מורות: מן מרי:

בסד' כמו וסדת חונתס
בסד' סידולו בו כל
אחותי ורבינו האי
זל חמד שהוא ככל
מדברי רבותי זל:
על סדרי רגלי, על
עיקרי רגלי תשים חק
ונבול והוא רמו לבן
חדס: מי יתן טהגרי
עניינו כענין הן בעון
חוללתי כי האדם כ
כבר מדבר טמא:
חס חרונ' כבר גזרת
עליו גזירה כמה יחיה
וחרבת מטפטו ושמתי
לו חקים ונבולס לא
יוכל לעורס: טעה
הרפה, כמו טעו מני:
ויחל, ישמח בחלוג
כמו כל יושבי חלד או
ויחל מהתדעס: עד
ירצה, יסליס כמו
והרבת את שבתותיה:
יחליף, יעשה מה יהיה
חלף לו: קציר

מרות
ב חס
דס אשכנז

יד

התקין ארום יפשפש יתכוז אין היד
דמתלעבא כבר נש תתלעבון ביהו
מכסנא יכסן יתכוז אין בטמריא אפוי
הלא באורקפותיה על פורסי
דינא רתימיה תבעת יתכוז ורתיתיה יפול
עליכון: דקרנכוז מתיל לקטמא לנב
טנא גביכון: שתקו מני ואמלל אנא
ועבר עלי מדעס: מטול מה אטול
בסרי בכפי ונפשי אשוי בר על גב ידיו
הא אין יקטלני קדמוי אצלי ברם אורחתי
קדמוי אכסן: לחוד הוא לי לפורקנא
ארום לא קדמוי דילטור יעול: שפעו
וקבילו מלתי ותנווי באודיכוון: הא
כדון סדרית דינא ידעית ארום אנא
אזניו: מן הוא דינאי בהרי ארום השתא
אשתוק ואתנגיד: לחוד תרתין לא
תעבר עמי הידיו מן קדמד לא אטמר
ידך פעלוי ארחק ודחלתך לא תבעת יתיו
והקרי ואנא אתיב או אמלל ותתיבני:
במדי לי עון וחובין מרורי וסורגני אודע
יתיו: למה שכנתך תסלק ותחשבני
לבעל דבבא לך: הטרפא דשקף
תתבר וית גלא יבש תדרוף: ארום
תכתוב עלי מרינתא ותרתנני עניית מליותו
ורגשו בר בשיע רגלי ורתנטור בולחון
אסרטי על סמיוני רגלי תרשום: והוא
היד רקבובית יתבלי היד לבוש דנמרית
זהיל: בר נש דאתיליר מן אתתא נוצ
יומין ושבע רונוא: היד ניצא נפק
ואתמולל וערק היד טולא ולא יקום:
לחוד על דין פקחתא עינד ויתי תעיל
לדינא עמד: מן יתן דבי מן גבר דאסתאב
בחובין אלולפון אלהא די הוא חר די
ישבוק ליהו: אין לא יתוב סרינין יומיו
מנין ירחוי נכד גורתו עבדת ולא יעבר
פסקי מניה ויפסקו מחתיה עד דיקבל
סומריה היד כאגרא ביומיה: ארום אית
לאילנא סבר אין יתקף תוב ישכשב ו
וינקותיה לא תפסקו: אין מתסב
בארעא שורשיה ובעפרא יסוף נצבייה:

הטוב בני יחקר אתכם אם כהתל
באנוש תהתלו בו: הוכח יוכיח
אתכם אם פסתר פנים תשאון:
הלא שאתו תבעת אתכם ופתדו יפל
עליכם: זכרניכם משלי אפר לנבי
חמר גביכם: חרשו במני ואדברה
אני ועבר עלי מה: על מהי אשא
בשרי בשני ונפשי אישים בכפי:
הן יקטלני לא אחל אד דרכי אל
פניו אוכיח: גם הוא לי לישועה כי
לא לפני חנה יבוא: שמעו שמוע
מלתי ואחותי באוניכם: הנה נא
ערכתי משפט ידעתי כי אני אצדק:
מי הוא יריב עמדי ביעתה אחריש
ואנוע: אד שתים אל תעש עמרי
או כפניך לא אסתר: כפה מעלי
הרחק ואימתה אל תבעתני: וקרא
ואגבי אענה או אדבר והשיבני:
כמה לי עונות וחטאות פשעי
וחטאתי הדעני: למה פניך תסתיר
ותחשבני לאויב לך: העלה נדף כח
תערוץ ואת קש יבש תרדף: כי
תכתב עלי מרות ותורישני עונות
נעורי: ותשם בסד רגלי ותשמור
כל ארחתי על שרשי רגלי תתחקה:
והוא כרקב יכרה כבנר אכלו
עש: אדם ילוד אשה קצר ימים א
וישב ערני: כצין יצא וימל ויברח
כצל ולא יעמוד: אף על זזה פקחת
עינד ואתי תביא במשפט עמד:
מי יתן טהור מטמא לא אחד: אם ה
חרוצים: ימיו מספר הדשיו אתך
חקו עשית ולא יעבר: שעה מעליו
ויחדל עדי רצה בשכיר יומו: פי
יש לעץ תקנה אם יכרת ועוד יחליף
וינקתו לא תחדל: אם יקין בארץ
שרשו ובעפר ימות גועו:

ותבא האשה אל שאול, וגם אני אכה כפי אל כפי בו, והנה הכיתי כפי אל בעדך אשר עשית, על מה אשא בשח
בשני, נפשי בכפי תמיד: ערכתי ג' וסימ' את שבע המזכוות, נר למשיח, הנה נא ערכתי משפט: אסתר ב' וסי'
ומפניך אסתר והייתי נע ונד, אך מפניך לא אסתר: וקרא ד' וסימ' קום לך אל גנוה, וחברו, וקרא ואנכי אענה או
אדבר, וקרא שם בבית לחם: נדף ד' ג' קמצן וא' פתח וסימ' נמס' בסדר בחקתי: תערוץ ג' מל' בליש' וסימ' אולי תוכלי
התעיל אולי תערוצי, העלה נדף תערוץ, כי אערץ המן רבה ובה משפחות: ושבע ג' וסימ' ויגעו יצחק וימת ואסף,
אדם ילוד אשה, ומת אויב וכן ושבע ימים: רגז ג' וסימ' נמס' בריש סיפרא סימן ג': כצלה דגשי וסי' ויצור כצל כלם,
ויברח כצל ולא יעמד, ויעשם כצל, ולא יארד ימים כצל, כצל ימינו עלי ארץ דדה: סימן כל סיפרא במשפט דגשי
במא רפי וסימ' אף על זח פקחת עינד: כשכיר ב' וסימ' כשכיר כחושב יהיה עמד, עד יראה כשכיר ומו: יקצב
וסימ' הנך לנער על פי דרכו, אם יקין בארץ שרשו

הטוב זכס כי יקור
אחכס ותחכלו
הוכח ווכח חתכס
באכוס תהתלו בו
לומר לכבודך עשיו
עשניו שקריו:
הוכח ווכח חתכס
הלא יומע זכס
דכתכס יוכיכתכס
סתעמדו לכוני כדון
פניס תשולו לומר
סס כאכוס פינד:
הלא שחתי: נכחו
ולחיתו תבעת אתכ
ויס לוחיתו שחתי:
סריפת אשו: כמו
ויאס דוד ואכני:
זכמו משלת העיר:
אכר: זכרונכס
כמס' לאפר: חתכס
סכוריס: להתנשס
לאכניה שחתי אכני
עפר ואכר: לכני
חומר: טה לעבר
היה נביכס: אכל
נביכס נוכס שלכס
כמו ותכניך נב
ביוקאל: ויעבור
עלי מה שיעבו
עלי בעון בעקתי
יעבר עלי ולא תחשו
על מה אני כידך
לשחתי ולאחיו סכרי
בשני לייסרני:
ולכוכויהל התסיקה:
נכסוים איס בכפי:
לכנו כפשי לחות
ביהויו סתיקה:
הלא חס יקטלני:
איני כפרד ממנו
ותמיד לו חילוס
על כן חין מרד יפוש
דכרי: אך דכרי
ומדתי סכנתי ככס
לכוכויהל: לדעת
מה יפשיעני: גם
הוא: וכאשר אני
סלס עיון כן הוא גם
הוא לי לישועה:
ולא תתכחו חיותס
כענינו: כי לא לפני
חקר יכל: וזהו סל
להי כל לא דכרתס
אלי ככונה: ערבותי
תשטס: הוכחתי
דכריס:
טכנתי כלני מה
לכסי:
ואנועי חס לא חריב
אחרים ואנוע: אך
סתיס אל תעש עמדי
דין סל מעשה דיין
סל מעשה: ואם נחשת
תבוא לתשפט או
מפניך לא אסתר:
אס כדון סל מעלה
אני חומר הטחתי:
מכפה פשעי לא
יכלה: ואם כדון סל
מטה: אף אכני
אודה כיכוי חטייה
לס: כפך מעלי
הרחק: כפיתך כמי
שהשיבו: אליהוא
ואכפי עלך לא יכדל
ויס פותרים ככך:
לומר ודך וקסה לי
לאחרי: כי לא תבינו
כף לרעה כי אס להגן
: כמו וסכני ככפי
פינד תסתור לחלות
את דרכי ושכרי:
תערוץ: תפחיד:
מורות: כרבניות:
אחר מרותי פיך אתה
עונכ ולא העונות
ספעלתי: בסד'
בלאון אחי סדנא
בסדניה יתיב:
ען גדול סנותכין כז
רגלי האסוריס:
ונלאון ימי אשתוק:
תתחקה: אלה
עמך תתחקה: על
פשיעתי:
פסק זה וכה פעל:
וכתי חקיק הלאן:
וחקיק אלה: זה
יקודר חמיקיל: זה
על

אבן עזרא איוב יד רלבג תתיד

רשי

קצירי סעף כמו תשלח קציריה עדיס : חזלו מיס' כן דמה האדם : כל ימי צבאי זמני : חליפתי מיתתי מן והאלילים כליל יחלוף או הליכתי כמו חלף הלך לו כי הנולד יקרה בה והמת נקרה הולך כמו דור הולך דור בה חכמי הולך בדרכ כל הארץ : תקרא וחכמי העק' לקחת נפשו חין כי כח למחן : תססוף כחילו תתאוה לרחות

מעשה ידך והיא הנשמה כענין כי רוח מלפני יענוף : לא תשמור ריק על הטמא וכמהו חן טוב באלס טיאל וסתה כאשר פרשתי בספר קהלת : ותטפול כמו טפלו עלי : הר פובלי ים חומרי שהוה מן הנפילי ויש חומרי נופל ויבול : חכמים המים הם מסחקים האכזבים בזמני רבים : ספיחיה יסובלסכולת המים והענין יטפנו נליה עפר כן תקות האמס האבלת כמותו : תתקפהו : תתנכר עליו ותסנה פניו : יבדו מלסון כבוד וכמהולמען סמי יכבד יי : ויכערו הוא הפך הדבר : חך בסרו עליו יכאב ענינו ימס וירקב וישחת כמו וכל החלק הטובה תכחיבו באכזבים ופי עליו על עכמו ודך הדדס ידוע ובסרו חל גופו וכמהו רבים בקהלת : חכס

קצירי כד וכחרה כדקח' כלעז : ויחלם ויכרת כמו ויחלוף יהושע את עמלק והטעם שלא יוסף להחליף כמו שנוספה העץ אבל הוא כולו נכרת לגמרי : תסית לי חק ותזכרני : לל תסיס לי טבע וסדור שאשוב לחיות עוד כמו הענין כען וחו תזכרני להטוב לי : צבאי מדת ימי : חליפתי כדיתתי : לא תסמור לא תמתן מענין וחביו

אז ואיו ה' וסיס' בלשון ארפי בנתיהון דמלכיא מתגלגלן ובהתן וסייתן וביאור נסטר בסדר שמות : ו' פסוקי ולא לא ולא וסיס' נסטר בסוף סדר ויקח קרת : תצפני ל' מי יתן בשאלו והוא חד מן מלך דמשמשין נ' בסוף תיבות וסי' נסטר בסמרה רבת במערכת אות הנון בסר : למעשה ידך ב' וסיס' ולא חשתחווה' למעשה ידך תססוף : ידך יא מל וסיס' מן הנית מוי ילבלב ויעביר ואזא היך נצבאו ונברא ימות ויתמקמק אתנניד בר נש ואן הווא : אולו מוי מן יפא דסוף והדרו לבית כנשתהון ויורדנא אתנניב ויתביש קדם ארזא דני והדרו על בית פרציהוון : ובר נש שכיב ולא יקום עד דלית שמיא לא יתערו רשיעיא ולא מהרעין מבית דמקהון : לוי בבית קבורתא תששני תמרגני עד דיתוב רוגד תשוי לי גיורא ותדרגני : אין ימות נברא רשיעא אפשר דיתו מטול היכנא כל יומי חילי אוריך עד דיתי חלופי חיי : תהי קרי ואנא אתיב לד לעזברי אידך תרגני : ארום כרון פסיעתי תמני לא תנטור על סורחני : התיס בספר דכרניא מרורי ותחבר על עותי : וברס טור נפל יתר וטינר מסתלק מן אתריה : תא וברס לוט דאתפרש מאברהם דמתיל לטור רס נתר ותקפא סלק איקר שכנתיה מסרום דהוא אתריה : אכניא שיפא מיא שטפא כתהא עפרא דארעא וסכר בר נש הויברתא : תשלכניה לעלמא גזיל מתני קלסתריה ותשדרגיה : שרין ביקר גבו ולא יידע ומצטערין ולא יתבין להון ברס בסריה מן רחשא עלוי כאב ונפשיה בבית דינא עלוי מתאבלא : תא ברס בסריה עד לא יסתתם נוללא עלוהי כאב ונפשיה שבעתא יומי אבלא עלוי מתאבלא בבית קבורתא :

תבאסו ותטעמו : שבעת ימים תת לוי אלהיך : כי תקצר קצורך כשורך : וישלחו אנשי גבעון : ושבעת מה ידברו דרדען ופורת : ויאס' עבד מלך הכושי : והכרתי פסילך : ואסר אליו מה המכות : תקרא ואנכי אענך : ידך עצבוני : אל תתן את פיך : וכל תהלוך דכות' מל כסה חסרי וסיס' שם סימ' לז' : ותשלחוהו ל' תחקפהו לנצח והלך והוא חד מן מלך דמשמש' חו בסוף תיבו וסי' נסס' במס' רבת במערכ' אות ההא בסר : ונפשו ח' וסי' נסס' בריש סדר ויש ושלי סיס' כז'

חכמה ותעדר לפי שאתם מכחישים המוחם והם לא נעשה שרש מאמונם לא יהיה ככאן לחכמה דרך הלא ידעתם שנס לי לבב כמוכס וחייני חסר מכס : ואת מי מן האנשים לא ימצא לבב וסכל כמוכס : הנני שחוק ולעג לרעי המכלית מחד עד שמרוב הנלחתי קורא אל חלוה וענהו בכל מה שיקרה אליו כל שלא יבצר ממנו כל אשר שאלו עיני מרוב הצלחתי ולזה ילעג וישחק תמיד על צדיק תמים כמוני והנה חיוב חמר זה כנגד אופר או כנגד כל רעיו : הנה למחשבות האיש הסלו והשאקן יהיה האיש הנכבד למועדי רגל כמו לפדי האם סיסחית עצמו וזולתו כסיקרב אליו ולזה ירחקו ממנו ולא די סירחקו ממנו מפני ירחתם שיניעס רע בהתקרבס אליו אבל הוא נס כן בוז בעיניהם וירחקו ממנו מצד המיאוס והבזיון וחמר שהתרעס חיוב על צופר ממה סבוה אותו שב לטעון על דבריו במה שאמר שהרעעיס והס כרחה אותם מכליחיס הנה חיכס מלטיס מהרענת לפי שכבר יבהלס פחד תמיד ולא ימצאו מנוס יבטחו בו וחמר חיוב טוען על דבריו שהחוס יסתור זה : מה שכבר ימצאו סודדים שיעמדו בשלוה באהלים והם חין בהם סוס בנין חזק וזה יורה על היותם בוטחים שלא יורקס מויק' וימצאו נס כן למרנתי אל העובדי' ללמלי' אשר עשו ידיהם שהחם הקסה סבעונות מקומות חזקים מחד יבטחו בהם ויהיו נקיים מהפחד ולזה הוא מבואר סדברי צופר הם בלתי צודקים והם חסבת חתה צופר להפליג בספור חכמת הסס ית' הנה לא כצארך לקחת עדות על הפלגת חכמתו מהמעלה והמטה כמו שעשית חתה אבל אספר לך מחכמתו מענייני מבוארי יתר מעידי' על חכמתו ממה סספרת : וזה שאס תסאל הבהמות ועיף השמיס ודני היס והבעלי חיים ההיסי כבטן הארץ הם יורד חכמת הסס ית' במה טבהס ביצירתס מהסלמות והחכמה אשר ילאו הסכליס האכזביס מדעת חובן החכמה שהיח בשלמות : מיל ידע בכל חלה כי יד יי עשתה זאת אשר בדיו נכס כל חי ורוח כל בשר חיס והנה הדלי האדם מבין שאר בעלי חיים להיות בריאתו יתר כפלה ידעה בזה שלא יסכל אחד מהמון האנסיס כי בחמת יד יי עשתה חלו הנכריחיס מצד הסלמות הנמכח בבריחתס כי לא יתכן סימצח זה הסלמות הנמכח בבריחתס והיות היותס מתמדת אס היה מיוחס ההיותס אל הקרי וההודמן כמו שחשבו קצת הקודמים וכל סכן הנפס והסכל שהתחלתס היח בהכרח מנורה שהיח סכל כמו שהתבאר בספר בעלי חיים ואלוס הצורות המזוניות היה אפשר לאדם שיטעה בהם ויחשוב שהתחלתס הקרי וההודמן לפי שכבר יחשוב סביסומות די סתרכבו ויתחדס מהס מוז מ' והם הוא מבואר למעין בחכמה הטבעית והאלהית שזה נס כן בלתי אפשר שיפלס בזה הסדור הישר חלל כסיהיה ההתהוות מההתחלה שהיח סכל : הלא חין תכחן הדברים כי היח השומעת אותס והחך יטעס האוכל ויסג' הדלי הטעמים ורעה בזה כי מהחוס קח התחלה ושרס על מה סחחקר בו : ולזה תמצח ב' סייסיס חכמה וחיורך הימים יהיה סבת התבונה מצד סכחורך הזמן יתבחרו לאדם מהחוס דברים רבים יעמוד מהס על חמתת מה שיחוקר עלת מה חמר כנגד צופר שהיה צעיר ממנו לימים או כנגד סניס מרעיו כי כבר חמר במה שאחר זה ועתה שחקו עלי צעירים ממני לימים ולזה הסיב חליפז במענה הבח אשר זה נס סביס' כנו ונו' וחמר חיוב כי לפי מה שהתבאר חללו מהדברים המוחסיס התבחר לו טעס הסס ית' תמצח תכלית החכמה והגבורה חס החכמה למה שירחא מטוב הכדר והיושר בעשולותיו אשר חי חיבשר בהס סלמות יתר והס הגבורה כי חמנה לא כרחהו לוחה מעשות מה שאפסר עשייתו לפי החכמה ולו ענה וסתבונה מה שצמח סימסך רע מה כבריאותיו מהכרח החומר

על כפיס מקומך : והוא כדקב יבלה : הגוף הוא אשר תדקוף כדקב יבלה : וחי ככוד : כדדוסתך : יף על זה ההכל והכרה : סקית עיניך לקדק כהטאיו : ולויתי חתם מכיא כושפט על עיונותי וייתן שורר : מדבר טופס כרוסה : עזב זרע שהח טחא לא אחר : כהס טהור סלח יחטא : חס חרוביס ימני : חס גזול זה הוא משלס : וסחוביס וקנבוס לייס קבוע ומועד ליתיה : ומסר קדשו חתך קנבוס : ויחוק זה עשית לו : ולא יתקני : עוד יותר בעולם דיו לך בתסלמין הללו : וסנה מעלי : כלתו מיעוט חרן היותס ויחלל לי מתכאוב עד ירכה בוקבוקו ויתסרת כמו חת יום עתה כסכרה ויהיה להסלם עכורת יומי : כי עבדתי מן העולס תלוט וככתת חסר כל הצידי לשיך : וס תקוה סחלופ : וינקתי אשר תגועו לא תמלל עתה ענף : קציר

איוב טו רלבג תתיה

אבן עזרא

החכם יענה דעת קדים רוח קדים יסכון יועיל כמו לא יסכן נבד יוש חומרי יסכון ילמד יאלף עניינו פיד ילמד בן חלם ויודיענו עונך ותנרע חליך המנרעת הית לחכמ והאטרכה חליך חו תפי החכמה חלך נרועה ותהיה התיז לנוכח ככיר גדול וכן הוא בלשון קדר לחט דבר בלחט עמך כמו בסתר מה יקחד לכך מה רחיה תקח כמו ויקחו האנש מכידם חנהא מן יערך כמטר לקחי ירומון עיניך חן לו חכר והפוך ב בלשון קדמונינו אל כי תטיב אל אל חוכך כעסך כמו כל חמו וניחא פסיל מתחולל

הוכח ה' וסימני לא תשנא אחד מה נמרצו אמרי וישר הוכח בדבר לא יסכן הוכח יוכיח אתכם לא יאהב לץ הוכח לו וחד והוכח אל אל אופץ ערוסיב רפי וסימ ותבחר לשון ערוסימ מפר מהשבות ערוסימ וב דגשי וסימ ויהיו שניהם ערוסימ האדם ובגדי ערוסימ תפשיט וסימ ערטלאין דגשי חכיסין רפין ולפניו מיהדין וסימ ולפני הכפרת

ויען אליפו התימני ויאמר החכם יענה דעת רוח וימלא קדים בטנו הוכח בדבר לא יסכון ומלים לא יועיל בם אף אתה תפר יראה ותנרע שיחה לפני אל כי יאלף עונך פיד ותבחר לשון ערוסימ ירשיעה פיד ולא אני ושפתיה יענוך כך הראישון אדם תולד ולפני גבעות חוללת הכסוד אלוה תשמע ותנרע אליך חכמה מה ידעת ולא נרע תבין ולא עמנו הוא גם שב גם ישיש בנו כביר מאביך ימים המעט מפר תנחומות אל ודבר לאט עמד מה יקחד לכך ומה ירומון עיניך כי תשיב אל אל רוחך והוצאת מפיה מלין מה אנוש ביריבה וכי יצדק ילוד אשה הן בקדשו לא יאמין ושמים לא יזכו בעיניו אף כי נתעב ונאלח איש שתה כמים עולה אחור שמעלי וזה חזיתי ואספרה אשר חכמים יגידו ולא כחרו מאבותם להם לבדם נתנה הארץ ולא עבר זר בתוכם

ואתיב אליפו דמן תימן ואמר החכם יענה דעת רוח וימלא קדים בטנו הוכח בדבר לא יסכון ומלים לא יועיל בם אף אתה תפר יראה ותנרע שיחה לפני אל כי יאלף עונך פיד ותבחר לשון ערוסימ ירשיעה פיד ולא אני ושפתיה יענוך כך הראישון אדם תולד ולפני גבעות חוללת הכסוד אלוה תשמע ותנרע אליך חכמה מה ידעת ולא נרע תבין ולא עמנו הוא גם שב גם ישיש בנו כביר מאביך ימים המעט מפר תנחומות אל ודבר לאט עמד מה יקחד לכך ומה ירומון עיניך כי תשיב אל אל רוחך והוצאת מפיה מלין מה אנוש ביריבה וכי יצדק ילוד אשה הן בקדשו לא יאמין ושמים לא יזכו בעיניו אף כי נתעב ונאלח איש שתה כמים עולה אחור שמעלי וזה חזיתי ואספרה אשר חכמים יגידו ולא כחרו מאבותם להם לבדם נתנה הארץ ולא עבר זר בתוכם

והדגש לא לכשרו ולא לכפשו והנה אמר איוב כל זה לפי דעת רעיו שיראו שאלו המכות חלו עליו לעונם על מריו והוא ירחיק זה שאם היה הענין כן לא היה ראוי שירדפה השם ית' בכמו חלו ההרדפות לפי שהיה חלו הענין כן הנה הוא מבוחר שכבר יעשה לו השם יתברך עול חס ימיתנו בחלן המכאובות אשר הם מולכות חנות אל המות לפי מה שהתבאר לנו מהם על מרי מעט אשר אפשר שיוחס לו עם סיקפח סכרונו הנדק והיגער שעשה כי הו' לא ישוב לחיו אחר מותו בדרך שיוכל חו להטיב לו השם יתברך על הטוב אשר עשה והכלל העולה מהדברים הוא שחייב גינה דעת צופר ובלדד לפי שהיו מכחישי המוחם ואמר איוב שהם היו מבטלי הידיעה לפי שכאשר לא יעשה מהמוחם ש שרש והתחלה לא יהיה בכח לידיעה דרך וגינה צופר על אשר היה מבוה חנות להיות צופר שאכן ופלו והוא היה נכון למועדי רגל ואחר כך הביא רחיה מהחוש לסתור דברי צופר והוא שחכמו ה המצליחים מי שאין להם כח כלל ושפט כי היה בלתי אפשר כצופר שידע מעולות השם יתברך ונכחלותיו השעור אשר היה הוא יודע חנותו בזה כי הוא היה צעיר מ ממנו וחורך הזמן יוסף חמות בעניינים כדד מה שיושב בו מהמוחם ולפי של התבאר לצופר מהחוש מה שראוי בוחת החקירה היה טועה בזה המבוקש זה האופן מהטעות ואחר כך גינה צופר ובלדד על אשר היו מכחלים השם ית' מעשיית העול בכמו חלו הטעות הכוזבות כי זה היה ממה שיורה שהם יחמינו שהטי עושה עול חבל ירכו לשחת פכיו בזה האופן כמו שיכסה האדם פשע חוהבו בחיזה כד שיוכל ואחר כך הביא דחיה מחוקק הכחב לסתור דעותיהם לפי

שלא היה לו פשע והיה עם זה נענש בזה העונם הנפלא ואחר ביאר ואמר שלא יאשימוהו אדם על זה הדעת שהיה לו ויאמר שלפי זה הדרך יהיה שוא עבוד חללים ועמות בדיקה וחסד כי הוא יראה שראוי לחלם שיהיה גופו וכפשו במהניס המסוכחים כדי שתגיע לכפס הנלחמה ותושע בשם ית' ואחר כך הביא שתי טענות האחת יסתור בה שהיה השם ית' משניח בחישי האדם והב יסתור בה בייחוד דעת צופר חמס הראשונה היא שהאדם הוא פחות ונכזה ולזה לא יתכן שיפניה השם ית' בו עם היותו בתכלית הכבוד ולא תחשוב זאת הטענה חלושה חבל היא פלוסופית וכבר השתמשו בה הפלוסופים וחייבו ממנה שהשם ית' לא ידע כי חס עכמו וחופן הביאור בו כי השם ית' חס יקנה כמו חלו הידיעות הנה יחשוב שיחייב מזה שישלם הנכבד בפחות וזה בתכלית הננות ועוד שהטעמה והשלימות יהיה יותר למסיב כפיטפס חללו היותר כבד ולפי שהמסיב השלם יעשה פעולתו ביותר שלם שאפשר הנה יחשוב שיחייב מזה שלא ישיג השם ית' כי חס עכמו וחופן הביאור בו כי השם ית' חס יאולס האמת בזה ככר ביארנוהו בספר מלחמות י' והטענה השנית שלא יתכן שיענש האדם על אשר לא יעשה מה שאי אפשר לו עשייתו ולפי שאי אפשר לאדם שיעשה הטוב תמיד להיתנו חומרי לל שאי אפשר לו שיפסיל ויתבונן תמיד בפעולות השם ית' הנה לא יתכן שיענש על זה ואחר כך זכר מהפלגת מכאובו שהוא היה בוחר המות עליו והנה ההתוכחות שהיה לו עם השם יתברך בזה המענה הוא לפי דעת חלו האנשים החולקים עמו לא לפי דעתו ובו טענה על דבריהם כמו שקדם

דש מענה אליפו החכם יענה דעת רוח קדים יסכון יועיל כמו לא יסכן נבד יוש חומרי יסכון ילמד יאלף עניינו פיד ילמד בן חלם ויודיענו עונך ותנרע חליך המנרעת הית לחכמ והאטרכה חליך חו תפי החכמה חלך נרועה ותהיה התיז לנוכח ככיר גדול וכן הוא בלשון קדר לחט דבר בלחט עמך כמו בסתר מה יקחד לכך מה רחיה תקח כמו ויקחו האנש מכידם חנהא מן יערך כמטר לקחי ירומון עיניך חן לו חכר והפוך ב בלשון קדמונינו אל כי תטיב אל אל חוכך כעסך כמו כל חמו וניחא פסיל מתחולל

ויען אליפו התימני ויאמר החכם יענה דעת רוח וימלא קדים בטנו הוכח בדבר לא יסכון ומלים לא יועיל בם אף אתה תפר יראה ותנרע שיחה לפני אל כי יאלף עונך פיד ותבחר לשון ערוסימ ירשיעה פיד ולא אני ושפתיה יענוך כך הראישון אדם תולד ולפני גבעות חוללת הכסוד אלוה תשמע ותנרע אליך חכמה מה ידעת ולא נרע תבין ולא עמנו הוא גם שב גם ישיש בנו כביר מאביך ימים המעט מפר תנחומות אל ודבר לאט עמד מה יקחד לכך ומה ירומון עיניך כי תשיב אל אל רוחך והוצאת מפיה מלין מה אנוש ביריבה וכי יצדק ילוד אשה הן בקדשו לא יאמין ושמים לא יזכו בעיניו אף כי נתעב ונאלח איש שתה כמים עולה אחור שמעלי וזה חזיתי ואספרה אשר חכמים יגידו ולא כחרו מאבותם להם לבדם נתנה הארץ ולא עבר זר בתוכם

ויען אליפו התימני ויאמר החכם יענה דעת רוח וימלא קדים בטנו הוכח בדבר לא יסכון ומלים לא יועיל בם אף אתה תפר יראה ותנרע שיחה לפני אל כי יאלף עונך פיד ותבחר לשון ערוסימ ירשיעה פיד ולא אני ושפתיה יענוך כך הראישון אדם תולד ולפני גבעות חוללת הכסוד אלוה תשמע ותנרע אליך חכמה מה ידעת ולא נרע תבין ולא עמנו הוא גם שב גם ישיש בנו כביר מאביך ימים המעט מפר תנחומות אל ודבר לאט עמד מה יקחד לכך ומה ירומון עיניך כי תשיב אל אל רוחך והוצאת מפיה מלין מה אנוש ביריבה וכי יצדק ילוד אשה הן בקדשו לא יאמין ושמים לא יזכו בעיניו אף כי נתעב ונאלח איש שתה כמים עולה אחור שמעלי וזה חזיתי ואספרה אשר חכמים יגידו ולא כחרו מאבותם להם לבדם נתנה הארץ ולא עבר זר בתוכם

אבן עזרא

איוב יז

רלבג

כי שנת מספר דבר שיש לו מספר במהרה : יחמיו ושלמו : נועכו מהענין

חובלה כפחתה : נועכו בכרתו : התוליס חנני מהתלות ובה בשל ענומים

הוא מחברי לידיתקע : כפכת הסתרת והתעלמות וכסית לא תרומם חותם יומי ניד

תלך ב' וס' רק ברחוב אל תלך דפולגש : ובהסרותם תלך עיני : תרומם גלוי : רעים ה' וס' בלשון ארמי שלח חולקא לנברא דאתא

על דברי כי תסוקתי : הלא להתנוכח עמך לא עס חלו האכפים : לדי יתקע' הוא מענין

ב' סנות הקפזו : מס' ל' חיו : לא חשו אהלך כנעכו : כקכו כמו נעכו : קברי' ל' מוכן אני לקברי : אם לא זאת באתי שני חלש התולים נועדו עמי בתכחותי להילך בני ובהמרות : כמו יתקע בני ממרי היותם : בהקטפת תלך עיני עיני ולכי ותחטתי לביס כזו : שניה לא הכורא ערכני כתיקע כף להתנוכח יחד כמו פו הוא מאלה לדי יתקע ויטיב לו : כי הנה לבס כפית משלל ועל כן לא תרומם תפחתך על ידיהם : ללך לקיפת ידך כל אחד מהם את ריעו' וזאת תבואלה עיני בניו תלכה ותוספת כמו תוף לפכיס' של בדיות חז : ויכורי איכרם שחלו ויכר' כסה : יסמו : יתמיהו ונקי : אם יש בניו שומע נהתולת ה' החנופים האלה : יתמיהו ויתמיהו : ויפלא ויקבל הפעולות רב : זמותי נתקן' מחסבותי ככקנו' מורשי לבבי מחסבותי כי הלכ ירם מחסבה ההתחלו אשר יסתמש בהם בחקירותינו בדב' דבר : רפדתי יבועי' הכעתי ערשי : בדי שחול' כמו לבדי שחול' לוי' וימוני' התולת' וירכזו בו לירכתי שחול' חס יחד על עפר כחתי חס ינחמו יחד על עפר והסלונה בשחול הספל שבו יתקומו' והוא מרכז החרץ וכמוהו וחציעה שחול הנך כי הו הפך השמים שהוא המעלה במוחלט :

כפכת' ספי' : אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מטול דשני מנין אתון ואסרשא דלא אתוב : נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן

אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מטול דשני מנין אתון ואסרשא דלא אתוב : נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן

אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מטול דשני מנין אתון ואסרשא דלא אתוב : נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן

אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מטול דשני מנין אתון ואסרשא דלא אתוב : נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן

אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מטול דשני מנין אתון ואסרשא דלא אתוב : נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן

אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מטול דשני מנין אתון ואסרשא דלא אתוב : נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן

אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מטול דשני מנין אתון ואסרשא דלא אתוב : נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן

אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מטול דשני מנין אתון ואסרשא דלא אתוב : נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן

ב' סנות הקפזו : מס' ל' חיו : לא חשו אהלך כנעכו : כקכו כמו נעכו : קברי' ל' מוכן אני לקברי : אם לא זאת באתי שני חלש התולים נועדו עמי בתכחותי להילך בני ובהמרות : כמו יתקע בני ממרי היותם : בהקטפת תלך עיני עיני ולכי ותחטתי לביס כזו : שניה לא הכורא ערכני כתיקע כף להתנוכח יחד כמו פו הוא מאלה לדי יתקע ויטיב לו : כי הנה לבס כפית משלל ועל כן לא תרומם תפחתך על ידיהם : ללך לקיפת ידך כל אחד מהם את ריעו' וזאת תבואלה עיני בניו תלכה ותוספת כמו תוף לפכיס' של בדיות חז : ויכורי איכרם שחלו ויכר' כסה : יסמו : יתמיהו ונקי : אם יש בניו שומע נהתולת ה' החנופים האלה : יתמיהו ויתמיהו : ויפלא ויקבל הפעולות רב : זמותי נתקן' מחסבותי ככקנו' מורשי לבבי מחסבותי כי הלכ ירם מחסבה ההתחלו אשר יסתמש בהם בחקירותינו בדב' דבר : רפדתי יבועי' הכעתי ערשי : בדי שחול' כמו לבדי שחול' לוי' וימוני' התולת' וירכזו בו לירכתי שחול' חס יחד על עפר כחתי חס ינחמו יחד על עפר והסלונה בשחול הספל שבו יתקומו' והוא מרכז החרץ וכמוהו וחציעה שחול הנך כי הו הפך השמים שהוא המעלה במוחלט :

אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מלאך' וינשוע עבריו ודבריו : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מטול דשני מנין אתון ואסרשא דלא אתוב : נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן

אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מטול דשני מנין אתון ואסרשא דלא אתוב : נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן

אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מטול דשני מנין אתון ואסרשא דלא אתוב : נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן

אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מטול דשני מנין אתון ואסרשא דלא אתוב : נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן

אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מטול דשני מנין אתון ואסרשא דלא אתוב : נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן

אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מטול דשני מנין אתון ואסרשא דלא אתוב : נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן

אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא : וא' אבן עזרא

מטול דשני מנין אתון ואסרשא דלא אתוב : נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן

ב' סנות הקפזו : מס' ל' חיו : לא חשו אהלך כנעכו : כקכו כמו נעכו : קברי' ל' מוכן אני לקברי : אם לא זאת באתי שני חלש התולים נועדו עמי בתכחותי להילך בני ובהמרות : כמו יתקע בני ממרי היותם : בהקטפת תלך עיני עיני ולכי ותחטתי לביס כזו : שניה לא הכורא ערכני כתיקע כף להתנוכח יחד כמו פו הוא מאלה לדי יתקע ויטיב לו : כי הנה לבס כפית משלל ועל כן לא תרומם תפחתך על ידיהם : ללך לקיפת ידך כל אחד מהם את ריעו' וזאת תבואלה עיני בניו תלכה ותוספת כמו תוף לפכיס' של בדיות חז : ויכורי איכרם שחלו ויכר' כסה : יסמו : יתמיהו ונקי : אם יש בניו שומע נהתולת ה' החנופים האלה : יתמיהו ויתמיהו : ויפלא ויקבל הפעולות רב : זמותי נתקן' מחסבותי ככקנו' מורשי לבבי מחסבותי כי הלכ ירם מחסבה ההתחלו אשר יסתמש בהם בחקירותינו בדב' דבר : רפדתי יבועי' הכעתי ערשי : בדי שחול' כמו לבדי שחול' לוי' וימוני' התולת' וירכזו בו לירכתי שחול' חס יחד על עפר כחתי חס ינחמו יחד על עפר והסלונה בשחול הספל שבו יתקומו' והוא מרכז החרץ וכמוהו וחציעה שחול הנך כי הו הפך השמים שהוא המעלה במוחלט :

איוב כ רלבג תתיח

אל הלוה מכת השם: ויחוקו: ויכתבו: יחזקו: יחקקו: יקפפו: כמו נקבו חו נקפו יפברו: שדון: שים דין והוא סם בסקל בוז והרצון בזה בעבור מה שחתם יודעים לפי דבריו שים דין ומשפט על כל מעשה האדם גורו לכם מהכעים אותי בכמו חלו החרמות אשר חתם מחרפים אותי ויהיה תדעון הווה נחם הוא לטון עתיד וכמוהו ימבול רבים בלשוניו הויה דין תואר בסקל סוב מלחמה ויהיה הרצון בזה בעבור מה שחתם יודעים לפי דבריו שים דין ומשפט על כל מעשה האדם גורו לכם מהכעים אותי ויהיה תדעון הווה נחם הוא לטון עתיד וכמוהו ימבול מהכעים אותי בזה האופן כי הוא חטא נפלא: ביאור דברי המענה

אבן עזרא

כמו חלו: הוא הקדוש: לעד כבוד יחזקו: היה מתחלה שחתם במקום שלא ימחו והתחלתי שאלע שנולד מדבר כשבלי טוב הוא היום כחיים חל יהיה אחרון שיוכל: ואחר עורי נקפו זאת: כמו וקף סבכי היער וענין זאת עכמי ועורי וכסרי: אחזה אלוהי הכנעיים שיחדש עלי: כי תאמר: הים ככס שיאמר מה כדף לו: ושרש דבר: רע: יש לכס לגור מפני חרב: כי חמה בעבור עונות יבא חרב: למען תדעון שדון: כמו דין שים דין: לכן סעפי: חוסי בי: מהירדתי להסיבך: כי מוסר כלמה סמנתי ממך ורוח תכונתי תענני: כנללו

חנני חנוני ב' ובפסו והוא חרסן אב מן זב ובפסו וס' נסטר נסטר רבת במערכת אות חבית בס' ועפרת ד' חס' בליש וס' נסטר נסטר ספות וזכריה ס' ה: בצור ג' וס' והכית בצור' בא בצור והסמן' לעד בצור והצבון: אחזה ד' וס' אני בצדק אחזה פנ' בלעדי אחזה אתה הורני' ואחר עורי נקפו זאת' אשר אני אחזה לי' וא' ואחזה אנכי

חוסו עלי חוסו עלי אתון הברי ארום מחתא דיי קריבת ביי: למא תרדפני דכמת אלהא ומבשרי לא תשבועו: מן יתב יתי ויפתבון מלי מן יתב בפתקא ויתרשמוון בקולמוס דפרזלא וכרפמי שא לעלמא בטינרא יתפסקון: ואנא ידעית דפרקי קיס ומן פתר ברין פורקניה על עפרא יקוסו ומן פתר דאתפח משכי ותהי דא ומבשרי אחמי תוב אלהא: די אנא אחמי לי ועני יחמון ולא חילוני שלימו כלתי בעוכי: ארום המרון מה נדרף ליה ועקר מלמא נקפח ביה: דחולו לכו מן גרם חרפא ארום כדרניז אלהא על סורחנותא מגרי קטולין דחרפא מן בגלל דתנדרעון דרין קשוט הוא מרי דנא: ואתיב צופר דמן נעמה ואמר: מטול דרעיוני מתיב לי ומטול דרנישתי ביי: מרדווא דכסופי אשמע והיך פוחא מן ביונתי יתיבני: הרא דרעמא מן אולא מן עדן דאשתי בר נש עלוי ארעא: ארום בועת רשיעי שצית בעגל וחדרות דילטור עד שעתא: אין יסק

חנני חנני אתם רעי בני יד אלוה ננעה ביי: למה תרדפני כמו אל ומבשרי לא תשבועו: מיתתן אפו ויפתבון מלי מיתתן בספר ויחקו: בעט ברזל ועפרת לעד בצור יחזקו: ואני ידעתי גאלי חו ואחרון על עפרא יקוסו: ואחר עורי נקפו זאת ומבשרי אחזה אלוה: אשר אני אחזה לי ועני ראו ולא יזר כלו כליתי בחקי: ביי תאמרו מה נדרף לו ושרש דבר נמצא ביי: גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון: ויען צופר הנעמתי ואמר: לכן שעפי ישיבוני ובעבור חושי ביי: מוסר כלמתי אשמע ורוח מבית יענני: הזאת ידעת מגיע עד מני שים אדם עלי ארץ: כי רנת רשעים מקרוב ושמת חנף ערי רגע:

אשית לבי: תדעון ד' וס' למען תדעון אשר פלח מ' בואת תדעון כי ו' שלחני לעשות גורו לכם מפני חרב' ויאמר ידעשע בואת תדעון: הזאת ה' וס' הזאת לכם עליה' הזאת חשבת למשפט' הזאת ידעת מני עד' הזאת נעמי' הזאת הער שיאמרו:

בהם ואין בהם טענה כדקת לחמת דעותי' חבל הם מליס לכד' זה עשר פעמי' דברנו אחד חל אחד ובכל מענה שהסיבות לי תכלימוני בדבריוס חו אחד עשר על כל דברנו כי לא דברנו עמו כי חס חמסה פעמי' ולא תבושו לומ' לי כמו חלו הדברים ונתעזו פניס לי וחק' חמס חס יהיה כ' כדבריוס טעמתי מה לכס עלי תהיה פלי מוטבתי והייתי חותמי' וחם חמס עלי תגדילו משוב' ותוכיחו עלי חרפתי בעבור מה שחתם רחמיס כי מ מהמכות והפגעים להאמינכס כי הכל במשפט ותביחו רחמי מזה שאני הייתי ח חוטא' דעו בחמת כי הפס עונתי והקף עלי רשתו ללכדי על לא חמס בכפי' הן חכק חמס על נבני וזרותי ואשר בלו ב בסבת מערכת ה הככבים בעת הלידה טלח כדן ואין עונה חותמי אשוע ולא חמס משפט' נדר השם

מענה צופר שעיפי יסוכיני' וסוכיני טענה לוי: ובעבור' שאני חס ישות נשתי כי שתיקוני' יסוכיני טעמי' לענות חני טעמי' חק יסוכיני כלמתי שחתם מ' טעמי' ועל כל דבר דוח יענני מתיבני להסיבך: חוסי' עני' שתיקוני' כמו עת הירע אלה מידה המהלכת עני פני כל הדורות הוי כד: כי רכבת רשע' כל ימי היותי מקרוב כלה ולא לאורך ימים עומדת: ושיחת חנף עזירגע מועט תכלה:

המסדר זה הסדור שיאור: נובחו: בגלל: כלל סל רשע: ולא יפלאהו יודעתי: דלתתו: הדלים יבגו כיו: על אשוי סדוס בייך מענה זו אשוי גולגל' ולכויס לנגיסי: וידע תשיבתי: חיס כפי' אובי' כח אובי: עבנותי תלאו: כח עלותי ועמול: עפר נשכר אונתו כח עליוני: כעבותי: ויחיוסי: כי ימות פתחום עס כחו: חס תתיבך: ויחיוסו סל רשע חס תתיבך ככור רעה ואובי רוחה לה עתה עתה סתחול: יכחולל תחת לשינוי: עד כל עתה שזכרתי: לחמו בעיני: כיו חיו: כהפך למירורל פתיג: חיל: שמו: איעה: כס: חרף: פלגות כהו כחלי: נס עדן סימון: כדכס' וחתמה: עמי: הנול סגול: כחיל תמורתו: כח' תהיה תמורתו: חיל

שיאור

אשר חלו: הוא הקדוש: לעד כבוד יחזקו: היה מתחלה שחתם במקום שלא ימחו והתחלתי שאלע שנולד מדבר כשבלי טוב הוא היום כחיים חל יהיה אחרון שיוכל: ואחר עורי נקפו זאת: כמו וקף סבכי היער וענין זאת עכמי ועורי וכסרי: אחזה אלוהי הכנעיים שיחדש עלי: כי תאמר: הים ככס שיאמר מה כדף לו: ושרש דבר: רע: יש לכס לגור מפני חרב: כי חמה בעבור עונות יבא חרב: למען תדעון שדון: כמו דין שים דין: לכן סעפי: חוסי בי: מהירדתי להסיבך: כי מוסר כלמה סמנתי ממך ורוח תכונתי תענני: כנללו

ביאור מלות המענה

שיאור

איוב כה רלבג תתנב

אלו המכאובים אשר לא הוכל לשאת אותם, ואחר זה החל חיוב לסתור דעת חליפו מן ההקש ואמר מדוע לא יהיו נעלמים מפני העניים הזמניים ויודעין לא חזו לו ימים כל סלא רחלו יחס אל הזמן ולזה הוא מבואר שהשם ית' בלתי יודע בחלו העניים הזמניים, ואחר כן החל חיוב לסתור דעת חליפו מן החושב במה סכל השם ית' על ההכלאה פנמכאלת לרשעים זמן ארוך במה שאמר כי מפני שאין זה התוכחה מהשם ית' כי אם להועיל לאכפי הארץ הנה יתכן שיאריך עונש הרשע זמן ארוך, והחל חיוב לסתור דבריו מהחושב שאמר שאלו הרשעים אשר ספר בהכלחתם היו משיגים נבול ונזוליס העדר ורועים שם בקרקע הכגזול והחטא נכלאו, והיו נזהרים חמור היתומים ולוהקים למשכון סור חלמנה

רש
למשנות ואחת לנשיא
פסקה כוס עיקרון
כדי שלא תלך שולמית
ומאכליה תפנקוס
ומרחיבה תפנקוס
כדי שתאכל כלה וכו'
העומדת לכבוש
מלכותה בכדי שתאכל
ומרעיה יחזק ותאכל
העקרה שלא תלך היתה
רועה ומטיב, ואת
האמנה העומדת לכבוש
לא ייטוס: ומסך -
הקכה אותו אכזריות
לכחו לפורענות
ולתחיה מתוך ארץ
שהארץ להם:
יקום יום אחד ולא
יחזין בחייו, כמו
במים, ביום הזה
כקצו כל וכו': יתן
לו לבטח, עד יום
אודס כצינור: רמז
מעט כחלקו מן
העולם כעטת רגע:
הזמנו, כדכחו
ונגמלה ככו: ככל
יקטנו, ככאר
כל כקצו יום וכו':
בעת קצר וכזר
ומסך סנקפני יחד
כן תמו כרגע:
יחס לא איש כל-כך
אשרתי יבא אחד
מכה וככונני, וישם
לאל עלמי.

אחרי מהרהר חרות
לדעת מודתי
שמהרף אף לרשעים
ואת חובתי מני
הוא עייפר ואין
מחיותו, כמו שקבל
למעלה, כי לא
כפתי מנטי חשב:
ואילו שבגול, ישינו
וכל אלה עשונות וכו'
כייסריו: שענה

רש

מענה בלד

המשל
עמי
פלגי אזור ארכס
לפניו מעשני אמו לו
התל ופחד עמי:
המשל זה מיכאל:
ופחד זה בגריאל:
כלום חמה יכול
להשיב את אלהים
יעשה שני כדמות
כשהחולות עולות
כל אחד סבור אלו
עולה ראשון
לפי שאינו רואה מפ
שפניו: לפיכך אינו
מתקבל: כש לשון
אחר עשה שנים
כמחשבו: אש ומים
כללתי וחי דמים
מכיון את האש:
לש: ומה ודק:
ולו אשה שאמר
בחינו כזה אלו:
ולו עדה עליו שאל:
לא יאחיל: כמו ולא
יהל אור ואלף: ו
באה כמו ולאליה:
את כפופ אלף יתיר:
לשון אחר לא יאחיל:
לא היה לך כל:
בשאינו מאיר אין לך
כל: והראשון כראה:
ונטיהם סעעתי:
שענה

ממנו
קך
4 7

ופחד ב' וס' תפל עליהם אוסתה ופחד, המשל ופחד עמו עשה שלו בסרמוי: ועל מ' ד' וס' ועל מ' נגששת מעט הצאן, ועל מ' הרמות קול דמלכים, ותברו רישעיה, ועל מ' לא יקום אורחו: וכוכבים ו' וס' נפטר ביזאל סימן ב': ובן אדם ה' וס' נמסר בסדר בלק:

אבן עזרא

ויאמר: המשל ופחד עמו עשה שלום במרומו: היש מספר לגודריו ועל-מי לא יקום אורחו: ומה-יצדק אנוש עם-אל ומרה-יופה ילוד אשה: הן ער-ירח ולא יאהיל וכוכבים לא יזכו בעיניו: אף כו-אנוש רמה ובן אדם תולערה:
ואתיב בלדר דמן שוחאמר שולטנא ורלוחא גביה עבד שלם בשמי מרומא: תא מיכאל מן ישינא והוא ראשא וגבריאל מסמאל יהיה והוא דמיא ובריתא קדישתא פתכין אשתא ומיא וגבשולטנותיה וברחלתיה עבד שלמא בשמי שמיא דליהיה: האית סבום לאוכלוסוי ועל מן לא יקום נהוריה ומה יופי בר נש עם אלהא ומה יופי ילוד אנתתא: הא עד דפנמא סיהרא בסטר מרנחא לא ינהר שמשא וכוכביא לא אתברירו קרמיו: אף כל רבן בר נש דבתיי ריחשא ובר נש דבמותוי מורגו: ואתיב

כה

הממשלה והפחד עמו וממנו עשה שלום בממנו שאין בהם מלחמה כי כולם טוב ורוע הוא כמט' לארץ וחלה הדברים כרכין פירוש: יאהיל, יש חומרים כי החלף נוסף מן לא יהלו אורס: מה

חינו שלהם ולא ר' שהם יניחו שדה הרשע ולא יענו בו אבל גם כרמו שהח מוכן בקלות לאכול ממנו יאחרו וילקטו מלקחת ממנו לפי שהם חלובים הרשע ולזה לא יענו באשר לו אם לא כאשר לא ימנעו במקום אחר, ערום ילוננו כי חם בלילה מבלי לבוש ל' סינול מהם כסות לילה ולא יהיה להם כסות להתכסות ברב-קור, וחלו העשוקים ולכן להסתר מהרוח בין סלעי ההרים וירטבו שם מורס ההרים והלחות הנמצא בהם, ומבלי מחסה חבקו נור להסתר שם, מרוב סודות האכזבים יגזלו היתום ויקחו למשכון הבגד אשר על העניים וזיה החופץ יסבבו מלכ העניים מבלי לבוש לגזלם מהם כסות יום וסבבו סילוכו רעבי האנשים אשר נשאו עומר כי יגזלו אותם מהם ולא יהיה להם לאכול, הנה האנשים אשר באו ברנות בית הבד יעשו שונם ואשר יקבים דרכו לעשות יינס ימנעו כי חלו האכזבים יגזלו שונם ויינס ולא ייחוס לסתות מהם, מן העיר יעקו האכזבי על החמסי אשר עשו להם וכפס ההרנו, מן לעיר תכעק אל חל וארך תאמר שהשם לא ישים בכל חלה הדברים דבר בלתי טעם מה שאחר שאלו הרשעים מומתים רבים מן האנשים בחרב ובעידום ובכמח ומכלים אותם בכל עזו הנה היה ראוי בחק השם ית' אם היה פוקד האנשים להועיל להם שלא יאריך לכמו חלו האנשים הרשעים כדי שיביל מידם חלו האנשים אשר יהרגו אותם כי הרחמניתי על חלו הרשעים הוא אכזריות בחק הטובים, הנה לא מוכל לכלל השם ית' על זה בטום פנים ולדעת חיוב גם כן יהיה זה חסרון בחק השם ית' בסדרנו זה הסדור אשר מצד הכוכבים שימשך ממנו זה העול והחמם, הלא חלו האנשים היו במורדי אור כל ש'מרדו באור היום המשמח האנשים והם יחגו בכוחו לא הכירו דרכיו ולא יסבו בנתיבותיו הכל התרחקו ממנו בכל עזו ועשו מעשיהם בליה כדי שלא יראו אותם האנשים בעבור האור יקום הרומח השכס קודם שיאור היום ויהרג עני וחבינן אשר ימנעו בדרך ינחיש במלחמתם ובעשם הלילה יהי גבכ לגנבו מה שיוכל להסתור חו מהאנשים, ועין נוהף המתינה בא הערב לאחר אז לא תראני עין וישם לי חסך הלילה הסתר פנים, חתך החלק מהם בקירות הבתים אשר יומם שמו חותם בהם כדי שיכירם בלילה ויגנבו הנמצא שם הנה כל חלו האנשים לא ידעו בטוב האור למאכס בו, כי יחדו יהיה להם הבקר כשיבא כמו צלמות וכאשר יבא אור הבקר אשר יוכל אז להכיר חיש את דעהו ולר לחותו הוא להם כמו בלמות כי אז יבהלו וינסו כדי שלא ימנעו, קל הול לבום בבח היום על פני המים כדי שלא ימנעו החלקה אשר הם הולכים בה בחקץ היא מקוללת מאד לל שהם לא ילכו במקום שיעבד בו ותרע ולא יפנה אחד מהם דרך כרמים כדי שלא ימנעו שם עובדי הכרמים והשדות אכל ילכו במקומות החרבים להסתר מהאנשים, הנה חלה האנשים עם רוב מרים לא יגיע שום עונש בחייהם אבל ימותו בקלות כי כמו שהציה והחוס יגזלו מימי הסלגים ופסידים בקלות בדרך בלא שאמר מהם רשם כן ישחית שאלו בקלות חלו האנשים אשר חטאו, ישפחהו כל אחד מאוהבו ותאכלנה רמה כחילו הוא דבר מתוק לה עוד ולא יזכר שמו וישכר בקלות כעץ חיש העולה וכלא בער, וזוה הוא מבואר שלא יתכלל השם במה שאמר חליפו, הנה זה החיש הנביעו מן האכזריות עד שהיה משכר העקרזה אשר לא תלך עם היותה מרת נפס והיה משכר גם כן האלמנה אשר לא ייטיב מטוב לה עם מרינות נכפשה לא יהיה חומל עליה, כמו היה רב עד שיהיה מושך התקיפים בכחו ויהרגם יקום כל אחד מהם ולא יאחזו בחייו מירחתו ממנו והיה נותן לו ידו לבטח והיה כורת ברית עמו ועלה היה נסעץ שלא יתקונו ועם כל זה לא היה נשעץ עליו כפחיתות ומה שאמר חליפו בלתי יודע בחלו העניים הזמניים כי אם להועיל לאכפי הארץ הנה יתכן שיאריך עונש הרשע זמן ארוך, והחל חיוב לסתור דבריו מהחושב שאמר שאלו הרשעים היו משיגים נבול ונזוליס העדר ורועים שם בקרקע הכגזול והחטא נכלאו, והיו נזהרים חמור היתומים ולוהקים למשכון סור חלמנה, ומפני זה החל חיוב לסתור דעת חליפו מן ההקש ואמר מדוע לא יהיו נעלמים מפני העניים הזמניים ויודעין לא חזו לו ימים כל סלא רחלו יחס אל הזמן ולזה הוא מבואר שהשם ית' בלתי יודע בחלו העניים הזמניים, ואחר כן החל חיוב לסתור דעת חליפו מן החושב במה סכל השם ית' על ההכלאה פנמכאלת לרשעים זמן ארוך במה שאמר כי מפני שאין זה התוכחה מהשם ית' כי אם להועיל לאכפי הארץ הנה יתכן שיאריך עונש הרשע זמן ארוך, והחל חיוב לסתור דבריו מהחושב שאמר שאלו הרשעים אשר ספר בהכלחתם היו משיגים נבול ונזוליס העדר ורועים שם בקרקע הכגזול והחטא נכלאו, והיו נזהרים חמור היתומים ולוהקים למשכון סור חלמנה

רלבנ

איוב כו

אבן עזרא

רש

בענה איוב

ובשמת מי יבא
 מעט
 מי סס כד הנח הזה
 סיבא מפיך מי לא
 ידע זאת הרפאים
 ניהנס הערפא חת
 הכריות יחוללו
 סנה חללים פלו
 מתחת מי נשכיהם
 פעמקי עמקום
 צדום שאול נגדו
 לדעת ולראות חת
 כל מה סכתובו
 על בלימה אין
 כלום נסוד כי הם
 עומדים על חוץ
 זרועותיהם של הקנה
 דוכס פי בלימה
 מיסור כמו דסן
 ונתנ ערו לבלים
 כך דליתי תחת
 תחת המים ולא
 נפקע עין עולם
 סילו מישי כהוד
 מלחו כחינות פני
 כסא הכבוד כלו
 כנו יש חת
 סתו ומרסו על
 הגלא עכסו ודמות
 על ראש הקנה
 קיע חוץ בלעז
 קומתם יתרחסו
 ונתנה להות
 שוכס כחול להות
 לו חול חוק נבול
 עולם לא יעבור
 הם חות חוב על
 שכלא חור חסך
 ירופפו כסכרס
 הקקים היו רופפים
 וגנר בהס ועומדו
 בוכס וכחוק
 יתחתי תנה ועולה
 וחקום חסך רנע
 הם כמערו רנע
 נקיע קמטי
 קיעים נעשו עד
 סנקו למקום חסך
 החוכו להס מחז
 רכס מעדים קדוין
 כרומו
 סניס ספרה אהל
 כמו נכטה את אהל
 ספריו חולה
 ידו את פרעה
 הקרח כחם כיה
 לסון חיל וכה יכס
 במקום חסך הל
 זאת היא המעבד
 רנע מחוללת תבין
 לסון חסך ידה ידו
 את לית כעונכעו
 חוללתי קעות
 דרכיו קלות
 ומעטות לפי שאר
 גדלות סנו ומה
 סיוך דכס כמעט כו
 פעו לסמכה לבנות

ביאור מלות המענה

ויען איוב ויאמר ותושיה והנימוס והסידור
 האלהי הנמצא במצאנות: ונסמת מי יבאה

מה עזרת ללא כח התמור מי שאין לו כח: ונסמת מי
 קבלת חלה הדברים סדברת: הרפאים חפילו הרפאים מהם ממים המקום
 יחוללס מתחת מים ופוככי האדמי והעניין על נגרני הזרע כי בשאול שהוא מקום
 סתר יעשה חכנו הוא סכטה כפון שהוא מקום יעובו של עולם על תחו: תולה

ונתעסה בלמוד
 הסמוכלו ותהיה היא
 והמוטכלות חסך ת
 תפינס דכר חסך ולוה
 חסך וחת הנכפס חסך
 עסוכחרן והס החכמי
 חסך משכוס חכרהס
 וסרה לעבודת השס
 ולהסנת החמת
 הרפאים הס נרעני
 הזרע וקרחס רפאים
 להיותס קודס הזרעה
 כמתי וימוכ להס כח
 ככפי כסזרעו וזה
 פלח גדול וחמר זה
 כצמחים חסך יצמחו
 בקרקע הם והנהרות
 כנו החלמוס והדומה
 לו ממה שיצמח תחת
 המים וזה פלח שיניע
 פועל השס כחמצעות
 הנרמי השמימי לכמו
 חלו המקומות ולא
 יומעים המים והחך
 חסך עליהס מסיניע
 סס פועל הכוכבים חו
 ירכ כרפאי הדומימי
 והס המחכבים כמו
 המתכו ושאר הדברי
 ההיס ככטן החך
 מתחת המים ותמם
 סוכניהס מצד האדירס
 חסך ימציחו סס
 הכוכבי כמו שהתבאר
 בטבעיות וקרחס ר
 רפאים להיותס כמתי
 חסך כהס כח כפטי
 כלל והנה זה הביאור
 יותר נאות מצד הלסון

ללא יא וסום השמים ללא דבר נדרשתי ללא שאלו נמצאתי ללא ב' בו והיה כחן ללא אלהים דדה ראבים
 ללא עמי עמי אחרי הקשיה בניה ללא לה מה עזרת ללא כח מה יעצת ללא חכמה וסום רבים
 לישראל ג' בפסוק בדה: יחוללו הוא חד סן מלך דמשמשין לו בסוף תיבותא וכל חד וחד לית דכותהון וסום
ואתיב איוב ואמר מה סיעתא מדלית ב' ס' מ' ח' מ' ס' ז'
 חילא פרקתא באדרע דלא עשין מה
 מלכתא מדלית חוכמתא ודמי לך דחוכמתא
 לסונעא אודעתא ית מן חיותא מליא
 ונשממתא דמן נפקת מנדו אפשר דנבריא
 דמברמוזיון יתפרן וגאנון מלרע למינא
 ומשריתוון: ערטילא מפרסם שול
 לקובליה ולית חופאה לבית אבדנא דמתח
 צפונגא על למא וגף ארעא עליו מינא
 מדלית כדעס דסמיך לה: דצער מי
 מטרא בענניו ולא אתבוע עננא תחותו
 מאחר באמתטא דמן בורסיה מן בגלל דלא
 יחמוניה מלאכיא פרס היך פרנודא עליו
 עננא דיקריה גור למשרי קיע על אנפי
 מיא עד סוף נהורא עם חשוכא עמודין
 דשמיא מדעעין ורתתן מן מוזפיתיה:
 בחיליה גור יפא ובסוכלתניה מהא נבריא:
 ברוח פופיה אפי שמיא אשתבחרו ברית
 ידיה לוימן דמתיל לחינא טריקו הא
 גליון ספי אורחתיו ומרה די אתמצי מן
 קצרת מלחיה נשמענא מניה ורכפת גבורתו מן ירתבוין

ויען איוב ואמר מה עזרת ללא
 כח הושעת זרוע לא עו: מה יעצת
 ללא חכמה ותושיה לרב הודעת:
 אתמי הנרת מלן ונשמתי מי יצאה
 ממך: הרפאים יחוללו מתחת מים
 ושכניהם: ערום שאול נגדו ואין
 כסות לאבדון: נטה צפון על תהו
 תלה ארץ על בלימה: צרר מים
 בעיניו ולא נבקע עין תחתם: מאחו
 פני כסה פרשו עליו עננו: חק חנ
 על פני מים עד תכלית אור עם
 חשך: עמודי שמים ירופפו ויתמהו
 מנערתו: בכחו רנע היס ובתובנתו
 מחך רהב: ברוחו שמים שפררה
 חללה ירו נחש ברח: הן אלה קצות
 דרכו ומה שמך דבר נשמע בו ורעם
 גבורתו מי יתבונן:

ואוסף ורבונו הגדול

נמסר במסר רבת במערכת אות הלמד בסך: כסה נ' כתי ה' וסום שש מעלות לכסה ב' בו מאחו פני כסה:
 תכלית ה' וסום נמסר בתלים סימן קם ובסיפר סימן יא: ויתסחו ל רפי עמודי שמים ירופפו וחד ויתסחו ואינון חד
 וד סן ככ וזון נסכן ויו בסוף תיבות חד מלרע וחד מלעיל וי בריש תיבותא ונסכן ו בסוף תיבותא וסום נמסר במסר
 רבת במערכת אות חוין בסך: שסך ב' וסום וחקת אוני שסך סנהו הן אלה קצות דרכו:

כ

השמים כעניין י' ב'
 בשמים הכין כסאו:
 פרשו חין לו חבר
 וענינו פרס והדומה
 לו: עד תכלית אור עם
 חסך עד מקום שהוא
 תכלית האור סכל מה
 סיס למעלה הוא חסך
 ולמטה בהפך יש חו'
 שענינו עד סיכלה
 האור והחסך ו
 והראסון ככ בענין:
 ירופפו כמו ירפו
 וים חומרס יתנועעו
 ובלסון רבותינו זל
 רכפות: רנע ענינו
 בקע: ספרה היא
 כוסף וענינו תקן מן
 ספר חו מן ספריו
 חו הבית במלת כרומו
 כוסף ויחסך דנע מלא
 סל ספרה: נחם
 ברוח התנין חסך
 בים וים חומרי כי הוא
 התלי ונקרח כח
 בעבור שהוא כמו
 מעות וברוח שהוא
 יבכר מן הקצה אל
 הקצה: שמך דבר
 כמו לסמכה

ה

כיון פני כסד: כסד ח' וסום שש מעלות לכסה ב' בו מאחו פני כסד:
 תכלית ה' וסום נמסר בתלים סימן קם ובסיפר סימן יא: ויתסחו ל רפי עמודי שמים ירופפו וחד ויתסחו ואינון חד
 וד סן ככ וזון נסכן ויו בסוף תיבות חד מלרע וחד מלעיל וי בריש תיבותא ונסכן ו בסוף תיבותא וסום נמסר במסר
 רבת במערכת אות חוין בסך: שסך ב' וסום וחקת אוני שסך סנהו הן אלה קצות דרכו:
 ויהי כחן ללא אלהים דדה ראבים ללא עמי עמי אחרי הקשיה בניה ללא לה מה יעצת ללא חכמה וסום רבים לישראל ג' בפסוק בדה: יחוללו הוא חד סן מלך דמשמשין לו בסוף תיבותא וכל חד וחד לית דכותהון וסום
ואתיב איוב ואמר מה סיעתא מדלית ב' ס' מ' ח' מ' ס' ז'
 חילא פרקתא באדרע דלא עשין מה
 מלכתא מדלית חוכמתא ודמי לך דחוכמתא
 לסונעא אודעתא ית מן חיותא מליא
 ונשממתא דמן נפקת מנדו אפשר דנבריא
 דמברמוזיון יתפרן וגאנון מלרע למינא
 ומשריתוון: ערטילא מפרסם שול
 לקובליה ולית חופאה לבית אבדנא דמתח
 צפונגא על למא וגף ארעא עליו מינא
 מדלית כדעס דסמיך לה: דצער מי
 מטרא בענניו ולא אתבוע עננא תחותו
 מאחר באמתטא דמן בורסיה מן בגלל דלא
 יחמוניה מלאכיא פרס היך פרנודא עליו
 עננא דיקריה גור למשרי קיע על אנפי
 מיא עד סוף נהורא עם חשוכא עמודין
 דשמיא מדעעין ורתתן מן מוזפיתיה:
 בחיליה גור יפא ובסוכלתניה מהא נבריא:
 ברוח פופיה אפי שמיא אשתבחרו ברית
 ידיה לוימן דמתיל לחינא טריקו הא
 גליון ספי אורחתיו ומרה די אתמצי מן
 קצרת מלחיה נשמענא מניה ורכפת גבורתו מן ירתבוין

מה

רלבן

איוב כח

אבן עזרא

מקום ספיר: היו עיט עוף: שזפתו רחמהו: חיה / הוא מין אחד מהעוף: הדריכוהו / לרכובו: בני שחץ / בני גואה ותוקף והם פריצי החיות: סחל / חריה: בחלמי / בנור החוק: בכדור / בהרים: מבכי כהרות / מהזלת הנהלות והנרתם: חשב / עזר וסתם: סגור / זהב: תכולה / תערוך: בכתם אפיר / בזהב חופיר / רחמות ונביט / הם מרגליות יקרו:

יש חרץ מקום ספיר חכניה / גם יש מקום לא נדע מה יש שם / גם לא ידעו עיט הוא העוף: לא עדה / עבר תרגום חסר עבר בין הנזרים החלה וכמהו מעדה בנד ביום קרה: בחלמיש שלח ידו / המקו / ויהפוך ההרים משרפים / ויבקע יארי / בנזרים ובחלמיש: וכל יקר / הם המים שינצח / מהנזרים / והפך זה שינצח הנהירו / ופירוש מבכי מרון וכמהו

ומפך חכמה מכניסים / ומפכת החכמה / וההשתדלות בהשגתה / יתר נכח מכניסים: / כמדת כוש / היא כמד / כדמתרגומן / חסר / דעו: שחץ / וסחל / והיא חכ / ויזכר / טוה / כוהב כרוף ונקי / תסולה / תערוך: / ודרך / ומכהג מונבל / ומסודר: לחזו / קולות / לברק אשר הוא סבה / לקולות והרעמים / והיה לחזו קולות חסר / וזו והרכון לחזו / וקולות: / ויספרה / שמה בספר וכתחלומה / כל טעם אותה לחק / ולכיווץ:

שזפתו ב' וסי' וליא שזפתו עין איה / עין שזפתו ולא תוסיף: הדריכוהו ב' א' מל וא חס' וסי' כתרוא את בניסן הדריכוהו מנות' הדרכהו / לא הדרכוהו בני שחץ / בתרא מל: בחלמיש ל' שלח ידו / וא' חלמיש החפכי הצור / ואינון חד מן ה' זונג חד ה' / וחד וח' בריש תיבות' וסי' בספר רבת' במערכת אות החית בסד: עינו ט' וסי' נספר בסדר משפטים: ואי זה ד' דסמי' וסי'

וננתא דערן די גתר דשבזינא אבנייהא / ועפרורין דרהבא ליה / אורחא דלא / חכמיה עופא ולא סקרתייה עין טרפיתא / תא / שקיל אילן חיי דלא חכמיה ספאל / דפרח היך עופא ולא סקרתייה עינא דרהוה: / לא טילו בה בני אריון לא זאר עלוי ליתא: / תא / לא הליכו בה בני אדם ולא סטא / עלוהי חווא / בשמיר אושיט ידיה הפך מן / עקריהו טוריא / בטינין נהרין בזע וכל / איקרא חמת עיניה / מן קלילי נהרין זרו / ומחרפא דתעלופא ופיק נהורא / וחוכמתא / מאן האן תשתבח והאן דין אתר ביונתא / לא ידע בר נש עלויה ולא תשפח בארעא / זרניו דמהטון בהיהוון / תהומא אמר / לא גבי היא ופא אמר לית בהרין / לא / יתיב דהב סנין חלופהא ולא יתקל סימא / פרוגה / לא תשתלחף בפטלון דמן / אופיר בבירולין יקר ושבזינא / לא יעלנה / דהבא אסקלרא ופרוה מאני אוכריון / תא / לא יסדרנה גבר עתיר בדהב וזכוכיתא / לא יתב חלופה מאני דרהבא סנינא / סנדלכין ובירולין לא ידבר ונגרא דהוכמתא / מן מרגליון / תא / לית אפצר דתשתפח / בקלותא אלהין ביוקרא היך דהבא ומן / דלא ינטרונה אולא ומתברא היך ונוניתא / ופרוג אגרה לעלא דאתי מני פוזווא / לא יעלנה מרגלא ירקא דארתי מן בוש / בפטלון דכי לא תשתלחף / וחוכמתא מן / האן תיתי והאן דין אתר ביונתא / וכסא / בפחמיון דכל חי ומעופא דשמיא מטברא / ב' אבדנא ומלאך מותא אמרו באתייהבא / לישראל במשמענה שמענא שמענתה / אלהא אתבין אורחה והוא ידע ית אתרה / ארום הוא לסיפי ארעא יסתבל תחורת כל / שמיא יחמי / למעבר לרוהא מתקלא ומיא / אתקן במשחנתא / במעבריה למטרקא קומא גורתא ומהלך לחזי דרהטין בקליא / הידיו חמיה ואשתעיה עם מלאכי שירותא אתקנה ולחוד פשפש יתה / ואמר לבר נש הא דחלתא / דיני היא חוכמתא ולמעדי מן בישתא היא ביונתא / ואוסף

מקום ספיר אבניה ועפרת זהב לו: / נתיב לא ידעו עיט ולא שזפתו עין / איה: לא הדריכוהו בני שחץ לא / עדה עליו שחל: בחלמיש שלח ידו / הפך משרש הרים: בצורות יארים / בקע וכל יקר ראתה עינו: מבכי / נהרות חבש ותעלמה יצא אור: / והחכמה מאן תמצא ואיזה / מקום בינה: לא ידע אנוש ערפה / ולא תמצא בארץ החיים: תהום / אמר לא ביהיא וים אמר אין עמדי: / לא יתן סגור תחתיה ולא ישקל כסף / מחירה: לא תסלה בכתם אופיר / בשהם יקר וספיר: לא יערכנה זהב / וזכוכית ותמורתה כליפין: ראמות / ונביש לא יזכר ומשך חכמה מפנינים / לא יערכנה פטרות כוש בכתם / טהור לא תסלה:

והחכמה מאן תבוא ואי זה מקום / בינה: ונעלמה מעיני כל חי ומעוף / השמים נסתרה: אבדון ומות אמרו / באזנינו שמענו שמעה: אלהים / הבין דרכה והוא ידע את מקומה: / כיהוא לקצות הארץ יביט תחת כל

השמים יראה: לעשות לרוח / משקל ומים תכן במדה: בעשותו / למטר חק ודרד לחיזיו קולות: ארצה / ויספרה הכינה ונסחקרה: ויאמרי / לאדם הן יראת אדני היא חכמה / וסור מרע בינה:

ואי זה מקום מנותי / והחכם מאן תמצא / והחכמה מאן תכא / מי הוא זה ואי זה הוא אשר מלאו דמלה: בארץ החיים / ג' וסי' ארתי לא אראה יה / אמרתי אתה מסו / ולא תמצא בארץ החיים: וס' ג' קצוי ארץ וס' רחוקי / ויס אמר / אין עמדי / ויס מים וזר ההר דמיכה: יתן / וחס' וס' נסם / בסדר שמיני ופגתם: כלי וכלי ית בליש וסי' נסם / בסדר ויקהל: / ראמות ג' מל בא' וו' וסי' ראמו / ונביש לא יזכר / ראמות לאויל חכמות / וישכר וגד דדה / ועיין במשלי גבי פסו' עינים / רמות לשון שקר: מעיני ד' וסי' ואם כל עדת ישראל ישנו / והיה אם מעיני העדה / ונעלם מעיני אישה / ונעלם מעיני כל / חי: הבין ג' וסי' הפככם אם כחומר / והילדים האלה ארבעתם / אלהים הבין דרכה: לרוח ג' וסי' והשלישית תורה לרוח / לעשות לרוח ששקל / ומה יתרון לו שיעמול לרוח: אוראה חר מן / פסו' דכל מליהון ספקן ה' וסי' סונוי דשבת בהכנה / ובאורם שארה כסותה ועונתה לא ירע / חרשה ושבתה וכל מעודה / הבינה וגם חקרה:

נככים: חבש / יעכר / כמו לא חובשו לא חיה / תובש / ותעלומה ינציח / חור' מה שהיה ב' / בתעלומה הנהירו / ירחו / כאשר יבשו המים / וענין חלה הדברים / שהמקום יעשה הדבר / והפך הדבר יתן טוב / לרשע גם יעלם לו רע / חפילו מקומות הארץ / משתנים ארץ תזמית / וארץ לא יעלה בה כל / עשב / ולדע עיקר חלה / העניינים למה זה לא / יוכל האד' לדעת תהום / חמר חילו היה האד' / יכול לדעת חל תהום / לא ימצא זאת החכמה / או למעמקי הים:

תסולה / תערוך וכמהו / המסולא' / בפז: בכתם / חופיר / הוא הזהב: / זכוכי' / היא חבן יקרה / זכה או הדבר הידוע: / ותמורת' / ולא תמורת' / בכתם טהור / בעכור / שאמר טהור יורה ש' / שהו זהב כי חילו היש' / חבן יקרה מה ענין / טהור והכה הוא כמו / זהב טהור: חבדון / ונות' / הם המתים / הקדמונים אמרו / לנו כי גם הם שמעו ש' / מאחרים כי לא יוכל / האדם לדעת חלה ה'

הענייני וכי חס הכוח / לבדו טברא הארבעה / המוסדות והם הארץ / השמים והרוח והמים / והם נזכרים בשני ה' / הפסוקים והוא יראה / פלאים חדשים בדברי / המטר על כן אמר ב' / בעשנתו למטר חק: / לחזו' / חומץ ותוקף / הוא וכמהו ' / עושה / חזים: / אז ראה / ויספרה / חן ויספרה / מן ויספר משה כי חס' / מוספר או מן וללמד' / ספר והעניין היא כ' / כתובה חלו וכמהו / יספר שחקים בחכמ' / לחזו

כשמרתי מ'חטא חלילה לי מזה / יה' כרשע חויבי ומתקוממי כעול ואפסר שהרצון גם כן במה שקדם לו מהדברי / זאת הכנאה בעינה והיא כי הוא יאמר כי חי השם עם האמיני / שהאדם אינו נענש לפי מעשיו לא אחטב בשפתי / לומר דבר עול ורמיה חלילה חס חכדיק אתכם בשארשע נס עתה שהגיע לי מה שהגיע מהרעות ללא מספט כי אז יראה לכל / שזדקתם במה שאמרתם עלי שאני רשע הנה עד יום מותי לא חסיר תומתי וכדקתי ממני ולא יטה לכבי מהדרך הטו' אשר החוקתי בו מימי / יהי חויבי ומתקוממי כעול וכרשע / וחולס חמר זה לשכחתי העול והרשע וזה כי למה ישוכח מכני זה הדעת אשר חני בו העול והרשע / מה תקות חקף כי יבזול ויעשה חמס וחס היה סיכית השם יתברך בשלוח / חיותו ולא יענישוהו היבטח שבבא חליו הצרות יבילהו השם ממכה בזעקו חליו הלא זה בלתי אפשר לפי זה הדעת ולא לפי דעתכם כי אינו מתענב על השם / ודבק בו עד שיוכל / להתפלל אל השם בכל עת שירכה ותשמע תכלתו כאמרנו אז תתענב על יי ויתן לך משאלות לך ובהיות הענין כן ראו היך ראו לכו לשפוט שאני משבח הרשע העול הלא / הרשע והעול מוכן לפי דעתי לרעות כמו הצדיק ואין לו תכלית אחר זולת ההצלחה המדומה אשר הוא עתיד / או מוזמן שתאבד ממנו בכא יום: / חיו

איוב בט

רלבג תתנד

רש

חידו ולא יהיה לו חז המלט מזה בשום פנים ואולם הצדיק בבח יום חידו תחבר הצלחתו המדומה ותפאר הצלחתו האמתית והיא הצלחת הנפש / ואפשר שחומר שהרצון בחימו חס על שדי יתענג וכו' הוא שהוא אומר האם יתענג זה הרשע על הפס בסתדק בו תמיד כפשו בזה שישיכיל ממנו ויקרא אל חלוא בכל עת להשכיל ולדעת אמת להיות עמו תמיד עד שתגיע לו הצלחת הנפש הוא מבואר שזה בלתי אפשר כי לא תגיע הצלחת הנפש עם המדות הפחותות כמו שהתפרסם ונתבאר בזה שאין ספק בו / הנכי מלמד אתכם מה שביד אל אשר עם שדי חיבי מעלי' מכס כי באמת עוזב חישי האדם אל היסוד המונבל מד המערכ' הנה חייך תחמינו מפני זה שאכיל משכח את הרשע והנה אמת כלכס חזית

אכזזר

והנה אמת כלכס חזית וספרתם שכבר הניע לכם מהחוש שזה חלק חד' רשעים א' וכחלות התקופ' הרשע' אשר יקחו משד' רל' שכבר יגעו להס' רעות כפלאו' כמו שספר אחר זה ואתם ידעתם שכל ר' רחיותי על דעתי אנו לוקח מהחוש' וכאשר היה זה כן שלבי ה' המוחש יראה שכבר הניעו מן הרעות ה' הנכללות לרשעים

כירחי קדם ל' מי יתגנו כירחי קדם וכל קרי' חלוק' כימי קדם והוא חד מן שיטה מן ל' דכל חד וחד לית דכו' חלוק' וס'ים נסר בסר' רבת' במערכת אות החית בעדן חלף בסר' :

לחורו חלף' בחסך :

חרפי' גדולתי בלי דומה כי חס לפי ה' הענין ויש לו שהוא מן בחרטם בפלשתים שערבו מלחמה ויש חומרי' שהוא מן חורף שס' יחל הזרע : בחמה

בט

ויסף איוב שאת משלו ויאמר : מיייתגני כירחי קדם כימי אלוה ישמרני : בהל' גרו עלי ראשי ל' אורו ארף חשך : כאשר הייתי בימי חרפי' בסוד אלוה עלי אלהי : בעור שדי עמדי סביבותי נערי :

ואוסף איוב למשל בתליה ואמר מן יסדרני ה' ירחין דקרמין יומיא די אלהי יטרני : באנהרותיה שרניה עלי רישי לנהוריה אייל חשוכא : היבמא דהוייתי ביומי חריפותי בזמן דרו אלהא עלי משבניו בעור פרו דהורה סימר שדי בסערי חזור חזור דיילי עולימי : במשוב

אבל שאני חלקי עמכם במה שאמרתם שלא ימלט רשע שלא יקרה לו כך וטענתי שכבר יראה מהחוש שיגיע לקצת הרשעים הצלחה ולא יגיעם שום עונש עד יום מותם חייך תחמינו שאני משבח הרשע ולמה זה הכלל ההבדל לומר שאני בוחר הורח הרשעים אשר היו בדור המבול ואכשי סדום ועמורה / הנה כמו שספרתם יקרה הרבה שחם ירבנו בני הרשע יהיה תכליתם למות בחרב ובאכזי' לא יפגעו להם והשרידים הנשארים ממנו והם בני יקברו במוותם שלא יעזבו עד שמתא כפסס לגמרי ולא תבכה על מותם גמות בניו לרשתו ויליו חלמתו / אס יבכור כעפר כסף וכין מלכום ללכום עד שימצאו לו בשפע כמו החומר / הנה יכין אלכום ואיש דדיק ילכסו והכסף אשר קנן יהיה גלפי ויחלקו ויפדרו כאשר ירצה / בנה ביתו כעם רל' שבתו יהרם בקלות כבית העם וכסופה אשר עשה נטר הכרמים שאין לה קיום / עשיר ימות ולא יחסף לקבורה אך יסחב סחוב והשלך קבורת חמור כל כך ימות ויכלה במעט זמן עד שבזמן אשר יוכל האדם לפקוח בו עינו ייפך מיש לחץ / תשיגו כמים בלילות רל' שיבאו חליו בסוף ובמרובה וכלילה תגככה סופה רוח קדים ויגיעו ממקומם לפחדו מהצרות הכחות עליו ולא יוכל להתמתן עד אור הבקר אבל יום בלילה / יסלך עליו השם מכותיו ומכאוביו ולא יחמול ממתו כרוח קדים יברח ויחשוב להמלט / יספוק על סברו כפי כל חי' ויסרוק עליו ממקומו לרוב התימה על רוב מה שיקרהו מהרע הנה זה הוא מה שספרת' שכל ימצאו הרבה שיקרה לרשעים או הרעו' ואני לא חלקתי עמכם בזה אבל בחרתי בחוש שזה לא ימצא בכל הרשעים אבל כבר ימצאו בהם מצליחים ולא ישיג שום עונש והאדם היתה אצלי הסכה ברע שיקרה לרשעים ולטובים כי לכל אלו העניינים הנמצאים בזה העולם הטפל ימצא קן ונבול מה שבקצת העתים במקום מה המהארץ שיבא ממנו הכסף להתחטש' אז סס וכן ימצא בחרץ מקום אשר יוקו ממנו ויבזיחוהו משם וכן ימצא במקום מה המהארץ שיבואו לו להתחטשו שם אז יצוק האבן נחשת והוא הכרזל החוק רל' שכבר הוציאוהו משם בעת מה' לפי שהשם קן להעדר החייה אשר במקומות המהארץ וכאשר יבא קצם יעשו שם כמו חליו ההיות / ושם גם כן קן לכל תכלית אשר הוא חוקר ומבקש במה שיורוהו חן' אבל ובלמות רל' החומר הראשון אשר עמו ההעדדים כולם והוא סוף כל הדברים ההונים או קרה חן' חופל ובלמות היסוד הארצי כי הוא בתכלית מה העדר ביחס אל שאר הנמצאות המוחשות בקצת העתים יפרץ נחל ויגדל מחבל המקום שהיה האדם גר שם קודם זה להיותו יבשה לפי שליוכס המקום שהוא קן ונבול וימצא גם כן הפך זה והוא שהמים החוקים הנסכחים מני רגל נבזו מהאנוש עד אשר לא עבר חדס סס לרוב עווקם יבועו ויכלו יושבו יובם במקום ההוא אשר היה בו הנהר ההוא / כבר תמצא חרץ שמתא ממנה לחס להיותה טובה לזריעה ובבא קצה יהפך תחתיה כמו אש שייבשה ויסרפה עד אשר לא יעבד בה ולא זרע' כבר ימצא מקום אשר חכנו הס ספיר ובו ימצאו עפרות זהב ויבאו שם האנשים תמיד לקחת הספירים או הזהב ובבא קצו יהיה חרב עד שאפילו העופות והחיות לא יבאו שם / בבא קן ההדים החוקים יפלא השס ירו ויהפכס משרם בסנת הרות הנסגר בבטן הארץ / בצורים החוקים בקע יחורות בקצת העתים בבא קצם וקודם זה ראתה העין כל יקר אשר בהם להיות יבשה והפך זה כי בקצת העתים עבר השס הזלת הנהרות ומה שהיה כעלם בקרקעם יוצאו לאור ותרצו העין ובהיות העין כן רצוני שים קן ותכלית לכל אלו הדברים החומריים הוא מבואר שאין דלוי שתקרה ההצלה באלו הקניינים החומריים הצלחה לפי שכלם יאכזבו בבא קצם ובה העין שוים הרשעים והצדיקים ואחר שלכדיקים הצלחה אמתית והיא הצלחת הנפש מה שאינו לרשעים והם שוים בהצלחה האחרת לרשעים הוא מבואר שאני משבח הצדק על הרשע / והנה איוב החל לספר מעלת החכמה והבינה וקוסי המצאה ושלא יגיעו בה כי חס ביראת השם וסוד מרע ולזה הוא מבואר ג' שכבר יבונה הרשע ויפוכה הצדק מזה הצד' והחל ואמר והחכמה מאין תמצא וחי זה מקום הבינה שיקח האדם אותה משם / הנה היא נעלמת מהאדם עד שלא ידע ערכה ולא תמצא בחלק מהארץ אשר סס החיים והוא החלק הנגלה מהארץ ולא בתהום / ולא בים אשר הוא מקוף בשאר חלקי הארץ' ואולם אמר זה שלא יחשוב חושב שהינו במוחשות די בהקנאת החכמה כי כבר התבאר בספר הנפש שאין בהם די בקיץ המושכלות והוא כרדך שיהיה בכחן שכל פועל בנו אלו המושכלות ומקנה אותם לנו ועם זה כבר נתבאר בספר מי שאין כח בנו להשיג זה הנימוס והסוד אשר לעין הוא וזהו הענין אשר היה בו זה הנימוס והסוד אחד ושואת המדרגה לא תמצא בטלמות כי חס לפי לבדו ולזה לא ידע ערך החכמה בטלמות כי חס השס יתבדך' ואולם יתחלפו מדרגות האנשים בחכמה לפי התקרבות אל זה הנימוס במושכל אשר בפס הש' ורחקם ממנו / ואמר שלרוב מעלת החכמה לא יותן זהב תחתיה ולא יסלך כסף מחירה ולא תערך בזהב חופיר ולא בשוה יקר וספיר לא יפוע להם זהב וכוכית / ג' בנה ולא תמירנה כלי פז דאמות ונבים אשר הם חכמים יקרים מחד בזהב טהור לא תערך' ואולם אמר זה להורות כי קיץ החכמה יותר מכל הקניינים האחרים ולזה לא יעזוב המשכיל הדריסה בחכמה מפני ההשתדלות בקיץ אלו ההצלחות המדומות והוא גם כן יותר ערב לפי שאין יחס אל הערבות המגיע לנו בקניינים המדומים עם הערבות המגיע לנו בהשתדלותינו בחכמה / והחכמה מאין תבא רל' חי' זה דבר יהיה התחלה והצעה חל הגעת החכמה לנו וחי' זה מקום שתגיע לנו הבינה ממנו / והנה היא נעלמת מעיני כל חי' ומעין השמים כסתרה עם הגביהו לעוף ויתכן שהיה מרחוק / אכזו ונות אמרו באזינו שפעו סמע החכמה רל' כי מדד ההעדר והמות הנמצא לחלו ההיפך ובכלל מדד החסרון הנמצא בחיבור הראשון אשר להס נספוט שבכחן סבה היא שכל תקנה לו אלו הצורות / והארץ מפני זה אל החקירה בטבע המושכל אשר למצא נמצא מאלו הנמצאים השפלים אשר הוא החכמה וזה נדע כי השם יתבדך הוא לבדו אשר אלו הידיעה בשלימות בזה הנימוס אשר למצאות כי הוא יעשה כל הנמצא ויבט לקצת הארץ לעשות סס מנכסו ותחת כל השמים יראה / לעשות לרוח משקל ומי תתן במדה רל' שהוא יסתל שיהיה שווי בין היסודות שיביא החומר והמים כשיעור הדליו וכן העין בשאר היסודות כי זה השווי חמס' יהיה בהם מפני שני דברים מפני השווי אשר ביניהם בעצמם בכמות ובחיכו' ומפני השווי אשר בסבת הפועלות אותם בשום כביוב כי בזה ישמר השווי אשר בין היסודות והוא ענין בתכלית הפלא (החכמה) בעשמותו למטר חק ונימוס עד שלא יהיה ביותר מהראיו כדי שלא יבגר היסוד המימי יותר מהראיו / ובעשותו דרך ומנהג לחיזים ולרעמים עד שלא יבגר האש והרוח יותר מהראיו / הנה ביסודו העולם על המנהג והחק רחא החכמה וכתב אותה לל שסם אותה לחק ולנימוס והכינה ונס חקרה עד שיסדר אותה באופן הימנ' סלס' / ואמר לאדם הן יראת ה' היא דרך אל סיגיע החכמה לו וסוד מרע הוא הצעה חל הגעת הבינה לפי שאי אפשר סיגיע שלמות הנכס עם הטרידה בתאות הנפשינות וזה מבואר כפפשו ולזה הוא מבואר שלא יפוכה העול והרשע לפי דעת איוב כי הוא מונע הגעת הצלחת הנפש אשר היא ההצלחה האמיתית / והכלל העולה מהדברים

רשי

ענה איוב מ'יתגנו כירחי קדם / מימים קדמוני' / ס' סהייו בגדלתי / בהל' גרו / לאין אור ושמה' / לאור' היות הולך בכל חך וזה שהיתה בלא לעולם / לי היה אור / בניו קדונו לסן אמרי הוא / חסד' באסל' / עלי אלהי / כשיו שפיר' הדור באים לאלהי להינסד בדברי הקצה בנות' ונגדר סיג' לשעה / בערתי / הליו

ומה שאמר בזה המקום שיהיה ית' עוב את הארץ והוא שיאמר בתשובה בזה שחלילה לו מרשע שיבחר מפני זה הרעת הרשע והעול וזה שאף על פי שגדה שכבר יקרה שתהיה לרשע הצלחה מה חן' דלוי מפני זה שחשק עניינו כי הוא מוכן למקרי הזמן חן' לו המלט מהס בשום פנים כמו הענין בדריק וזה שאיוב היה מאמין שהעין אחד בדריק וברשע בטובות המדומות בסכבר' ימצאו רשעים רבים יגיעו להס רעות כפלאו' עד שמטבע אלו ההצלחות שיפסדו בסוף בהכרח להיותם חמרות ובהיות העין כן לל שהצדיקים והרשעים הם שוים בעין זאת ההצלחה המדומה והיתה לדדיקים הצלחת נכחית ערבה ויקרה מחד והיא החכמה והבינה אשר היא הצלחת הנפש אשר לא תגיע אלא ביראת השם ובהשמר מהרשע והעול הוא מבואר שיותר נכחר מחד לפי דעת איוב הצדק מהרשע : ביאור מלות המענה

ויסף איוב שאת משלו ויאמר : מיייתגני כירחי קדם כימי אלוה ישמרני : בהל' גרו עלי ראשי ל' אורו ארף חשך : כאשר הייתי בימי חרפי' בסוד אלוה עלי אלהי : בעור שדי עמדי סביבותי נערי :

והנה אמת כלכס חזית וספרתם שכבר הניע לכם מהחוש שזה חלק חד' רשעים א' וכחלות התקופ' הרשע' אשר יקחו משד' רל' שכבר יגעו להס' רעות כפלאו' כמו שספר אחר זה ואתם ידעתם שכל ר' רחיותי על דעתי אנו לוקח מהחוש' וכאשר היה זה כן שלבי ה' המוחש יראה שכבר הניעו מן הרעות ה' הנכללות לרשעים

כירחי קדם ל' מי יתגנו כירחי קדם וכל קרי' חלוק' כימי קדם והוא חד מן שיטה מן ל' דכל חד וחד לית דכו' חלוק' וס'ים נסר בסר' רבת' במערכת אות החית בעדן חלף בסר' :

לחורו חלף' בחסך : חרפי' גדולתי בלי דומה כי חס לפי ה' הענין ויש לו שהוא מן בחרטם בפלשתים שערבו מלחמה ויש חומרי' שהוא מן חורף שס' יחל הזרע : בחמה

ויסף איוב למשל בתליה ואמר מן יסדרני ה' ירחין דקרמין יומיא די אלהי יטרני : באנהרותיה שרניה עלי רישי לנהוריה אייל חשוכא : היבמא דהוייתי ביומי חריפותי בזמן דרו אלהא עלי משבניו בעור פרו דהורה סימר שדי בסערי חזור חזור דיילי עולימי : במשוב

אבל שאני חלקי עמכם במה שאמרתם שלא ימלט רשע שלא יקרה לו כך וטענתי שכבר יראה מהחוש שיגיע לקצת הרשעים הצלחה ולא יגיעם שום עונש עד יום מותם חייך תחמינו שאני משבח הרשע ולמה זה הכלל ההבדל לומר שאני בוחר הורח הרשעים אשר היו בדור המבול ואכשי סדום ועמורה / הנה כמו שספרתם יקרה הרבה שחם ירבנו בני הרשע יהיה תכליתם למות בחרב ובאכזי' לא יפגעו להם והשרידים הנשארים ממנו והם בני יקברו במוותם שלא יעזבו עד שמתא כפסס לגמרי ולא תבכה על מותם גמות בניו לרשתו ויליו חלמתו / אס יבכור כעפר כסף וכין מלכום ללכום עד שימצאו לו בשפע כמו החומר / הנה יכין אלכום ואיש דדיק ילכסו והכסף אשר קנן יהיה גלפי ויחלקו ויפדרו כחשך ירצה / בנה ביתו כעם רל' שבתו יהרם בקלות כבית העם וכסופה אשר עשה נטר הכרמים שאין לה קיום / עשיר ימות ולא יחסף לקבורה אך יסחב סחוב והשלך קבורת חמור כל כך ימות ויכלה במעט זמן עד שבזמן אשר יוכל האדם לפקוח בו עינו ייפך מיש לחץ / תשיגו כמים בלילות רל' שיבאו חליו בסוף ובמרובה וכלילה תגככה סופה רוח קדים ויגיעו ממקומם לפחדו מהצרות הכחות עליו ולא יוכל להתמתן עד אור הבקר אבל יום בלילה / יסלך עליו השם מכותיו ומכאוביו ולא יחמול ממתו כרוח קדים יברח ויחשוב להמלט / יספוק על סברו כפי כל חי' ויסרוק עליו ממקומו לרוב התימה על רוב מה שיקרהו מהרע הנה זה הוא מה שספרת' שכל ימצאו הרבה שיקרה לרשעים או הרעו' ואני לא חלקתי עמכם בזה אבל בחרתי בחוש שזה לא ימצא בכל הרשעים אבל כבר ימצאו בהם מצליחים ולא ישיג שום עונש והאדם היתה אצלי הסכה ברע שיקרה לרשעים ולטובים כי לכל אלו העניינים הנמצאים בזה העולם הטפל ימצא קן ונבול מה שבקצת העתים במקום מה המהארץ שיבא ממנו הכסף להתחטש' אז סס וכן ימצא בחרץ מקום אשר יוקו ממנו ויבזיחוהו משם וכן ימצא במקום מה המהארץ שיבואו לו להתחטשו שם אז יצוק האבן נחשת והוא הכרזל החוק רל' שכבר הוציאוהו משם בעת מה' לפי שהשם קן להעדר החייה אשר במקומות המהארץ וכאשר יבא קצם יעשו שם כמו חליו ההיות / ושם גם כן קן לכל תכלית אשר הוא חוקר ומבקש במה שיורוהו חן' אבל ובלמות רל' החומר הראשון אשר עמו ההעדדים כולם והוא סוף כל הדברים ההונים או קרה חן' חופל ובלמות היסוד הארצי כי הוא בתכלית מה העדר ביחס אל שאר הנמצאות המוחשות בקצת העתים יפרץ נחל ויגדל מחבל המקום שהיה האדם גר שם קודם זה להיותו יבשה לפי שליוכס המקום שהוא קן ונבול וימצא גם כן הפך זה והוא שהמים החוקים הנסכחים מני רגל נבזו מהאנוש עד אשר לא עבר חדס סס לרוב עווקם יבועו ויכלו יושבו יובם במקום ההוא אשר היה בו הנהר ההוא / כבר תמצא חרץ שמתא ממנה לחס להיותה טובה לזריעה ובבא קצה יהפך תחתיה כמו אש שייבשה ויסרפה עד אשר לא יעבד בה ולא זרע' כבר ימצא מקום אשר חכנו הס ספיר ובו ימצאו עפרות זהב ויבאו שם האנשים תמיד לקחת הספירים או הזהב ובבא קצו יהיה חרב עד שאפילו העופות והחיות לא יבאו שם / בבא קן ההדים החוקים יפלא השס ירו ויהפכס משרם בסנת הרות הנסגר בבטן הארץ / בצורים החוקים בקע יחורות בקצת העתים בבא קצם וקודם זה ראתה העין כל יקר אשר בהם להיות יבשה והפך זה כי בקצת העתים עבר השס הזלת הנהרות ומה שהיה כעלם בקרקעם יוצאו לאור ותרצו העין ובהיות העין כן רצוני שים קן ותכלית לכל אלו הדברים החומריים הוא מבואר שאין דלוי שתקרה ההצלה באלו הקניינים החומריים הצלחה לפי שכלם יאכזבו בבא קצם ובה העין שוים הרשעים והצדיקים ואחר שלכדיקים הצלחה אמתית והיא הצלחת הנפש מה שאינו לרשעים והם שוים בהצלחה האחרת לרשעים הוא מבואר שאני משבח הצדק על הרשע / והנה איוב החל לספר מעלת החכמה והבינה וקוסי המצאה ושלא יגיעו בה כי חס ביראת השם וסוד מרע ולזה הוא מבואר ג' שכבר יבונה הרשע ויפוכה הצדק מזה הצד' והחל ואמר והחכמה מאין תמצא וחי זה מקום הבינה שיקח האדם אותה משם / הנה היא נעלמת מהאדם עד שלא ידע ערכה ולא תמצא בחלק מהארץ אשר סס החיים והוא החלק הנגלה מהארץ ולא בתהום / ולא בים אשר הוא מקוף בשאר חלקי הארץ' ואולם אמר זה שלא יחשוב חושב שהינו במוחשות די בהקנאת החכמה כי כבר התבאר בספר הנפש שאין בהם די בקיץ המושכלות והוא כרדך שיהיה בכחן שכל פועל בנו אלו המושכלות ומקנה אותם לנו ועם זה כבר נתבאר בספר מי שאין כח בנו להשיג זה הנימוס והסוד אשר לעין הוא וזהו הענין אשר היה בו זה הנימוס והסוד אחד ושואת המדרגה לא תמצא בטלמות כי חס לפי לבדו ולזה לא ידע ערך החכמה בטלמות כי חס השס יתבדך' ואולם יתחלפו מדרגות האנשים בחכמה לפי התקרבות אל זה הנימוס במושכל אשר בפס הש' ורחקם ממנו / ואמר שלרוב מעלת החכמה לא יותן זהב תחתיה ולא יסלך כסף מחירה ולא תערך בזהב חופיר ולא בשוה יקר וספיר לא יפוע להם זהב וכוכית / ג' בנה ולא תמירנה כלי פז דאמות ונבים אשר הם חכמים יקרים מחד בזהב טהור לא תערך' ואולם אמר זה להורות כי קיץ החכמה יותר מכל הקניינים האחרים ולזה לא יעזוב המשכיל הדריסה בחכמה מפני ההשתדלות בקיץ אלו ההצלחות המדומות והוא גם כן יותר ערב לפי שאין יחס אל הערבות המגיע לנו בקניינים המדומים עם הערבות המגיע לנו בהשתדלותינו בחכמה / והחכמה מאין תבא רל' חי' זה דבר יהיה התחלה והצעה חל הגעת החכמה לנו וחי' זה מקום שתגיע לנו הבינה ממנו / והנה היא נעלמת מעיני כל חי' ומעין השמים כסתרה עם הגביהו לעוף ויתכן שהיה מרחוק / אכזו ונות אמרו באזינו שפעו סמע החכמה רל' כי מדד ההעדר והמות הנמצא לחלו ההיפך ובכלל מדד החסרון הנמצא בחיבור הראשון אשר להס נספוט שבכחן סבה היא שכל תקנה לו אלו הצורות / והארץ מפני זה אל החקירה בטבע המושכל אשר למצא נמצא מאלו הנמצאים השפלים אשר הוא החכמה וזה נדע כי השם יתבדך הוא לבדו אשר אלו הידיעה בשלימות בזה הנימוס אשר למצאות כי הוא יעשה כל הנמצא ויבט לקצת הארץ לעשות סס מנכסו ותחת כל השמים יראה / לעשות לרוח משקל ומי תתן במדה רל' שהוא יסתל שיהיה שווי בין היסודות שיביא החומר והמים כשיעור הדליו וכן העין בשאר היסודות כי זה השווי חמס' יהיה בהם מפני שני דברים מפני השווי אשר ביניהם בעצמם בכמות ובחיכו' ומפני השווי אשר בסבת הפועלות אותם בשום כביוב כי בזה ישמר השווי אשר בין היסודות והוא ענין בתכלית הפלא (החכמה) בעשמותו למטר חק ונימוס עד שלא יהיה ביותר מהראיו כדי שלא יבגר היסוד המימי יותר מהראיו / ובעשותו דרך ומנהג לחיזים ולרעמים עד שלא יבגר האש והרוח יותר מהראיו / הנה ביסודו העולם על המנהג והחק רחא החכמה וכתב אותה לל שסם אותה לחק ולנימוס והכינה ונס חקרה עד שיסדר אותה באופן הימנ' סלס' / ואמר לאדם הן יראת ה' היא דרך אל סיגיע החכמה לו וסוד מרע הוא הצעה חל הגעת הבינה לפי שאי אפשר סיגיע שלמות הנכס עם הטרידה בתאות הנפשינות וזה מבואר כפפשו ולזה הוא מבואר שלא יפוכה העול והרשע לפי דעת איוב כי הוא מונע הגעת הצלחת הנפש אשר היא ההצלחה האמיתית / והכלל העולה מהדברים

רלבג

איוב ל

אבן עזרא

רשי

בחמה / בחמה: יצוק / יהיו נובעים ממנו: שער עלי קרת / בשער העיר על הקריה

בחמה / חסר אלף והוא בחמה כמו בית סן ובמקום אחר בית סחן וזה על דרך

הרבי: רגלו: רל על העיר: קול נגידים נחבאו: גם הנגידים שתקו לבסתם ממנו: ועין רחמה

ברחוק ל הליכי ל בחמה ל חס וצור יצוק עמדי: בצאתי ל מלעיל שער עלי קרת: ברחוב ד' וס' לא כי ברחוב נליק / רק

ברחוב אל תלין / ברחוב אבין מושבי / כשלה ברחוב אמם: לפיהם ל וחד לפיהן ואינן חד סן יא ונגן מיהרין חד נסיב נון

פתיים חילטים ינהקו כמו הפראים חרול מן כפו פניו חרולו והוא חוח יסופחו מן נוספתו על בית יעקב ומתקבצו ויהאספו ככלו ויתר כחאס ופלים מן הארץ או מאספי הארץ כמו וכל הארץ בלח מזרימה כי יתרי פתח הפך קסתי בידי ורסן מפני פלחו במחלה היה רסן להם כמו לבמהן מפני פחדו ועמה פלחו

בין שמים ונהקי בן האילנות יעקבו תחת חרול יסופחו תחת הקנים יתנענו ויתנעפו והכנס הקנים בכפרים ויהיה יסופחו מענין סבחת חו יהיה ביחוד יסופחו יתאספו ויתחדדו מגזר סכמתי כחאס הוא מענין נכה רוח ומכתיב כפעל והרכון שהם פלגי נככעי יתד מהארץ נבנית הייתה ללעב הייתה להם כמו חמי מנכתיבם

חרול יסופחו תחת חרול יסופחו תחת הקנים יתנענו ויתנעפו והכנס הקנים בכפרים ויהיה יסופחו מענין סבחת חו יהיה ביחוד יסופחו יתאספו ויתחדדו מגזר סכמתי כחאס הוא מענין נכה רוח ומכתיב כפעל והרכון שהם פלגי נככעי יתד מהארץ נבנית הייתה ללעב הייתה להם כמו חמי מנכתיבם

בין שמים ונהקי בן האילנות יעקבו תחת חרול יסופחו תחת הקנים יתנענו ויתנעפו והכנס הקנים בכפרים ויהיה יסופחו מענין סבחת חו יהיה ביחוד יסופחו יתאספו ויתחדדו מגזר סכמתי כחאס הוא מענין נכה רוח ומכתיב כפעל והרכון שהם פלגי נככעי יתד מהארץ נבנית הייתה ללעב הייתה להם כמו חמי מנכתיבם

בין שמים ונהקי בן האילנות יעקבו תחת חרול יסופחו תחת הקנים יתנענו ויתנעפו והכנס הקנים בכפרים ויהיה יסופחו מענין סבחת חו יהיה ביחוד יסופחו יתאספו ויתחדדו מגזר סכמתי כחאס הוא מענין נכה רוח ומכתיב כפעל והרכון שהם פלגי נככעי יתד מהארץ נבנית הייתה ללעב הייתה להם כמו חמי מנכתיבם

בין שמים ונהקי בן האילנות יעקבו תחת חרול יסופחו תחת הקנים יתנענו ויתנעפו והכנס הקנים בכפרים ויהיה יסופחו מענין סבחת חו יהיה ביחוד יסופחו יתאספו ויתחדדו מגזר סכמתי כחאס הוא מענין נכה רוח ומכתיב כפעל והרכון שהם פלגי נככעי יתד מהארץ נבנית הייתה ללעב הייתה להם כמו חמי מנכתיבם

בין שמים ונהקי בן האילנות יעקבו תחת חרול יסופחו תחת הקנים יתנענו ויתנעפו והכנס הקנים בכפרים ויהיה יסופחו מענין סבחת חו יהיה ביחוד יסופחו יתאספו ויתחדדו מגזר סכמתי כחאס הוא מענין נכה רוח ומכתיב כפעל והרכון שהם פלגי נככעי יתד מהארץ נבנית הייתה ללעב הייתה להם כמו חמי מנכתיבם

דוב

שוע

שוע

ותכא האשה השאלתיהו וגם אנכי דנהה פרחת לעל ימין חרד פרחת ואינו חרד מן טו ויזן חרד חרד הולית להון זוגא וסי נסם בסם רבת במערב אות ההא בסר כפרד וסם פרץ יא את אויבי לפני דשמאל וחברו דזה פרוץ האלה את אויבי כפרץ נוהל נבעה כפרץ רחב יאמני ושויעת לה חס בליש וסי יכבל צור ישעתי ותחי התשעה ביום ההוא סי יתן בבין ישעת ישראל ולכה לישעתי לנני אמר לנפשו ישעתי אנו ובעב עברה ישעתי לחומר ב וסי והחמר היה להם לחמר ואחמשל ותחבנק חס בליש וסי וקדמנז אל תחבנני עסדתי ותחבנק ביי התחננת עד רחמי ארץ ותחמונני חס בליש וסי ודנבעות תחמונני כרביים תחמונני אמת תבנני ותחמונני תשה לחר וסי נסם בסר פנחס ובחוקאל סי ב ואחלה ל כי טוב קייתי והוא חרד מן מלך דמטמשך לה בסוף תיבות וסי נסם בסר רבת במערבת אות הלה בסר הלכתי וסי קדר הלכתי בלא חמה אם הלכתי עם שוא ולא הלכתי בגזלות בקהל ד גשי וסי בלשן ארמי ניסוק נצלי דסנן אתפקדיתי ובוארם בסוף שופטים

בשמוון בפידו בליוני מעי צעקה ותפלה חו יהיה מענין נדיבו עמיה דהנה רתחו מענין רתחיה ולא דמו ולא כמו מהרתיהה בלא חמה בלא שמש והרכון שחי הייתה קודר מפני סכנתיה השמש לתני סקולס קול נהי וכן קול בנות יענה שחר

איוב לא

רלבג תתנו

לפת יענין ביתו והסתה צפירי בחילי והתעוררתי והתעוררתי להתעורר תנועת הנול והשמה: בחלה בקללה: מתי חלה: חכמי חלה: לארץ י לדרך כדי שחרה האורחים בבואם והאספס הכיתה: בחני: בסתרי: אערק המון רבה הייתי יכול לסמור המון רבה מהאנסים: וכו' משפחות יחיתני האיש הנכונה שבמשפחות יכניעני ויכני או ירכה בזה האיש שהיה מהמשפחות היתר כבנות: תוי סימני וחתי מנז והתוית תי: יעני יעיד לי או יהיה הרצון בתי תחתי ויהיה חסר חלק ויהיה ביחוד יעני יענה חותי בהתווכחי עמו על טענותי כי כבר חסר חזק זה כמו שזכר במה שקדם: אעננו חקטנו: הפחתי הדחתי: באסה הוא מין ממיני

אבן עזרא

ויפת בסתר לבי ותשק ידי לפי: גם-
הוא עון פלילי כי כחשתי לאל
מפעל: אם אשמח בפיר משנאי
והתעוררתי כי מצאו רע: ולא נתתי
לחטא חכי לשאל באלה נפשו: אם-
לא אמרו מתי אהלי מיתן מבשרו
לא נשבע: בחוץ לא ילון גר דלתי
לא רח אפתח: אם כסיתי באדם
פשעי לטמון בחבי עוני: כי אערוץ
המון רבתי ובוז משפחות יחתי
לא ואדם לא אצא פתח: מי יתן לי
שמע לי הן תוי שדי יעני וספר כתב
איש ריבי: אם לא על שכמי
אשאנו אעננו עטרות לי: מספר
צעדי אנידנו כמו נגיד אקרנו:
אם עלי אדמתי תועק ויחד תלמיה
יבכיו: אם כחה אכלתי בלי כסף
ונפש בעליה הפחתי: תחת חטה
יצא חוח ותחת שעה באשה תמו
דברי איוב:

עלא ד' ר' כסוף וס' ולא נתתי לחטא חכי ולא אמר איה אלוה עשי ולא ערך אלי מלין ולא נמצא נשים יפות: בחוץ ב' ר' וס' בחוץ תעמד והאיש בחוץ לא ילון גר: כאדם ג' וס' נס' בחושע סימן ו: אערץ ג' ס' בליש וס' כס' סוף סימן ג: הן ב' כסול וס' הן ע' לכדד יעני: הן ע' כלביא יקום וכארי הן הוא משוש דרכו הן זאת לא

וישרג בטומרא לבי ונשקת ידי לפומי:
לחוד הוא סורקן פריש ארום בדבית
אלהא מלעלא: אין אחרי בצערא דסנאי
ויבית ארום ארעיה בישו: ולא שבקית
למחטי מורגני למשיל במומתא נפשי:
אין לא אמרו אנשי משכני מן יגורו סבסריה
לא נסבעו בשוקא לא יבית גיורא דשוי
לאכסנא פתחתי:
הפית באדם קרמוי מרדי למטמע בעטפי
סורגני:
דכפת גיורגניא ובסיר גניסרתא ותברגני
ושקית לא אפוק מעלנא: מן
יגורו עלי דיקבל בני הא רוגני דשדי עני יתי
ופטקא דכתב אנש תגרו: אין לא על
פתפי אסורגניא ארבעניה בלילן לי:
מנין פסיעתי אחוניה דבמת ארכונא
אקרבניה: אין עלי ארעא תקבול וכדרא
תלמייהא בכין: אין חילה גמירית בלא
כסף ונפש דמרהא אפחתי:
חנטא יפקון סלוי וחלק סערתא חמי
שלימו פרתמי איוב:

צדקה אנך' הן תוי שדי: אדמתי ג' וס' הלא זה דברי עד חותי על אדמתי מעל אדמתי דדה' על אדמתי תועק: תלמיה ב' וס' תלמיה רוח נות גודדיה: תלמיה יבכיו: יבכיו ב' וס' מלאכי שלום סר' תלמיה יבכיו: כחה ב' וס' לא חוסף תת כחה' אם כחה אכלתי בלי כסף:

צדקה אנך' הן תוי שדי: אדמתי ג' וס' הלא זה דברי עד חותי על אדמתי מעל אדמתי דדה' על אדמתי תועק: תלמיה ב' וס' תלמיה רוח נות גודדיה: תלמיה יבכיו: יבכיו ב' וס' מלאכי שלום סר' תלמיה יבכיו: כחה ב' וס' לא חוסף תת כחה' אם כחה אכלתי בלי כסף:

ויפת בסתר לבי ותשק ידי לפי: גם-
הוא עון פלילי כי כחשתי לאל
מפעל: אם אשמח בפיר משנאי
והתעוררתי כי מצאו רע: ולא נתתי
לחטא חכי לשאל באלה נפשו: אם-
לא אמרו מתי אהלי מיתן מבשרו
לא נשבע: בחוץ לא ילון גר דלתי
לא רח אפתח: אם כסיתי באדם
פשעי לטמון בחבי עוני: כי אערוץ
המון רבתי ובוז משפחות יחתי
לא ואדם לא אצא פתח: מי יתן לי
שמע לי הן תוי שדי יעני וספר כתב
איש ריבי: אם לא על שכמי
אשאנו אעננו עטרות לי: מספר
צעדי אנידנו כמו נגיד אקרנו:
אם עלי אדמתי תועק ויחד תלמיה
יבכיו: אם כחה אכלתי בלי כסף
ונפש בעליה הפחתי: תחת חטה
יצא חוח ותחת שעה באשה תמו
דברי איוב:

עלא ד' ר' כסוף וס' ולא נתתי לחטא חכי ולא אמר איה אלוה עשי ולא ערך אלי מלין ולא נמצא נשים יפות: בחוץ ב' ר' וס' בחוץ תעמד והאיש בחוץ לא ילון גר: כאדם ג' וס' נס' בחושע סימן ו: אערץ ג' ס' בליש וס' כס' סוף סימן ג: הן ב' כסול וס' הן ע' לכדד יעני: הן ע' כלביא יקום וכארי הן הוא משוש דרכו הן זאת לא

ויפת בסתר לבי ותשק ידי לפי: גם-
הוא עון פלילי כי כחשתי לאל
מפעל: אם אשמח בפיר משנאי
והתעוררתי כי מצאו רע: ולא נתתי
לחטא חכי לשאל באלה נפשו: אם-
לא אמרו מתי אהלי מיתן מבשרו
לא נשבע: בחוץ לא ילון גר דלתי
לא רח אפתח: אם כסיתי באדם
פשעי לטמון בחבי עוני: כי אערוץ
המון רבתי ובוז משפחות יחתי
לא ואדם לא אצא פתח: מי יתן לי
שמע לי הן תוי שדי יעני וספר כתב
איש ריבי: אם לא על שכמי
אשאנו אעננו עטרות לי: מספר
צעדי אנידנו כמו נגיד אקרנו:
אם עלי אדמתי תועק ויחד תלמיה
יבכיו: אם כחה אכלתי בלי כסף
ונפש בעליה הפחתי: תחת חטה
יצא חוח ותחת שעה באשה תמו
דברי איוב:

דלבו

והמתם בני פחמים זה האופן מן הפחיתות יתעבנו חנותי ורחוקי ממני והקלו בי כל כך עד שבהניסם ביהו רוקקיס למחם חותי . והסכה בזה כי הסם ית' פתח היתר אשר היו נקשרים בו האכסים קודם זה לירחם ממני וענני מפני זה כל אחד מהם ורקן היראה אשר היתה להם שלחו והסירו מפני . על ימינו יקומו ילדים ודחו רגלי להפיל חותי וידרכו עלי חורחות אירם מרוב התמדתם להזיק לי . היתה הדרכן היתה אשר דרכו בה להזיקי סלולה ודרוכה כמו הדרכן שדרכו בה רבים . כאשר רציתי להסתדל בדבר מה נתמו כתיבתי עד שיכר ממני אשר יומתי . הנה הם עתרים לשבירי רוצה לומר להוסיף סבר על שבירי ואלו האכסים אשר היו בני כבל לא היה עוזר להם מקדם לפחיתותם . או יהיה בראור חמרו להונתי יעילו כאליו הגיעם תועלת בשבירי ולזה ירצו להזיקי . בפרך רחב סיעברו בו המים בשטף ובמהירות כן יבאנו חלי חלה הפחיתים להכאיבני תחת השואה הגאה עלי התגלגלו לבא חלי בכחב להוסיף מכאוב על מכאובי . נהפכו עלי בלהות תרדוק כל אחת מהם ברוח נפשי ותדוק נפשי כמו העב שתעבור בקלות . נעתה הגיעני מחוזק המכאובות עד שכאלו נשתפכו חיי אצלי ונשלכו ויחזו חותי ימי עוני הפך מה שהייתי חושב שיתמיד חותי הסם הצלחתי ויחריך ימי לטוב מעשי . לילה נקר החולי עצמי מעלי ועורקי לא נתנו תנועתם כלל עם הסיכה מחוזק המכאוב והחום הנכרי אשר בתוך גופי . ואמנם אמר זה לפי שדק האיש היסן חינו דופק בחוזק כמו דפק האיש הניעור מפני הכנס החום הטבעי בעת הסיכה בפנימי הגוף כמו שהתבאר בטבעיות . ברוב כח החולי ישתנה לבוסי מזד הלחה הסרחה היוצאת מכל גופי ומטנפת תמיד בגדי כפי כתנתי שיסובב צוחרי כן יחורני חליי כפי גופי . השליכני החולי לחומר נמשלתי בעפר ואפר כאילו חץ ביחיים . ועל זה החמם הנעשה לי הצעק חליך ולא תענה חותי או חם עמדתי ושתקתי מלועוק חליך לא תתבונן בי להשגיח עלי ולהציל חותי . תהפך לחזור לי עד שתכני באלה המכות האכזריו ותשנא חותי בתכלית השנאה להכות חותי בכחך מכת חוב תגביה חותי ותרכיבני על הרוח שיבלבלי וייעני הענות חזקות ותסור ממני התנועה אשר הייתי מתנהג בה מרוב הבלבול והערבוב אשר ערוב סכלי זה המכאוב . הנה ידעתי כי אל מות תשיבני ולכתי אשר נועד לכל חי והוא הקבר ואף על פי שאלו האכסים מנחמים אותי תנחומי הבל . אך לא ישלח יד לעזור מהמות הבועי והדרושה אשר ידרוש האדם מהסם יתברך ואף על פי שבעת המות ימאז לאכסים צעקה אל הסם עד שהוא כמו מפורסם לכלם שהצעקה אל הסם תועיל הנה חץ כח בזה המפורסם שיסמור דעתו אשר יחייבהו החום וההקס כמו שקדם רצוננו שאין התפלה מועילה בזה . ואפטר שנאמר שהדרכן בזה כי אף על פי שאני מיהם לשם יתברך בהשתלשלות הסבות שהח יבחיא לשם מות הנה באמת הוא לא ישלח יד בעי נבשמון הבא לאלו הנמכחות השפלות האף על פי שבפירו . הבא עליהם ימאז למכחות נדיבות רוצה לומר שבזה האופן יגיע נדיבות הפועל להויות בזה העולם השפל כי ההויה לא תהיה לדבר כי חם בהפסד לדבר הנה לא נשפוט מפני זה שההפסד מכוון לעצמו אבל הוא בלתי מכוון וההויה מכוונת . וחילו היה אפשר לברות האלו שתעמדה בחמריהם לנכח לא היה מענם מזה הסם ית' אבל יסום בהם כלים לשמור מציאותם כפי מה שאפשר . האם לא בכיתי לקשה יום וענמה נפשי לחבין להיוותי מיצר בכרתם כי יבא עלי העונם שבכל העניינים אשר קייתי שיבא טוב בא רע וכאשר הייתי מייחל לאור יבא עלי אופל הצרות . מעי רותחו בחום השחין ולא דמו ולא כמו מהרתיחה ובאונני ימי העוני . מרוב הצרות הלכתי קודר בלא חמה טפפתני מרוב צרתי לא חבוס לזעוק בקהל . אח הייתי לתוכן רע לבנות יענה לקון תמיד ולעורר כהיי עורי נשתחר מעלי מעונם החום ועצמי נתיבשה מרוב היובש . ונהפך לבלבל כנור ונענני לקול בוכים הלא באמת חם לא הייתי מיצר בכרת הקסי יום והאכתיים והייתי שמח לאירם היה ראוי שיבואו עלי אלו העונשים אך הייתי מיצר מצרתה ולמה באונני הצרות האלו . הנה כרתי ברית לעיני שאל להסתכל על בתולה להסתדל לשכב עמה לירחתי מעונם הסם כי מה חלק איה ממעל וכחלת שדי ממרומים למי שיעשה כמו זה הפועל . הלא לעול ראוי שימנא חיד וחד נר וככרי לפועלי און ולמה בא חלי זה האיד הנכרי . הלא הסם יתברך יראה דרכי ויראה חם הלכתי בדרכי שקרות ואם מיהרה רגלי ללכת על דבר מרמה כאשר יסלקני הסם במחוזי דקף אז ידע תומתי ולזה הוא מבואר שלא הייתי ראוי שיעש הסם חלי זה העונם . חם נטתה אשורי מני הדרך הישרה והלך לבי אחר עיני לחשוק ולחמוד מה שאיננו לי ובכפי דבק דבר מגזל תבוהני זאת הקללה שמה שאודע בקרקעותי יחבל אחר והאכזאים אשר לי בקרקעותי יסורסו ועקרני . חם נפתה לבי על אשה בעולת בעל ועל פתח רעי ארבעתי לבא אליה תבוהני זאת הקללה והיא שתטמן לאחר אשתי וישכבו עמה אכסים אחרים ואלו זכר הטחינה כי היא היתה אז מהעבודות המיוחדות אשר תעבוד בהם האשה את בעלה והוא מבואר שלא יהיו מהאשה לזולת בעלה כמו אלו העבודות חם לא בשבת העוני המופלג או בסביבת הכיאוף . והנה זה המנהג היה נמשך עד זמן רבותינו זל ולזה זכרו הטחינה בעבודות שהאשה עושה לבעלה . ואפטר שתהיה זאת הקללה שימות ותהיה אשתו לאחר לאשה ולזה אמר שתעשה לאחר זאת העבודה שלא היתה בזמן ההוא כי חם מהאשה לבעלה ויהיה לה חיים אחר זולתו ויסתכלה ולזה אמר ועליה יכרען אחרן . כי הוא זמה והוא עון פלילי חם הייתי משתדל לנאוף עם אשת רעי . כי חם היה עד אבדון תאכל ותכלה ותסרס ותעקר כל מבואתי חם הייתי חומר אשר לרעי והיה דבק בכפי דבר מחברי שלא כדין רוצה

לומר שכבר היה נשמר מאו הרעות לירחתי מהש' מהעונם אשר היה חושב שיעש למי שהיה עושה אותם . האם הייתי מוחם מספט עבדי וחמתני בהתנוכח עמי מצד שפלותם ועונם ירי הלא באמת הייתי נשמר מזה לירחתי שיעני עונם מהסם . כי מה אעשה כי יקום אל לשפוט אותי וכי יפקוד ויבדוק ענייני ויבחנם מה אשיבנו ואי זה התגלגלות יהיה לי . הלא מי שעשני בכטן הוא גם כן עשהו ופועל אחד בעינו והוא הסם ית' כונן אותנו ברחם אמנו אחד ולזה חץ ראוי שאתגאה עליו עד שאמחם מספטו בריבו עמי . האם הייתי מונע מחפץ דלים ועיני חלמנה חללה שאמנע ממנה משאלות לבה . והייתי אוכל פתי לבדי מזולת שאחיל ממנו ליתום . הנה חץ הענין כן כי מעורי הייתי בזאת התכונה שהיה גדל עמי הייתי כאילו הייתי חב לו ומעת צאתי מבטן חמי הייתי מנחם החלמנה ומדריך אותה אל מה שיאות לפי כחי . וכאשר רחיתי מי שהוא חובד מחסרון הלבוס וחביון שאין לו לבוס באמת ברכוני חלצני כי כסיתיו מערנמו ומגז ככסי היה מתחמם כי הייתי מלביש אותנו . האם הייתי מניף על יתום ידי להכותו להשעני בירחתי בשער אכסים עוזרים לי ולזה לא אירח ממנו . הנה חם הייתי עושה כן תבוהני זאת הקללה לל' שתפול כתיפי מטמנה וחורושי תשבר מקנה שלה . הנה מכל זה הייתי נשמר לפחדי שיעני הסם אידו ויגורומוותו לא אוכל להמלט ממנו . האם סמתי זהב תקותי ונתתי שמחה בלבי כי רב חילי וכי מצאה ידי הרבה מהעשור וההון עד שאשכח הסם ית' מעושרי . חם הייתי רוחה הסמם כאשר יחיד והירח שהולך ממנו היקר והאור הבא לו מהסמם והיה כפתה לבי על זאת חפי' בסתר להאמין כי הסמם הוא החלנה להכילו על הירח זה האור ולהגלות פעולותיו בזה העולם השפלו והיתה נוסקת ידי לפי כדי שלא חוזיא מפני מה שההררתי בלבי הלא באמת הייתי נשמר מזה רוצה לומר שלא להרהר בלבי בזה הדבר כלל לפי שהוא עון פלילי כי הייתי מנחם לאל ממעל חם עשיתי כן חץ לאדם שיתיר לעצמו לספק בכמו זה הענין כי חולי לקובר דעתו יעלם ממנו האמת ויבא להכחיש שיהיה החלנה נמצא . האם הייתי שמח בחיד משנא והתעוררתי לגליל ולשמוח כי מצאני רעי . הנה לא נתתי לחטוא חכי לזכור אותו לרע ולקללו כל סכן שאהיה שמח לחיו או יהיה הרצון באמרנו והתעוררתי כי מכאור רע שגבר הסיני הפעלות וכער כי מצאו רע להיותי מיצר בכרתו ואף על פי שהיה משנא . באמת היו סוגרים אותי חכסי אליהם עד שמרוב שנאתם אותי אמרו מיתן מבשרו לנו ונאכל ולא כוכל להיות שבעים מרוב תשוקתינו לאכלו ולכלותו . וזאת השנאה היתה מצד הטרחתו אותם בעבודתם האורחים כי בחין לא היה לן נר והייתי פותח דלתי על חם הדרך כדי שיכנסו העוברים והשבים בביתי . האם כסיתי כאשר האכסים פשעי לטמון בהסתרתי עוני עד שלא יחשבו לי עון כמה שהיה לי עון הלא באמת לא עשיתי זה כי לא חטאתי כלל שאכטרך אל זה כלל . או יהיה פירושו שאם קרה שפסעתי כנגד אי זה שהיה לא כסיתי פשעי להתנכל בדברי שקר חץ הודיתי האמת כי הייתי בחזון מהגבורה והכח עד שאוכל לערוך המון רבה . הנה חץ כשהיה מרוב עמי חים שפל ונבזה מבז המספחות שתקתי ולא חענה לו דבר ולא חלל מפתח ביתי לריב עמו ולהרחיקי מן המחלוקת . מי יתן לי שומע לי על זה החמם הנעשה לי להגיע חלי אלו המכאובות שלא כדין . או יהיה פירושו כי חערך המון רבה וגו' תחת אשר היה לי מקדם כח לערוך המון רבה הנה עתה נהפך עלי המון עד שמי שהוא מבז המספחות יחיתני ואמר זה כנגד רעיו שהיו מבזים אותו אשר סיכר עליהם שהם בנייבל נם בנייבלי סם . והנה מרוב בוותם אותי שתקתי ולא אוכל לכאת פתח כדי שאמלט מבזונותיהם . מי יתן לי שומע שיטמע ויחיקר חם הענין כמו שהם אנמרים שאני חטאתי ועל רוב פשעי וחטאתי באה חלי הצרה . הנה הסימן והאות אשר לי על כדיך הוא ששדי יהיה עדי שלא חטאתי חם היה משניח בזה כמו שאמר הנה בשמים עדי והספר שכתב חים ריבי הטוען על דברי הוא בכ' לי לעד מצד המום והטעות אשר בטענותי . ולזה חללהב מאד אותו הספר עד שעל שכמי אשא אותו ואקסור אותו עטרות לי . הנה חם היה שומע לי חניד לו מספר צעדי לא אלעים כדי שיראה האמת וישפוט כפי מה שראוי ואקרבנו כמו שקרב האדם האדון והנביד לפי שהוא עדות על צדקתי ותום לבבי מצד הראות מומיו והגלותם ויש מי שפירש תוי מגזירת אוה ויהיה חסר ח' אף ואם היה כן יהיה הביאור הנה תאותי שיענני הסם על ריבי עמנו גם תאותי שיכתוב בספר חים ריבי כל טענותיו וטענותיו כי כבר השתוקק חוב ואמר מי יתן חיפה ויכתוב מלי . חם לא על שכמי הייתי נושא זה הספר ואקסורנו לעטרות לי לאהבתי אותו . ואפטר שנאמר שהיה הרצון באמרנו מספר צעדי חנידנו וגו' מספר צעדי חניד לי חים ריבי כדי שיכתוב בספר ואקרבנו כאילו היה חרון לי ואף על פי שהוא חים ריבי . חם היתה צועקת חלי ארמתי רוצה לומר להימתה כגזלת והייתי מפיח נפס בעליה ואם תלמיה עלי יכבין לעסוק סכירות החורש אותה ולאכול כמה בלי כסף תבא עלי זאת הקללה והיא שיבא תחת זרע הנזרע

בה קץ ודדרד:
והבלל העולה מהרברים
הוא שהוא חמר שלא חטא כלל גם לא היה בוטח שיהיה האדם בלתי כפקד על מעשיו טרם הגיעו זה העונם אבל היה ירא מהסם שיפקדו על מעשיו כמספט כל מאמץ בנמול ועונם ולזה לא יתכן שיאמרו שיהיה זה עונם בא חלי על החטא אשר לו בהאמינו שהסם עזב חנפי הארץ ולא יבין אל כל מעשיהם ולזה התרעס על הסם שהפך זמנו מתכלית הטוב אל תכלית הרע על לא חמם ויטבתו בכפיו:

איוב לב לג תתנו

וישבתו שלשת האנשים האלה מענות את איוב כי הוא צדיק בעיניו: כדק בעיניו ולא מכחו לו שום טענה ויכלו בה לקיים שכרם שהיה מוכני בן חן חכמה הנה ילדה מלכה גם היא בניס לנחור אחד את עון בכורו ואת בן חתו והיה מהם שבת חיה אחד מנחור ויחד חף אליהו בן ברכאל הבנוי בכרעיו חרה אפן באיוב על אשר הכדיק עמו ויהיה ית' ובשלמת רעיו חרה אפן על אשר לא מכחו מענה לענות לאיוב על טענותיו ויהיה זה סבה שהרשיעו את איוב

ביאור דברי זאת הפרשה

וינחמו שלשת רעי איוב מענותו לפי שהיה רשע הוגבה במשכבו ויחד חף אליהו בן ברכאל הבנוי

מענה אליהוא

ממשפחת דם

אברהם של האדם הגדול בעקידה זה אברהם: מאלהים: יתבר מן הקדוש: וירשיעו את איוב: זה אחד מן התקדושים שיקראו סופרים את לשון הכתוב: וירשיעו כללית הקדוש בשמירתו היה לו לבתוב: אלא שכינה הכתוב: וכן וירשו את הברכה בתבנית אור: ככדו היה לו לבתוב: אלא שכינה הכתוב: וכן ואל מענה בטעון איוב על עמו שהיה צדיק ואלהיהו המתין את איוב בדברים ולא נכה תקף שמעו דבריו חבל המתין חס וענוהו חכריו וברחמיו כי חין עונה חליו ויחד חמו:

מענה אליהוא

מלות וחלתי יחלתי: אכן רוח הוא באנוש: הכתוב: ולא על ימים וזקנה אלא רוח תקוה חיו: ועדובם אלהים: ככתוב: וירשיעו את איוב: ואלהיהו המתין את איוב בדברים ולא נכה תקף שמעו דבריו חבל המתין חס וענוהו חכריו וברחמיו כי חין עונה חליו ויחד חמו:

רשע

ערכה

רוח אל עשיתי: ואיני חזק ויתר עמך: הן איני כשן לאל: כמו שאל עקד להתנוכח לשי סל יבעט: הן איני במקומו של הקדוש: וכדכר דבריו: ואנכי כפיתי: כמו אכף עליו כתיב: וירשיעו את איוב: ונתפס: כח כדור לא יתקף ראשו: וכמו ככל חפץ את הברכה: תבואות: עלילות: לאן תואכה לשון מן המקום: כי ורבה אלה מלכות: חין

אבן עזרא

הבנוי: מוכני נחור חמו חכמה ונחמו בן חן ממשפחת האם כמו יאיר בן מנשה שהיה מוכני יאודה כאשר מפורסם בדברי הימים: ממשפחת רס' והקדוש שהיה חבי עמוכב והוא מוכני ישראל: חרה אפן על איוב על שדק נפשו יותר מאלהי' והרשיעו המקו' בדבריו כדכר עזרי: ובשלמת רעיו חרה אפן על שהרשיעו איוב וכן אמרו לו הלא רעתך רבה ירשיעך פיד ולא חני האורח עולם תשמור וכתוב כי הוא מתקון סופרים והאומרים כן ידעו מה שנעלם ממנו: חכה את איוב: כמו לכן חכו לי: וחלתי פחדתי וממנו וחלתי עפ' בעבור סיפחודוכי חל' מהם כענין האויבים לכני יום אומרו כי פי חלתי שבתו לחמו וכן בלשון קדר וחלתי עפר נקדחין כן בעבור הפוך הלכס מוכני חרם: לא רבי יחמו: יסמוס לו ולחחר וכן הנה ולא זקנים יבינו: חזין: כמו חלזין: ולא ערך חלי מלן: חלעם סלח ערך חלי מלן: תמה חין חתו ולא ענו עוד על חברי איוב: העתיקו: ח' נלא העתיקו מהם והענין סלח דברו עד שיעתיק חרם דבריהם חן יהיה פי העתיקו מן עתקו שהמלים עתקו מהם: הנה בטני על דרך משל כענין בטק תחלל ומעין תמלא: כאובות חדשים: ח' שהיה כדכרי רבותינו אל לא יכניס חרם לחשו תחת חובו ורובי המפרשים אמרו שהם כאלו וזה ככך כי חל תפנו חל החובו עיקר חונתם כגלות היא: כמעט יסחכי: יסרפני כמו יסחם דוד והענין חס נסחתי פני חיס המקום לא יסרפני: כדור

לב

את איוב תיקון ספרים

לג

באיוב ל ויחד חף אליהוא: חר באיוב ואינו מן אבן חר חר כאחד בא וס' נס' במכרה רבתי במערכת אות הבית בסד: לא מצאו ד' וס' ואזיהם שלחו צעירם: ובשלשת רעיו חרה אפן: ויצא מן בת ציון כל הדרה: טבעו בארץ שעריה: ואליהוא ד' חס וכו' אהיו בני היל אליהו וקסכיהו: ליהודה אליהו מאחי דוד: ואלהו חכה את איוב: הואת

וישבתו שלשת האנשים האלה מענות את איוב כי הוא צדיק בעיניו: ויחד חף אליהו בן ברכאל הבנוי ממשפחת דם רס באיוב חרה אפן על צדקו נפשו מאלהים: ובשלשת רעיו חרה אפן על אשר לא מצאו מענה וירשיעו את איוב: ואלהיו חכה את איוב בדברים כי זקנים יהמה ממנו לימים: וירא אליהוא כי אין מענה בפני שלשת האנשים ויחד חמו:

וינחמו שלשת רעי איוב מענותו לפי שהיה רשע הוגבה במשכבו ויחד חף אליהו בן ברכאל הבנוי בכרעיו חרה אפן באיוב על אשר הכדיק עמו ויהיה ית' ובשלמת רעיו חרה אפן על אשר לא מכחו מענה לענות לאיוב על טענותיו ויהיה זה סבה שהרשיעו את איוב

וינחמו שלשת רעי איוב מענותו לפי שהיה רשע הוגבה במשכבו ויחד חף אליהו בן ברכאל הבנוי בכרעיו חרה אפן באיוב על אשר הכדיק עמו ויהיה ית' ובשלמת רעיו חרה אפן על אשר לא מכחו מענה לענות לאיוב על טענותיו ויהיה זה סבה שהרשיעו את איוב

וינחמו שלשת רעי איוב מענותו לפי שהיה רשע הוגבה במשכבו ויחד חף אליהו בן ברכאל הבנוי בכרעיו חרה אפן באיוב על אשר הכדיק עמו ויהיה ית' ובשלמת רעיו חרה אפן על אשר לא מכחו מענה לענות לאיוב על טענותיו ויהיה זה סבה שהרשיעו את איוב

וינחמו שלשת רעי איוב מענותו לפי שהיה רשע הוגבה במשכבו ויחד חף אליהו בן ברכאל הבנוי בכרעיו חרה אפן באיוב על אשר הכדיק עמו ויהיה ית' ובשלמת רעיו חרה אפן על אשר לא מכחו מענה לענות לאיוב על טענותיו ויהיה זה סבה שהרשיעו את איוב

וינחמו שלשת רעי איוב מענותו לפי שהיה רשע הוגבה במשכבו ויחד חף אליהו בן ברכאל הבנוי בכרעיו חרה אפן באיוב על אשר הכדיק עמו ויהיה ית' ובשלמת רעיו חרה אפן על אשר לא מכחו מענה לענות לאיוב על טענותיו ויהיה זה סבה שהרשיעו את איוב

וינחמו שלשת רעי איוב מענותו לפי שהיה רשע הוגבה במשכבו ויחד חף אליהו בן ברכאל הבנוי בכרעיו חרה אפן באיוב על אשר הכדיק עמו ויהיה ית' ובשלמת רעיו חרה אפן על אשר לא מכחו מענה לענות לאיוב על טענותיו ויהיה זה סבה שהרשיעו את איוב

וינחמו שלשת רעי איוב מענותו לפי שהיה רשע הוגבה במשכבו ויחד חף אליהו בן ברכאל הבנוי בכרעיו חרה אפן באיוב על אשר הכדיק עמו ויהיה ית' ובשלמת רעיו חרה אפן על אשר לא מכחו מענה לענות לאיוב על טענותיו ויהיה זה סבה שהרשיעו את איוב

רלבג

ערכה עריך דברך:
קוראתי נכרתי
וכי והרצון בו כמו
ידי ומכתי והוא כנגד
מעלי הרחק ואימתך
אל תבעתי: וך: נקי
מה שהמרנו חול נזיר
לא יחוק את ראשו:
תנוחות עליהם
והסרת ממכותיו לל
שלא יעליב אותי
חסרתי ממכותיו או
ירצה בזה שהוא ימנע
מחמתי כל מה שבר
מאלי: וכל כבוד
מאלי יחסך כשרי
מאלי: כי כולל
בדמעות שני: מכל
עיוני: וסופו
עצמותי: מתחנן
מתקומם: וסופו
כמו דף מדוכתי:
לא יחליץ אותי:
נחלקה ותחלף: אחד
מני אלף: בהגוד
פסוקי: וזאת ילין
ונצרו: וימנעו
שהסם ית' ומת כנגד
מאל מהלד: יסוכ'
ירכחה: וכמוסר:
במחסרם ויסוריהם:
ונזה: ונזף אורחה בו
ונאזה: ורוב עצמותיו
חיתן: ורוב עצמו
מכאוב חיתן והרצון
ליטבה זו דמיון כי
ביקורא נלמי העניו
הוכרנו לפרש ב
במשמע העניו:
והפסוקי כאלו רשע
והחמתי ביתוספת
בו כמו כנגד טוטה
הוא מלך: כי אלו שתי
מתוספת ביתל כי
אל בשלן מתפעל
או כתיבה: וכתיבה
טוטה גד' ולא
כשה תיבית כמו
דק ננטק וכמו
כדע כנטק: כי
כחתן וכלבני טידיני
נידה הטיינו אותי:
יסוכ כטמו וכדפוא
למי כריותו:
כתרעה: כתפלה:
ישג על אנשים:
יעשה שריות של
אנשי כנגדו מכללי
יתחיל לתבנת: ולא
טוה לי: לא כיה:
לי סכר כדבר:
עמיס ושלם טייסני
על טויותיו כחלי
שלא להשינוי: ואם
יות יכעס עליו וילב
ען ייבס ומן המית
סי ועל ארבעה לא
אשיכנו: מעשה

איוב לג

אבן עזרא

ברור מללו: דבר ברור: הן חני כפך: כדברך ומחשבותיך עם האל והעניין כפי חיש ואיש לפי מהללו כחילו חמר חני כמוך: קוראתי: כחכתי מן קרן מצפון: וחכפתי
 יש חומרים כי פירשו דבר קשה וכמהו כי חכף עליו פיהו ויש חומרים שהם שתי מלות כמו חכור וחלחלים: חף חככי: יש חומרים שהוא כמו כסוי חטאה והוא קרוב
 וחחרים חומרים שהוא חפוף בדק בעניין דק לבשתי וילבשתי ורובי המפרשים פרשוהו לפי העניין כמו זך: הן תנוחות: כמו וידעתם את תנוחותי: ימנע: המקום:
 בסד: כמו ופדת אותם בסוד: ירבה: גדל והעניין כי תחמר כי גדול האל מחכום: ועניינו בעבור שלא דקת חשך ושחרחה לך גדולת המקום: לא יסוכה: על הנפש

הח' פתחין וסימ' נססר כסיפר' סימן ח' וסימ' לא': ריבות לומר וכל ליש' מל' כמו חסרים וסימ' נססר בסדר משפטים
ותלים באב רבתי אות ר': ובשתיס' וסימ' בשתיס' יכסה פניו ובשתיס' ב' בו' כי באחת ידבר אל
ובשתיס' לא ישורנה: מעשה י' פתחין וסימ' ויקח משה ואלעזר הכהן את הזהב' והיה תחת בשם מקיהיה' ולא יהיה

הא כרון פתחית פומי מלילת לישני
במוריניו תריצות לבבי מימרי ומנדע ספתי
בריר מלילי: רוח דאלהא עברת יתי
ומימר שדו תקימנני: אין תוכל תתיבנני
סדר קדמי אתעתרו: הא אנא דכמתך
לאלהא מן שינא אתלשית לחור אנאי:
הא אימתי לא תבעתנך וטוני עלך לא
יקר: ברם אמרת באודני וקל מליא
אשמע: ופי אנא מדלית מרר טוני אנא
ולא סורחנא לוי: הא תרעומתא עלי ישכח
יחשכנני לבעל דבבא ליה: ישו בשע
רגלי ינטר כל שבילי: הא דא לא זכותא
אתיבנד ארום יתרברב אלהא מן בר נש:
מא דין לותיה נציאת ארום כל פתמנמי לא
יתיב: ארום בתרא שותא ומלל אלהא
ובתניתא לא אצטרך למסבייה: בחלקא
מן הזונא דליליא בר נפלת שינתא עמקתא
על בני נשא בניומתא על בי מדמכא:

היכדין יגלי אודנא בני נשא וכמדותהון
יהתום: לאעדאה בר נש מן עוכרא בישא
וניותנתא מנברא יכסי: ימנע נפשיה מן
שוחתא וחיוי מן למעבר בשלחא:
ומתמכסן בכיבא על בי מדמכיה וסוגעי
איברוי תקיפין: ומתונקא דנקיט ליה
מדחיקא נפשיה מזונא ונפשיה מיכלא רניא:
ישחצי בסריה מן ריוו ושאין נרמוי לא
אתחמו: וקרבת לשוחתא נפשיה
ונשמתיה למיתותא: אין אית עלוי זכותא
מזרמן מלאכא חדא פרקליטא מן בני אלף
קטיגוריא לחווא לבני נש תריצותיה:
וקם עלוי ואמר פרוק יתיה מלמחרת
בשוחתא אשכחית פורקנא: אתהליש
בסריה יתיר מן רבותא יתוב ליומי טלוותיה:
יצלי קדם אלהא ורעניה וקמא אפוי
ברענא ויתב לאנש בצרקתיה: יתריץ
לבני נשא וימר חבית ותריץ קלקלית ולא
הוא שוי לי: פרוק נפשיה מלמעבר
בשוחתא ונשמתיה בנהורא מעליא תחמי:
הא כל אלון יעבר אלהא תרי זמנין ותלת
עם בר נשו מטול לאתנא נפש מן שוקא
לאנהרא בנהור חייא: אצית איוב קבל
מני שתק ואנא אמילל: אין אית מלין
אתיב יתי מלל ארום צכיתי לזכאותך: אין
לא את קבל מני שתוק ואלפנד חוכמתא:

הגה גגא פתחתי פי דברך לשוני
בחכי: ישר לבי אמרי ודעת שפתי
ברור מללו: רוח אל עשתני ונשמת
שדו תחיני: אם תוכל השיבני
ערכה לפני התיעבה: הן אני כפיק
לאל מחמר קרצתי נס-אני: הנה
אימתי לא תבעתך ואכפי עליך לא
יכבר: אך אמרת באזני וקול מלין
אשמע: וך אני בלי פשע חף אנכי
ולא עון לי: הן תנואות עלי ימצא
יחשבני לאויב לו: ישם בסר רגלי
ישמר כל ארחתי: הן זאת לא
צדקת אנך כי ירבה ארוה מאנוש:
מדוע אליו ריבות כי כל דבריו לא
יענה: כי באחת ידבר אל ובשתיס'
לא ישורנה: בחלוס חיוין לילה
בנפל תרדמה על אנשים בתנומות
עלי משכב: אז ילה אזן אנשים
ובמסרם יחטם: להסיר אדם מעשה
וגזה מגבר יכסה: יחשך נפשו מני-
שחת וחיתו מעבר בשלח: והוכח
במכאוב על משכבו ורוב עצמו
אתן: וזהמתו חיתו לחם ונפשו
מאכל תאוה: יכל בשרו מרא ושפי
עצמתו לא ראו: ותקרב לשחת
נפשו וחיתו למתים: אש יש עלוי
מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד
לאדם ישרו: ויחגנו ויאמר פדעו
מדת שחת מצאתי כפר: רטפיש
בשרו כנער ישוב לימי עלומיו:
יעתר אל-אלוה וירצה וירא פניו
בתרעה וישב לאנוש צדקתו: ישרי
על-אנשים ויאמר חטאתי וישר
העויתי ולא שוה לי: פדה נפשי
מעבר בשחת וחיתי באור תראא:
הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש
עם נבר: להשיב נפשו מני שחת ל
לאור באור החיים: הקשב איוב
שמע לי החרש ואנכי ארבר: אם-
יש-מלין השיבני דבר כי חפצתי

צדקך: אם אין אתה שמע לי החרש ואאלפך חכמה: 5

החל' כי את כל מעשה אלהים יבא במשפט על כל נעלים: ראו לו ושמעו עצמותיו והוא חד מן ד' אלפין הנשן וסימ' ויבאו לו את המנה דיוסף' תביאו להם תנופה'
 ושמו עצמותו לא ראו: ויבאו לנו כי אלהינו הטובה דעורא: לאדם ולאדם יגסי' ולאדם אמר כי שמעתי לקול' ולאדם לא מצא עור' כתנת עור וילבשם' האנכי לאדם
 שיחי' מניד לאדם סה שיחו' להגיד לאדם ישרו' לאדם מערכי לב' להשיב לאדם כפעלו' כי לאדם שטוב לפניו' ולאדם שלא עמל בו' ולא הגרתי לאדם' כי לא לאדם
 הגדה' כי לא לאדם תשפטו: נפשי נפשו קרי פדה נפשו מעבור בשחת והוא חד מן כד' מלין כתי' ב' כסף תיבואת וקרי' ו' וסימ' נמס' במס' רבת' במסרכת את יוד בסד' החרשן'
 וסי' נססר בסימ' סימן יג': אם אין ד' וסי' היש' בקרננו אם אין' הישבה עץ אם אין' הנעשה דברו אם אין' אם אין אתה שמע לי:

ענה עליו כי הבחירה האלווית מוטלת בזה הסידור כמו שקדם ויהיה גם כן שנה שיראו מהסם ית' יותר ויסובו חליו בכל ענין . ואמנם היה זה הנליני בעת השינה להסיר חכם מעשה הנפש המרגש' אז ולהסיר פועל החומר אשר מגבר יכסה ועליו' שפע הסכל הפועל לל כי החומר לא יערבב השכל אז להיות הנפש בלתי טרודה בהסגנות החושיות' ובוהו האופן יחשוך השם ית' נפש היסר מן שחת ויחשוך כפשו מעבור בחרב וחולס הדרכי הסגנית הוא שמי פלא תגיע מדרגתו אל שיקבל שפע הסכל בסיוודיעוהו הרע הנכון לבוא עליו הנה הסכל להתחדותו בו התחדות מה יבילו מזה הרע באופן אחר רחוק מזה' והוא שיוכיחו במחשבות לשמרו פלא ילך בדרכי אשר היה נכון ללכת בה ולמות ועל זה הדרכי אחר אודך יי' כי אגפת בי ישוב חפץ ותנחמני וביחרו זל על גד המסל במי שרצונו ללכת במדבר או בים עם שירה מה וכנף באבן רגלו ועמרו בדרכי ונסמר מההליכ' עם וזאת השירה' טבע' בים או חבד' באופן אחר הנה הוא מבואר שזה הרע בח' חליו לטוב לו והנה כמו שהטבע עם כחות טבעיות בקצת בעלי חיים לשמרם ואם לא הסגנו שהם נסמרים בזה כמו שסם כח בקצת בעלי חיים לברוח מהבעלי חיים המזיקי' אותם ברשותם אותם ואם לא קדם להם ההרגש בשם מויקי' אבל עם ריחם דרך מסל מגונה חלסו סינוסו מפני זה ויגע להם התועלת המכונן אשר לא נסו בעבורו והיא הסמיר' מהטורף כן האד' להיותו בתכלי' הפלימו' ביחם אל שאר הבעלי חיי' כאשר היה לו התחדות מה בסכל הפועל מצד הטבע החישי יסגניו בו ויסבב סיבו' להכילו מרעותו ואם לא ירגיש וישער שהם להבלתו ואפשר שיהיה ראש סיפורו הדרכי הסגנית חמרו להסיר חכם מעשה ויהיה הביאור בעבור מה שיסיר האדם מעשה הסכל הפועל להיותו טרוד בעניינים הגופניים ובהסגנות שאר כחות הנפש כמו החוש והמחשבה והדמיון והחומר יכסה ועליו ממנו זה האופן מן ההגדה למיעוט התחדותו' בסכל הפועל הנה יחשוך אותו מן הרע הנכבד לבח' עליו כשיוכיחו בו במחשבו על משכבו על ערס דוי כמו שקדם או אפשר שיהיה פירוש חמרו להסיר חכם מעשה כי זה ההודעה תהיה כדי שיסיר האד' המעשה הרע אשר היה מתנהג בו ויכסה ממנו גאותו ויסתירה לל סיכנע לבבו בראותו הרע הנכבד' לבח' עליו עד שלא יסתבך החיים היסר במעשים המגונים אשר החל להתנהג בהם ויסור ממנו שלימותו והביאורים הראשוני' יותר נאותים וככונס מצד הענין ואם זה נאות יותר לפי מה שיחשב מצד הלשון ויוכיחו במכאוב על מסכבו וברוב חיבריו יהיה מכאוב חזק ותתעב נפשו הלחם בכתת החולו ונפשו תתעב מחלל נתחן לבריהם' יכלה בשדו מרוחי לל שלא יראה בו בשר מרוב הכמיסות ויגבהו ויבלטו העצמות אשר לא היו נראים קודם החולו' הנה זאת ההודעה בזה האופן תהיה לאדם חם יגיעו התחדות מה בסכל הפועל בדרכי' סיהיה עליו מלאך מלך הקטנה שבהלכות להגיד לאדם מה שיזייסר בו ויסמיר מן הרע ובוהו האופן יחון אותו ויחמו להכילו חזותו ולפדותו מדרת שחת מבחתי כפר והוא הסרת זה המכאוב' והנה בסוף הענין יבראו ויסוב רעון ורטוב יותר ממה שהיה בעת הנוער ויסוב בכח ובבריאותו שהיה בימי נעוריו' וימשך לזה מן התועלות גם כן טבעת חליו יתן אל לבו להתפלל אל השם ית' וירצה אותו ויראה השם ית' פניו בזאת התפלה והצדקה מפני שהגו משתדל לדבק בשם ית' ולשוב חליו ובוהו האופן ישיב השם ית' בדקתו כי אף על כי שהרע נכון לבח' לנדיק מצד המערכ' חש' ח' הפס' מזולתו והשם ית' עם נוכלי' אל סיכנע מהרע ההוא וישיב לו בדקתו' יסגניו השם על האנסים ואשר יאמר חטאתי והעניתי הדרכי היסר ולא טוה לו' ויסייר דרכיו אל השם ית' פדה נפשו ומות ותראה נפשו באור החיים' הנה כל חלו ההודעות יעשה השם ית' שתי פעמים או שלם עם גבר להשיב נפשו ממות כדי שיאור באור החיים לל להוכיחו כאשר יתחיל לדרכי' בדרכים בלתי נאותים כי הסכל הפועל כמו סיסגניו על המתאחד עמו להכילו מהרעות הנכונות לבח' עליו מצד המערכת כן יסגניו בו להכילו מהדרכים אשר ימנעוהו מהנעה אל השלמות והם פעולות הרשע שכל מי שיחזיק בהם ירחיקוהו מהסם ית' לפי שהם גם כן מונבלו' מצד המערכ' ולא יסגניו בו להביא עליו ייסורין לשמרו מפעולו' הרשע יותר מג' פעמים כי אחר כך טבה לו זאת התכונה קנין חזק ולא יוסר ממנה לעולם' הקשב חיוב שמע לי החרש ונאכזי אדבר חם יש לך מלי' להשיב על דברי הסיבני דבר החרש ואזי אלהך החכמה והידועה האמיתית בזה הדרום:

והכלל העולה מהדברים שאיהוא יראה שהטוב והרעו' הם מונבלו' ומסודרות מצד המערכ' ובוהו יותר הספק בהכללה הנמצאת לרשעים כי אין ראוי סנפלא חם יסבב השי' מצד זה הטוב אשר שם בגרמים השמימיים שיגיעו טובות לאנשים יהיה רשעים אז נדיקים כי חם היה אפשר שלא יגיע רע מהם לנמצאות הספלות לא היה מקצר השי' מזה לפי שכוונתו הראשונה בזה שהמביא היא הנעת הטוב כמו שלא יפלא חם על מה שיסגניו השם ית' בשמירת הבעלי חיים הפחותי' והמביא להם המזון והכלים אשר בו יסגנוהו עם היותם טורפים ומשחיתים זולתם והיותם בלתי ראוים להגיע טוב להם מפני דקס לפי שהם בלתי מתארכים בדרכי' כן אין ראוי סיכנע חם יגיעו טובות מהשם ית' בזה האופן לאנשים יהיו נדיקים אורשעים כי הם יותר נכבדים משאר בעלי חיים חלל שהתיר זה הספק בזה האופן מדברי אליהוא הוא בלתי מבואר כלל מדבריו כחילו לא השתדל להתי' הספק בו לחסבו שהעני' מבואר' בתחלת העיון שלא תהי' מזה הנד טענה על השם ית' ולזה נשאר זה הספק לחיוב כמו שנבאר במה שאחר זה במה שדבר עם השם ית' והנה הרע לא יחוייב מפני זה שיבא לנדיקים כי השי' עם בהם כלי יסמרו בו מאן הרעו' והוא הסכל חם יתנהגו בו לפי הראוי בדרכי' שיתאחד אחד' מה בסכל הפועל בו כי כשהיה הענין כן הגיע ההודעה לאדם בדרכי' שיסמיר מחלו הרעות בפנים טובי' לפי מדרגתו בהתחדותו' המדרגה היותר גבוהה היא שתגיע לו

ביאור דברי המענה ענה אליהוא בן ברכאל הבנוי על קצת דברי זכר בזה המענה שאמרם חיוב ואמר בעיר חני לימים נחת ישישי' על כן ירחתי מהניד דעי לכם' כי אמרתי שאורך הימי' יתן דעה לאנשי' לענות הרחוי בדברים רוב שנים יודיעו חכמה' אכן לפי מה שאמנא מכס הוא מבואר שאין הענין מצד היסיו' אכן רוח והבנה היא באנוש עד שיחכם חים מאיש לזאת הסבה והשפע הבא לאנשי' מהשם יתברך תבינס ותשימם חכמים לא אורך הימים והיסיוסות' לא הנכבדים יחכמו ולא יבינו זקנים משפט לל שאין סבת החכמה והבינה היסיוסות והכבוד' ובהיות הענין כן נפעכתי להשיב על דבריך ואם חני בעיר לימים ואמרתי לך שמעה לי ואחיה דעי חף חני' הנה המתנתי לדברייכם אחזין ואשמע דברייכם מוולת שאענה עד שאשמע טבונותיכם ותחקרון מלים להשיב לחיוב' ועדיכם חתבונן לראות חם תענו אותו והנה אין מכס פיעכה על דברי חיוב' חולי ותנצלו ותאמרו מצאנו חכמה בשתיקתינו אל ידפנו לא חים לל לא יטורך לאדם שירדפנו ויהדפנו על חטאיו כי די במה שהדפנו השם' הנה חיוב לא ערך חלי מלים ובחמריכם במה שזכרתי והוא חמרכם אל יהדפנו לא חים רחוי לי שאשתוק ולא חסיבנו ולי התנצלות יותר מכס בשתיקי' כי לא ערך חלי מלים לדב' עמי ואפס' שיהיה הרצון באמרו ובחמרי' לא חסיבנו שאני חסיבנו במאמרים חיים כמאמריכם כי לא חבא חליו בטענות כוזבות כמו שעשית והיה זה סיבה שלא מבחתי מענה' יראו דעי חיוב מהשיב לו העתיקי' והסירו מהם מלים' והיחלתי זמק מה חולי ידברו גם לא ידברו ושתיקו ולא ענו מזמן ארץ התעוררתי לעז' חלקי כי מלחתי מלים וטענת להשיב אל חיוב לרוב תאותי להשיב לו כחילו חני במנוק ובצע' עד שאשיב' הנה בטני כאוב יין אשר לא כפתה עדיין שה' מלא ונאכזבו' חרשי' שהם נבקעים בקלות כן יבקע נפשי בקלות להביא הטענות והרחיית אשר לבי מלא מהם ותאר זה הענין בקיעה להראו שה' כחילו וכריחהו הידוע לוי בזאת השאלה להשיב אל חיוב כי טבע המוסכלו' כן הוא בטבע לל שלא יוכל להמנע המשיב להודיע מה שישיב לוולתו' לא חסא פני חים להחניף אותו ואל חסם לא חכנה לל שלא חכנה סמו להחליטו שלא חומר בבירור דבר כבודו כי לא הורגלתי בזאת הסוכו' הפחותה מירחתי שאם חתנהג בה ישרפני השם ויכלני' והנה חמר זה כבוד רעי' חיוב שלא רצו לומ' בבירור מה שאמרו כבוד חיוב אבל כינו והעלימו כמו שתמצא שאני בלדד ברבותו לומ' שלא הסתדל חיוב להשיב ולדעת השם כראוי חך חלה מסכנות עול' וזה מקום לא ידע אל' ואמ' צופר ברצותו לומר סכבר חטא חיוב כשהטיח דברים כבוד השם זה חלק חכם רשע מחללים ונחלת חמרו מאל ולא רצו לומר בבירור שאיוב חטא בחלו הדברים' ואולם שמע נח חיוב מלי הנה נח פתחתי פי לדבר חלך ויהיה מחמרי היוסר המצויר בלבו והדעת אשר יגידו שפתי יהיה ברור ונקי מן ההטענה לל שלא חבא חלך בטענות אשר תוכל לומר בהם שהם כוזבות כמו שהיו עושי' רעין ועל זה כעסת עליהם והרחייה שמואל יבדד עלך הייכוה עמה' מזה הצד והיית חושק שיהיה אפשר בשם ית' סיתוכח עמך כמו שיתוכח חכם עם רעו ויסיר ממך כפו ואימתו ואל תבעתך הנה הבעת אל מה שהיית חושק שאני חכם כמורך' ורוח אל עצמתי ונשמת שדי תחייני ולא חבא חלך כי חם בטענות כוזקות' אם תוכל השיבני על דברי ערוך דברי ריבך והתייבב לפני' הנה חני כפיד לדבר בעבור אל ולהתוכח עמך לל שאני חכם כמורך וכברחתי מחומר כמורך ואין לך חימה נירחא ממני וכפי ומכת' לא יכבד עלך כי לא חכה אותך' חך חמרת באזני שאתה זך ונקי בלי עון וכלי פסע' הנה השם ית' ימעני ויסירני מכל מה שאני חפץ להגיע לוי לל שגדר דרכי ויחשבני לחיוב לו למונע ממני מבוקסי' כמו שיתדל האד' למונע מואובו מביקסו' יסם בסד רגלי ויסמור כל אורחותי לבלתי' אוכל להשיב אחד מהדברי' חם אשתוק אליה' ועל זה נתרעמת מהשם ית' בסדרו מביאות האד' בזה החומר שימנא בו בזה האופן מרוע הסידור עד שאמרת שיתד טוב היה אחר שאי אפשר מוולת רעות מצד המערכת סיכנע השם שימותו האנשים הקסי יוס מרחם ויחסת זה לשי' לקיבור חו לליחות' הן זאת הטענה לא דקת בה לפי מה שאענה אותך כי השי' נכבד מאד יותר מהאדם ולזה ראוי סנצונן בזה ולא נשלא דבריו בתחלת המחשבה לנמות על מה שסדר מזה כי בזה מהחכמה והשלימות מה שלא יעלם' וזה כילמה שהיה האדם היות' שלם שבאלו הנמצאו' חוייב סיסגניו בו הטבע יותר ולזה נסתתפו כל הנרמיי' הטנו מיי' בשמירתו וינסידור ההנחתו חם כבר יקרה מזה רע מה במקרה וזה הרע גם כן ישתדל השם להסרתו לפי היכולת גלו' ברא האדם בעל' סכל וזה כי הסכל ימשול על זה הסידור המסודר מהמערכת וממנו תהיה הבחירה אל הטוב כאשר היה שלם והנה הבחירה אשר תהיה ממנו תכנח הבחירה אשר תהיה מצד המערכת חם ירצה האדם להמשך אחר סכלו' ועוד כי מי סיסלים הסכל עד שיהיה לו דברות מה עם הסכל הפועל כבר יסגניו בשמירתו מאלו הרעות הסכל הפועל חם בסיוודיעוהו חלו הרעו' טרם בואם כדי שיסמיר מהם חם כנד אחר כמו שיוכור חליו אחר זה' מודע חליו ריבות האם מפני שלא הודיע אותך זה הרע כדי שתקח ענה להנצל ממנו אחר שאתה יסר לב הנה כל דבריו סיוודיע לאדם היסר כדי סיכנע מהרע הנכון לבי' עליו מצד המערכ' לא ידבר בהם חך תהיה בזאת ההודעה מדרגות לפי התחלפות מדרגות המקבלים' כי בדרכי אחת ידבר אל והוא שתגיע ההודעה בחלום לאשר יגיע מדרגתו מהתחדותו בסכל הפועל אל סיכנע לקבל ההודעה בזה האופן ובדרך סתית ידבר לאשר לא יראה דרך הראשונה מצד מיעוט התחדותו בסכל הפועל והוא שיאיר סני חלו הדרכים אשר זה הנה בחלום ובחזיון לילה ככפול תרדמה על אנשים בעת שיסם על מסכבו כי אז תנוח הנפש המרגמת מפעולותיה ויהיה אפשר מפני זה באים השלם להתבודד סכלו מבין שאר כחות הנפש ויתאחד בסכל הפועל' חוייב גלה השם ית' אופן חכמים ובאוסרם ויסוריהם אשר יחטום לפי המערכת לבח' עליהם כדי שיכילו ממנו בלקח'

רלבג

איוב לד

אבן עזרא

רשי

מענה אליהוא

הלא כי איון מילס תכחן כחשך היד יטעה האכל משפטי הוכחת דברים : אכזב : מופטו של דכתי חפת : חנוש : חולת מכות : חוב : כנעני כמו ויחשק : לא יסכן גבר : לא יטעה אדם אס תעמיס דרכיו : מי ספק עבדו חרבה מיומשל בו לאתר לתה כן עשית ולא בויתוד פו : כי מי כוה במוחש תוולתה ימח תחולת לברויתו : אינו כרד להטיר דב לשטול בו לאתר בשבול ואת הרישתי לו : אם יסוס לבו על אדם להשקותו לעה יכח בעלילה עליו : רוחו וכשמתו : רוח וכשמתו שלו שיהו כחשה בו ויזין שויה כידו : יגוע כל כשר יחד : ואם כוה : ואם חכה חתה הכין שמה : זאת : כינה זו חכה עס דבר חלל לשון כינוי : כוה כוה הגיון : לפיכך שתי חלו טעמן לתעלה פכית : וכל שאר כוה טעמן לוטה בלון : והף שוכח משפטו של שופט דקדק יחבוש החקוס ואת אינו משפט : כי לא כדון עשה חפשי ואת מי שהוה גדיו עלך תרשיעו : כוה : לשון חלל : האמר לתך בלועל נכי הנון והאיון אמר לתך בביעל ולאמר רשע אל כדוים : רשע לא כחא פני פנים : בלומר לתך עולה אחר חין משוח פנים לפנים : שוע : עשר : כמו לא כיכר שוע לפני דל : רגע ימותו : כשריפה : חכות לילה : כשעשה לתכרה יגועש עם סלו כרבע יגעונו : ויכירו : חכיר כח שלום : לא כוה : לא יסכן כד חין ליה

זאת ההודעה בחלוט וכוה גם כן מדרגות רבות לא זכרם והמדרגה היותר שפלה היא שלא יהיה בכח זה האדם שיגיע לו ממנו פוס הודעה לרוב הקשר שכלו בכחות החמריות ולא יגיע לו ההתבודדו מבין שאר חלקי הככס הראוי למי שאכפס בו זאת הידיעה כמו שנזכר בספר החוש והמוחש אבל מהיה תכלית ההודעה לו שיסבב השכל הפועל חס ל לשמרו מרע מוחש מוכרר ומנובל מצד המערכת חס לשמרו מרע כפסו שיכולו עליו מחלובים וחלויים יסמרו מהנפילה כרע ההוא חס יהיה מ מוחש או יכנע בהס לבבו חס היה כפשי וחמר עוה חסר יהיה לשמור מרע כפשי לא יהיה מהפס ית יותר מסלסה פעמים והוא מבואר שכמו חלו האכסני יחסנו כדקים חסר שהס בתתלת הדרכיה חל הרשע ולא יחזו דרכו עדיין ויקרו להס מהרעו על צד התוכח שלא יקרה לרשעי ולוה יוכל ספק ומבוכה בהמחא כמו חלה הרעו יות לכדיקי ממה סתמכחה ל לרשעים וכוה היתר חליהוה הסכך במה ססכך חיוב מהנלחת הרשעים ומעוכם ה הטובים המונבל להס לכי המערכת כי חין זה עול בחק השס ית אחר שהוה המכי להס כלי להנבל מזה הרע והין רחוי נכ סימנע חסות לילה : כשעשה לתכרה יגועש עם סלו כרבע יגעונו : ויכירו : חכיר כח שלום : לא כוה : לא יסכן כד חין ליה

ואתיב אליהוא ואמר : שמעו חכימיא מלי וידעיא אציתו למימרי : ארום אודנא מליא בחנא ומורנא טעמא למיבל : דין נתרעי לנא נידע ביננא מה טב : ארום אמר איוב זכאות ואלהא אערי דיניו על דיני אכרב בר נש דשדי גירי מדלית סורחנא : מן גברא היך איוב דשתי דוחקא היך מינא : ואול לאתחברא עם עברי שקר ולהלכא עם אנשי רשעא : ארום אפר לא יאלף גברא במצביה עם אלהא : תא ארום אמר לא יסתפן בר נש במרהטיה עם אלהא : בגין פן אנשי חיימי קבילו מני חס לאלהא מן רשעא ושדי מן שקרא : ארום עוברי בר נש ישלם ליה וכוורחא דגברא יערענייה : ברם בקושטא אלהא לא יחייב ושדי לא יקלקל דינא : מן פקר עליו למעבר ארעא ומן שוי תבל כולרה : אין ישויו עליו לביה רוחיה ונשמתיה לגביה יכנושו : יתנגיד כל בקרא כחדא ובר נש על עפרא יתוב : ואין התבין שמע דא אצית לקל מלי : הפרס סני דינא יסתמר ואין צדיק זכי יחייב : הכשר למימר למלכא רשעא היבא לארכוננו : דלא נסיב אפין לרברבנן ולא אשתמודע שועא קדם מסכנא ארום עוברי אידיו בולחון : בשעתא ימותו סרומאי ופלגות ליליא מתרופין מצראי ויעברו ויעדון דורבני לא בחיל ידא : מטול דעיניו על אורחי בני נשא וכולחון פסעתוי יחמי : לית השוד ולית טולא דמותא לאטפרא תפן עברי שקר : ארום

על משפטי בעבור שאכנס משפט יחמרו כי אכזב חנוש חזי פירוש מחזי כענין חנושה מכתך : בלי פסע בלי עון חו הוה חזי חלפ שלא יפסע כעניין חל השערה ולא יחטו ויהוה דרך מסל : מי גבר כאיוב מי שהוה כאיוב ראוי שיסתח לעב כמים דרך מסל בעבור שארח לחברה כאילו הוה עם חברת הרשעים כדברו : לא יסכן גבר : לא יועיל כמו הוכח בדבר לא יסכן : ברצותו כאשר יעשה רצון אלהים מי הוה פקיד עליו בחל חזמי ברא תבל כולה : חס יסוס המקום חל בני חדס לבו כענין וכי תסית חלו לכך מיד יחסוף רוחו חלו כעניין והרעה תשוב : ויגוע הכשר שהוה הנוף החל הנכחה חל עפר יסוב ויש חומרים חס יסוס האדם חל המקו לבו והוה רחוק : יחבוש ימשול כדקד יעצור ירש עבד וכן לא חיה חובס : האמוד : הדרך מוס הוה לומר למלך בלועל ולומר רשע חל חמד הכדוים והף כי אשר לא כסח פני סרים : לא ככר כמו יכיר : רגע ימותו וחכות לילה בעת המכחה : יגועשו : ידעונו כמו וימתו כי חרה לו : ייעברו וימותו כעניי חלף הלך לו כי הנולד בח ורמת הולך ועובר : ויסירו וימיתו האכרי : לא כיד : לא בכח ולא בחיל : כי עיניו על חן חלום לסוס עוד על לבו ופי עוד לעולם להלך חל חל במשפט : ידע

וען אליהוא ויאמר : שמעו חכמים מלי וידעים האזינו לי : כי און מלון תבתון והך יטעם לאכל : משפט נבחרה לנו נדעה בינינו מה טוב : כי אמר איוב צדקתי ואל הסיר משפטי : על משפטי אכזב אנוש חזי בלי פשע : מי גבר באיוב ישתה לעג כמים : וארח לחברה עם פעלי און וללכת עם אנשי רשע : כי אמר לא יסכן גבר ברצותו עם אלהים : לכן אנשי לבב שמעו לי חללה לאל מרשע ושדי מעול : כי פעל אדם ישלם לו וכארח איש ימצאנו : אף אמנס אל לא ירשיע ושדי לא יעונו משפט : מי פקד עליו ארצה ומי שם תבל בלה : אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף : יגוע כל בשר יחד ואדם על עפר ישוב : ואם בינה שמעה זאת האזינה לקול מלי : האף שונא משפט יחבוש ואם צדיק כביר ת תרשיע : האמר למלך בלועל רשע אל נדיבים : אשר לא נשא לפני שרים ולא נבר שוע לפני דל כי מעשרה ידיו כלם : רגע ימתו וחכות לילה יגעשו עם ויעברו ויסרו אביר לא ביד : כי עיניו על דרכי איש וכל צעדיו יראה : אין חשך ואין צלמות להסתר שם פעלי און :

ואתמר : רק שמרו מאד דיהושע וארח לחברה עם פעלי און : חלילה נ חס ופי חללה לך מעשו כדבר הזה להמית צדיק ב בו חללה לאל מרשע : ירשיע ד א חס ופי ובכל אשר יפנה ירשיע : והוא ישיקט : אף אמנס אל לא ירשיע : ואיש מויםות ישיקט חס ובקצת ספרי מסרה מונה ב חס והוא ישיקט חס ומוסות חסר : ואדם ט ופי ואדם אין לעבוד את האדם : אוקור אנוש סמו : ואדם על בראתי : ואדם ביקר בל ילין : ואדם על עפר ישוב : ואדם סה יבין דרכו : ואדם יפיק תבונו : ואדם לא זכר את האיש המסכן : ומצא חן ושכל טוב : נכר ב א מלעיל ופי כי נכר אתו האלהי : ולא נכר שוע לפני דל : ימתו חס ופי ימתו חזינו רגע ימתו וחצו לילה : כי החיי יודעי וכל אורי וירמי דכו חס בסא ויהיו כל האנשי :

המדרגה האמצעית בין סתי חלה המדרגות סיקרה לחס פחד על ענין מה היה ראוי לכח עליו רע מה ולא יסין בו יותר מזה השיעור ומפני זה השיעור מההודעה יהיה נשמר מעשות הדבר ההוא ויכנל מהרע אשר היה נכון לכח עליו וכמו זאת ההודעה מפורסמת מחד מן החוש וחמרו רבותינו זל בסבתה חף על גב דחיהו לא חזי מזליה חזי ורחוי שתדע חמה המעיין שבכמו זה האופן יותר הספק הזה במה שזכרה תורה בהנעת הרעו לבו בשלא ללך בדרכי השס ובהנעת הטובו בשנלך בהס כמו שזכר בדרכות וקללות וזה שכלל החומה יהיה מוסנח כשילך בדרכי השס וכאשר יחל לכח את מהדך הטוב חו יהיה ככון לכח עליו רע מצד המערכ תביע ההודעה לכללה ההוה באחד משני חלו הדרכי חס זכר וזה שהס היה ביניהם ככיה תביע חלו ההודע והוה יביעה לכלל האומה נחס לא הנה יביח על הכלל ההוה יסורין מה ומכאובו חס להציל מהרע הנופכי הזכון לבוא עליהם חס להציל מן הפחיתות הכפשי אשר החלו להסתבך בו ולזה ביארה התורה שכשיבאו על הכלל כמו חלו הרעות לא ייחסום חל הקרי אבל יחמיכו שהכל בח מהס ית להוכיחם ולהעתיקם מהרע אמר חס תלכו עמי קרי וגו זכיה האופן התקיים בוא הטובות לבו כאשר נלך בדרכי השס ית וכדק בו על דרך ההשנחה לא מצד מערכת לבד וכוה הרעות לבו כאשר נסור מהס וכבר ביארה התורה שבסוף הענין יהיה העונס בהסתר פנים לל סוד ההשנחה האלהית אבל לא יגיע חלו רע חו חס לא הרע הנכון לכח מצד המערכת אמר והסתרתי פני מהס וזה שהנעת הרעות על דרך ההשנחה להוכיח האכסני לא יהיה תמיד כמו שזכר חליהוה בזה המענה :

ביאור מלות המענה ויען אליהוא ויאמר : חנוש חזי : חנושה מכתי : יסכן : יועיל : מי פקד עליו חרצה : מי שעליו גזר וסידר חלו העניינים הכמחא בחרץ חסר ביצירתם מן הסלמות והפלגות החכמה מה שלא יסוער : ומי שם תבל כולה : ומי סדר חלו העניינים בכלל אשר בחרץ : יחבוש ימשול : שוע : כדיבועסיר : יגועשו : ותמרדו ויתגעשו : ויעברו : ויעדרו ויגעו : חכיר : תקיף : יסוס

ליום כי אין בין היו' והלילה המצוי הנה כבר הכה חות' במלדנת אשר רחוי שינו
בו הרעשי' במקו' רוחים סירחו הרע המביע לחלו הרעים וירחו כי הם בעצמם סבבו
שיגעו הרענו' להם מפני סור' מאחרי השם ובלתי השכילם דרכיו עד שסר' השנמתו
למהם' ובוזה תועלת לטובים אשר היו עיפוקים אותם חלו הרעים והם הדלים והעני'
אשר היו צועקים לשם מפני היותם עשוקים' ואפשר שנאמר כי אליהו יראה כי
בכחן ב' סיבות להנעת הרע לרשעי' האחד מצד העדר ההשגח' האלהית מהם אשר
סבתה סורם ממנו ובלתי השכילם דרכיו ויבחו מפני זה להם הרעות המונבלו מצד
המערכת להם' והשנית ההשגחה האלהית אשר על הטובי' כי יתכן שיטביח השכל
הפועל על האיש הטוב סיסר ממנו כל דבר יזיקהו ויכלה ממנו מפני זה חלו הרשעי'
ויכון אל ההטבה לטובים בעצמות וזהו דעת תורתנו בלא ספק לל שהרעות יבואו
לרשעים לחמת משתי' חלו הסיבות ולזה באו הרעות על המצרים בעבור ישראל'
וזולת זה מה שנזכר בתורה שינהג זה המכהג ונזכר בתורה גם כן הצד השני
מבבחת העונם על הרעע לל סור ההשגח' האלהית ממנו והיותו משולח ונעזב לרעו'
הנכונות לבח' עליו חמר והסתרת פני מהם והיה לחכול וחמר ליקם וטלס לעת
תמוט רגלם והסם יתברך כאשר יסקיט האדם בשמרן אותו בהשנמתו עליו חמר
מי הוא זה אשר ירשיעו ויעליטו הנה חין כח ברע המונבל מצד המערכת שיזיק
לח' בהיות השנמת השם בו והיה תהיה בו בהתאחדותו בשכל הפועל כפי היכולת
אז חס יסתיר השם כניו ויהיה האדם משולח ונעזב למקרי' מי יראה אותו ויטביח בו
להבילו מהרע הנכון לבח' עליו זה הרע יקרה מצד הסתר פנים עד שיחול יחד על
גוי ועל אדם המולך עליהם וסבת זה מלך אדם חנק על זה העם והיות העם הזה
רבי המוקשי' והפגעים כאילו חמר שהעם לא יענש בעבור חטא המלך אס הם בצד
סתהיה השנמת השם יתברך בהם ולא המלך בעבור חטא העם אבל תהיה הסיבה
ברע אשר יקדם חטא סני' יחד ואיפשר שנאמר סיהיה הרצון בחומרן ממלך אדם
חנק וגו' שכבר יטביח מחוזק ההשגחה האלהית עד שלא ימלך אדם חנק כי אס
ממוקשי עס ולזה ישלח להם השם מכהג שיסתים וחילו היו טובים לא יהיה בו כח
להשחיתם לבי שהסם יתברך השומר אותם יהפוך לב המכהג כאשר ירצו בחומרן
פלגי מים לב מלך ביד יי' אל כל אשר יחפון וטבו והנה הביאור הרחשוך יותר נכון
מצד הענין ומצד הלשון כי לזה הביאור היה ראוי שיאמר מלך אדם חנק ממוקשי
עס ובהיות הענין כמו שאמרתי לל שהסם ית' ישמור הדבקים בו מכל רע נכון לבח'
עליהם מצד המערכת ושהרע יבא לבדקי' על צד ההשגחה לשומרם מדע מה הנכון
לבוא עליהם מצד המערכת ושהרע יבא לבדקי' על צד התוכחות כשיתחילו לדרוך
אל הרעע' הנה אל חל אשר לו היכולת לומר מחלתי לא חשית לל שכחו להסיר
הרע הנכון לבוא מצד המערכת היה ראוי שתשוב ותאמר בלעדי חזרה בעצמי רעע
חנה הנדוני וחם עול פעלתי לא חוסף אס לא היית מוכר בעצמך רעע כמו שאמרתי
אומר והסתלל להתקרב אליו בדרך סתהיה השנמתו כך ואז נתכל כי זה בהכרח
לפי מה שאמרתי בא חליך אס מצד התוכחות לחטא מה התחלת בדריכתו אס מצד
הסידור מהכוכבי' להעדר ההשגחה ממך אס להשנמת השם ית' עלך להצילך מרע
יותר חוק היה נכון לבוא עליך' וזה האופן השלישי חין רחויך להתרעם ממנו
ואס היה סיהיה רע הבא עליך על זה האופן ואס היה על אחד מהאופנים הקודמי'
הנה התשובה לך לחל תועיל לך ותצילך מששלי' חליך הרעה אשר התחיל להביאה
חליך האס נכון שיבא ממך דבר יהיה סבה להטלים לבח' הרעה חליך כי מאסת
חיך ולא השתדלת להתקרב אל השם יתברך כדי שיסיר הרע ממך אבל
בחרת שימתך אז יהיה הרצון בחומרן כי מואס מאסת לשוב אל השם ולהכנע
לפני הנה חנה תבחר זה הדרך ולא חני ומה תדע להטיב על דברי' אנשי שכל
יאמרן לי ויאמר גבר חכם שומע לי' כי חייב לא ידבר דעות דבריו חלה ודבריו לא
בהטבל רצוני יבחן חיוב באלה המכאובים עד נכח כדי סיהיו ממנו תשובות באנשי
חון לל להטיב להם רחו מה קרה לחיוב על הטיח דברי' כנגד השם יתברך או יהיה
פירושו על תשובו' באנשי חון מפני סיהיה משיב תשובות באנשי חון ליום מהס עול
לסם יתברך והיה ההצלחה הנרחבת לרשעים לפי מה שנזכר' כי יוסף תמיד על
חטאתו פסע בנינו יסזוק כפיו ויתרעם על השם יתברך וירבה חמרן לחל כאילו
היה חנום בערכו :

והכלל העולה מהדברים הוא כי על מה שהיה חיוב טוען שכבר
הגיעוהו רעות נפלאות על לא חנם
ככיו ושבט מפני זה שהאדם משולח ונעזב אל הסידור אשר מצד המערכת ולזה
היה מתרעם על השם יתברך חין סידר הענין בזה האופן בהעדר הסדר והיושר
ולמה ברח באנשים הקטיי' יוס אחר שאין להם המלט מהרע ונבחר להם ההעדר
מהמציאות והמות מהחיים הנה ישיב אליהו שדברי חיוב בטלים מצדדי' הצד
האחד שהוא היה חומר שאין חנם בכפיו והוא מבואר שכבר חטא בזה שאמר
שלא יועיל לאדם בהתהלכו בדרכי' השם וכאילו התחבר בזה הדעת עם אנשי רעע
ופועלי חון כי הם יעשו מה שיעשו מהרעע והחמום להעננם שלא יגיעם נוק מהשם
יתברך על זה ואף על פי שכבר התנכל חיוב מזה הענין והטיב שהוא לא יטבת
מפני זה הרעע והעול כמו שנזכר במענה חי אל הסיר משפטו הנה חין לו
התנכלות במה שנכנס מהמות בדעתו זאת מצד קיצורו מחקור בזאת המקרה
כפיה פרחו והוא מבואר שהחטא אשר יהיה בדעות הוא יותר עצום מהחטא
אשר יהיה בפעולות המדותיות כי כל מה סיהיה הפועל למרי והמתואר בו יותר
נכבד יהיה החטא בו יותר חוק ולפי שהחטא אשר יהיה בדעות יהיה המתואר בו
בו השכל והחטא אשר יהיה בפעולות המדותיות יהיה המתואר בו החומר
הנפשות הנפשיות החמריות והנה השכל יותר נכבד מהחומר ומשאר פחות

רשי
מענה אליהו
הזאת
הוא השם
למטעם
למטעם
דבר יוסר
אזנתי ואת דיוקני
תחתי כדקתי ויתר
עמך ססתקו על
דבריך : הכט סמי'
ואחרי שהיא גבה
ואתה כניך ואין לי
תועלת ברשעך ו
ונדקך למה תפאר
אלוי נדקך : לאס
אשר כניך וילך ו
וייעול רשעך ונדקת
דלא שרעים רבי'
אשר מרוב עסקי'
שהם עשוקים ויעיקו
את הבריות לפיני'
וישעו העני מרובע
רבים העשוקי' את
ולא אשר הרעע חיה
אלה עשוי' לרוא'
שכפניו הנותן ויתר'
: כמו כרחק לל
תזמר שתכרות את
הרשעים כללה בנו'
אמרתי וכתירתי'
נמרים : וסכרתי :
התלפני ועמלדוני
מבינה יותר מכהמות
בליוור חטבני ונדלני
עכמות וחצוני'
וראה אשר עס
צועקים העני' מפני
באן העשוקים אותם
נראה חינו עניה :
כי שאל לא ישמע
ניד' ולא נסורני
להקם מוד חלא'
מאריך אפו : אף כי
תאמר כל שכן אתה
שאלו נעקתך בלה
כראש על ידיו ואתה
תאמר ותדע על
אשר לא תשורכו
להתנחם עמו'
כיומר את' הקובלי'
צועקים חינו מתמר
לענית יאיתה תדעם
אל תאורני : דין'
לפניי : דכך ככל'
מקו' שהוא : ותחללי'
נקו לתנחומי :
ועתה : דע לך כי
אין היא פקדת עמו'
את עליך :
אינה כלום לפי דוכ
עחופתי : ולא ידע
כסם מלך :
כוכב חטאך התנהג
הכרתי כאילו לא
ידע : כסם : לשון'
דוכ כמו ופשתם :
נכמו כי תפושנו :
כי פשה הכנע :
יבקר לשון מלך :
יוסף

יקיומו

אבן עזרא

איוב לה

רלבג תתל

לה
 וקיימו הוא בשם ית' וכאשר לא יסבב השם ית' בשמירתו יפסד תכף ואחר זה נסנה מקביל הנמשך ונאמר חבל זה המציאו' השפל נפסד ונשמת יחד ויחוייב מזה מקביל ויוסף הקודש והוא שאין השם ית' חסן בהשמתה וההרעה והוא מקביל הנמשך מההקדם התנאי הקוד' ויחוייב ממנו מקביל הקודש והו' שאין השם ית' חסן רשע וזה המופת

הזאת חשבת למשפט חמרת . יתר הוא דקי מדק אל : מה יסכון לך . כמו מה יועיל כמו הוכח בדבר לא יסכון : וסור' ראה כמו אסורנו : מרוב עשוקי' חמר אליהו עשה מה שתרצה ולא יועיל ולא יזיק למקום רק המקום ישמע זעקת העשוקים מרוב כמו מנדולה או כמשמעו והראשון יתר נכון בעבור שיש אחריו יפועו יחרוב רבים : כותן זמירות כלילה ים חומרי' פעל המקו' ידבר כענין מונחי בקר וערב תרכין ו' וכעניין כי הרחה ש סמך מעש' אכזבנותך ירח וכוכבים ורובי המפרסי' חמרו סמלת לא תסמם עמיה ו' וחמרת עמה וכן הוא ולא חמר היה חלילה עמי ולא היה כותן וימירות כלילה : מלכנו' חסר חלף והוא מן ואלפך חכמה : שם יציקו' יסוב על רבי העשוקים גם הם יביח המקום עליהם כרות ויציקו ולא יענה מפני גלון רעים אחרים : חך שוא' כי שוא לא ישמע אל כי זעקתם הוא להם נמוס' : ישורכה' דברת הסוה' : לא תטורנו' חלף שאין לך יכולת לרחות המקום : דין לכני ותחולל לו' כמו קוה וים אומ' שהוא מן חיל והעניין סבול החיל בשבילו כעניין דום לי' והתחולל לו' : ועתה כי אין' ים חומרי' כי בפס' כלשון מונח' והוא חסר כון' מן ויכפס והעניין בשביל שאין לו דעת לחיוב פקד חסו ולח' ידע כי מונח סכרו רבה וים חומרי' בעבור שלא התחולל לו פקד חסו עליו ולא ידע בפס' פירסו בנו שהוא מלשון פרה ורבה פסו וסוגו וכמוהו ויבאחם וכסמם והעניין שהחריש ולא פקד חסו בדיו וכאילו לא ידע בריבוי דבריו : כתת

ולכן ב' בתרי ליש' וסי' ולכן שינים מחלב' : ולכן אדם צדקתן : זמירות ד' וסי' זמיר' וצבי לצדוק' ונעם זמירות ישראל' נוחן ופרות בלילה' זמירות היו ליה חקק' יצעקו' וסי' בישעה סיסן יט' : ולא יענה ה' וסי' בספרא סיסן יט' ויען אליהו ויאמר : הזאת חשבת למשפט אמרת צדקי מאל' : כי תאמר מה יסכון לך מה אעיל מחטאתי' : אני אשיבך מלין ואת' רעך עמד : הבט שמים וראה ישור שתקיים גברו כמד' : אם חטאת מה תפעל לבו ורבו פשעיו מרה תעשה לו : אם צדקת מה תתן לו אויבה מידה יקח : לא יש כמקור רשעה ולכן אדם צדקתה' : מרוב עשוקים יצעקו ישועו מזרוע רבים : ולא יאמר איה' אלה עשי נתן זמרות בלילה' : מלפנו מבהמות ארץ ומעוף השמים יחכמנו : שם יצעקו ולא יענה כפני נאון רעים : אך ישוא לא ישמע' אל ושידיל' ישורגה' : אף כי תאמר לא תשורגנו דין לפניו ותחולל לו' : ועתה כי אין פקד אפן ולא ידע בפש' מאדו : ואיוב הגבל יפצה פיהו בבל' דעת מלין יכבד' :

וישעה סיסן מו' וסיכה סיסן ג' ובשמואל א' כוף סיסן ח' : ולא דע יא וסי' נמס' בסדר ויקרא' : ואיבד' וסי' שלשת האנשים האלה בתוכה' ונח דניאל ואיב בתוכה' ואיב הגבל יפצה פיהו' ואיב עבדו יתעלל עליכם :

הוא חסר כון' מן ויכפס והעניין בשביל שאין לו דעת לחיוב פקד חסו ולח' ידע כי מונח סכרו רבה וים חומרי' בעבור שלא התחולל לו פקד חסו עליו ולא ידע בפס' פירסו בנו שהוא מלשון פרה ורבה פסו וסוגו וכמוהו ויבאחם וכסמם והעניין שהחריש ולא פקד חסו בדיו וכאילו לא ידע בריבוי דבריו : כתת

וימלטו גם כן הטובים מיד הרעים באכזרם וזכר עס זה אליהו שזכר יביח השם רע לרשע' לזאת הסנה לכד וחסל' היא מחוייב להם מזד המערכ להציל הצדיק' מידם וזה כולו דקד ויוסר' : ביאור מלות המענה

ענה אליהו על קצת דברים זכר שאמרם איוב וחמר האש חשבת סיהיה ממחר ככון חמרך שחמה יותר דקד מהשם ית' במה שהביא עליך מהמכות והנענים כי הוא הביאם לך על לא פסע כי תחמר מה יועיל לך כי תתם דרכיך ומה תועיל מענשך כי חמרת תס ורשע הוא מועיל לו וזה יתכן שיחרך לרשע כמו שיקדם במענה הלל' יסכן גבר וכאשר טען איוב על זאת ההנחה מה שטען במענה גם היום מרי שחיי' הוא חסידך מליס על דברו כי מה שחסיב כלדל לא ייתר בו השפק כלל ולא השיב אחר זה אחד מרעיו על דבריו אלה' הבט שמים וראה חך גבה מוקד במקום ובמדונה חף כי השם ית' רחוק מזה ממדרכתני ובהיות הענין כן מה תיקו לו חמיונו וכשעניו ומה יועיל לו דבקנו' הלא רשעניו ובדקתניו הוא לנו לכד ולנו התועלת והנהק בהם והנה תועלת הצדק הוא מצד העדר ההשגחה האלהית' וחולס מה שיחשב מרוע הסימור מפני המבח רוב עשוקים יועיקו אותם עשוקיהם וישועו העשוקים מכח העשוקים אשר הם רבים והוא מה שטענת במענה גם היום מרי שחיי על זה המאמר אשר זכרת כי כאשר חמרו חליפו דעד בחמת כי הסבה בזה העדר ההשגחה האלהית מהעשוקים לפי שלא הסתדלו לדבקה בו' : ולא חמר אחד מהם היה חלוא עושהו לחקור בו ולהשכיל ולדעת אותו אשר הוא כותן חלו השבחים הנפלאים בזה העולם השפל החסוך לל שממציא בהם עניינים נפלאים וכן יוסוכה בהם' והוא מלמדנו חכמה ובינה וההלמוד וההכנה הוא לנו יתרון על שאר בעלי חיים ולא נתנו אל לבס להוביא הבנתם זאת אל הכועל עד שיסוגו השם ית' מסודר ממנו כי אינו מסניח בחלו הדברים הכרטיים מצד מה שהם פרטיים' וחולס ידע אותם כלם איס לא נעדר בחוסן חקר כמו שביארם בספר מלחמות יי' ובביאוריו לספר החוש והמוס' חבל חמנו סבת זה החמם כנסור מדרכי השם ית' ולא נסתדל ללכת בדרכיו ולהשכיל אותו בדרכי סתהיה ההשגחה האלהית בנו' : חף כי תחמר כי כזר אפסר סהיה רע ית' מהרע שהגיע לו לאח' שיעור ולזה יהיה לו לירא שוסין לו רע על דעתו' חבל איוב להכל יפתח כיולדב' כנגד' ידבר דבריו כנגדו אז יהיה הביאור באומרו ועתה כי אין פקד חסו' ועתה מה שתטעון מהחמם הגרחה לפי המוחם טענעם תחת השמש הנה עס פאינס חמסיס כמו שזכר כי חמנו סבתם הנה זה מעט מאד ולא יעיל לחס' מחל' הרעות כי יתים דרכיו חבל חמה מדבר מה שמדבר ותטעון כנגד' השם בכלי דעת : והכלל העורה מהרברים הוא שאליהו' יסב על מה שהיה טוען איוב מההכלאה הנמנחת לרשעים זמן חרך עס הכאיס שאר האנשים בכל שהכחנה וההחך שהרשע לא יזיק לשם ית' בעמותו הרשע ולזה לא יחוייב שינענהו תכף ממותו והוא חמר חמרתו וס' לא ימלט מהיעול בהחריכו לרשע עד כא העת אשר מיני

הוא חסר כון' מן ויכפס והעניין בשביל שאין לו דעת לחיוב פקד חסו ולח' ידע כי מונח סכרו רבה וים חומרי' בעבור שלא התחולל לו פקד חסו עליו ולא ידע בפס' פירסו בנו שהוא מלשון פרה ורבה פסו וסוגו וכמוהו ויבאחם וכסמם והעניין שהחריש ולא פקד חסו בדיו וכאילו לא ידע בריבוי דבריו : כתת

אבן עזרא איוב לו רלבג תתלא

זכור כל מה שזכור ותחשוב בפעולו ויתר תראה גדולתו ופי' תשגיח מן שניה:
 שוררו ראו כמו אשורנו: כל חכם מי שיש בו דעת יחזה בפעולו: אנוס יבוס
 מרחוק על דרך החכמה: ואין חקר לסגנון דברו הקדמונים על לשון בני אדם:
 כי יבדעו פעם יבדעו נטפי מים: יונקי מטרי כחילו יוקח המטר מן הארץ העולה

שוררו הביטו והשיגו: שניה כח או יהיה סגיא וכפלא במציאותו: יבדעו יבדעו
 ימנעו נטפי מים הגדת המי' וזה בככת היובש: יונקי מטרי להידו יזלו מהם להיו
 הם בכח מטרי לל' שיעשה מהם חיד לח אשר הוא מוכן להיות מנונו מטרי: מכרסו
 עב' מיני הפרסיות אשר לעב והרכנ בו כי כבר יתחדשו עבים מתחלפים זה מזה

שהוא סבת המטר
 כמו ואז יעלה מן ה
 הארץ ופעם יבין
 מפרשי עב כחילו
 ימים בינה למפרשי
 עב כמו הנן להלח את
 המראה ועינין מפרשי
 בעבור שהם כפרשי:
 תשוואות סוכתו
 העניין כפלו וענין ס
 סוכתו כמו ישת חשך
 סתרו סביבותיו ס
 סוכתו: הן פרט עליו
 אורו על העב מטרו
 ויש אומרים כי נקרה
 המטר אור בעבור ה
 המאור הקטן כי ב
 בתנועתו יהי המטר
 בזווי הנורה והנכון
 בעיניו כי הן פרט עליו
 אורו כי הוא כמסמעו
 כי יפרט על העב ה
 האור: ושדשי אים
 כסה כי בס דין עמי'
 באלו ובמטר: יתן
 אכול למכביר מן
 כביר שיתיקר או ל
 למכביר מן בכברה
 נדבי משה הכהן אחר
 כי זה הסוק דבק עם
 על כפיס וזה חכנו כ
 ככן כלל כאשר ה
 הזכרתו בספר מאזני
 הלשון: על כפיס
 כסה אור הפך הן
 פרט עליו אורו כחילו
 בכפיס כסה האור
 והכפיס הם הענינים
 כמו ושכתי כפי עליך:
 וינן עליו על השמש'
 במטביע הוא הנסס
 על העבים כחילו פגעו
 במטביע בעבור מרוכת
 העבים: יבדעו על
 הנסס: רעו' כמו
 תרועתו והוא הרעס
 כמו וישמע והואע את
 קול העם ברעה'
 חפילו המקנה והעולה
 כמו עלות עלי ירימו
 בעת סיקרוב זמן ביאת
 המטר וסימנים רבים

תשואות ד' וס' תשוואות מלאה עיר הומיה' תשוואו' זקן לה' מפרשי עב תשואות נגוש לא ישמע:
 עולה ה' סל בליש' וס' סן הדר התלק העולה שיערה' והנה איש הבינים עולה' והעולה מתוך הפחת יפול' ואל
 חתף סחוצ' מקנה אף על עולה: ישמע' וס' וכל אשר אמרתי אליכם תשמרו' לא ישמע עוד חסם בארצך' וגלתי

מיפקד עליו דרכו ומי אמר פעלת
 עולה: זכר ב' תשגיא פעלו אשר
 שררו אנשים: כל אדם חזרבו אנוש
 יבית מרחוק: הן אל שגיא ולא נדע
 מספר שגיו ולא חקר: כי יגדע
 נטפי מים יקו מטרי לאדו: אשר
 ילכו שחקים ירעפו עלי אדם רב:
 אף אם יבין מפרשי עב תשואות
 סכתו: הן פרט עליו אורו ושדשי
 הים כסה: כפיס ירין עמים יתן
 אכל למכביר: על כפיס כסה אור
 ויצו עליה במפניע: יגיד עליו רעו
 מקנה אף על עולה: אף לואת יחרד
 לבי ויתר ממקומו: שמעו שמעו
 בדגו קלו והנה מפיו יצא: תחת כל
 השמים ישרהו ואורו על כנפות
 הארץ: אחרי ישאג קול ירעם בקול
 גאונו ולא יקבם כי ישמע קולו:
 ירעם אל בקולו נפל אות עשה גדלות
 ולא נדע: כי לשלג יאמר ארץ
 וגשם מטר וגשם מטרות עזו:
 ביד כל אדם יחזקו לדעת כל--
 אנשי מעשהו: ותבוא חיה במר
 ארב ובמעונותיה תשכן: מן החרד
 תבוא סופה וממזרים קרה: מנשמת
 אל יתקרח ורחב מים במוצק:

מן יסגר עליו אורחיה ומן יסגר עבדתה
 עוליתה: אדכר ארום תפיש עוגדיה די
 שבחו גוברין צדיקין: כל בני נשא המון
 ביה אנש אסתכל מרחיק ו הוא אלהה
 סגיא ולא נדע סכום שגיו ולית כוהן: ארום
 ימנע טיפוי מלא יולפון כמטרא לענניה:
 דולחיו שחקים דאסי מטול צלותה דבר
 נש רב ו להוד אין אתבין פרושהה דעקא
 רכפרת ענניה טלליה: הא פרס עלוי
 מטרא ועקרי יבא חפא: ארום בהון דאן
 עממא יתב מיכלא לסונעא: בטול דטוף
 ידא מנע מטרא ופקד עליו למדת כטול
 מצלו דיהו לישן תלתי בהבריה קנאתה
 ורוזא עליו יסקו הא יחוון באורייתא
 דד עם חבריה מטננין ברוזא ומסלקין ליה
 לעילא: תא יהו עלויה זכותא דהבריה
 קנאתא ורוזא מעלויה יסלק: ברם לדא
 ירעה לבי ויטפו מן אתריה: הא על בניו
 דאחרון אתנבי ואמר לחוד לחדא לבי הוה
 ושור מן אתריה: שמעו משמע ברוזא
 קליה והנא הך אשא מפומיה נפקו תחות
 כל שממא תריצוריה ונהוריה יקום על
 סיפי ארעא: פתרוי מכלי קל אכלוגיה
 בקל גותנותיה ולא יעכבנון ארום ישמע
 קליה: כד אכלו אלהא בקליה על פרישן
 דעתיד למענד עבר דברבן ולא נדעו
 ארום לתלא יסר הו בארעא ומטרא בטר
 מטרא בקוטא למבשלא פרי ומטרא בטר
 מטרא למצמח עסקא בסתוא בעושניה:
 ביבא דכל אנשא ירשום לפידע כל בני נשא

עוברו: ומיתי חיתא בכמנא ובמדוריה תשר:
 מורים קורא: ממיר אלהא יתיהב קרחא ופלטיות מא באתבותא: ברם

בירושלם וששת' כדקור בור סימיה לכ' כה אמר יי עוד ישמע במקום ויתגו בסוג בתחום והשבתי המק שרד קול
 סלאככה אדורישא קול וגם נביאים העמדת' וא' וישמע ויקמו הלוים: במו ט' וס' כהדוש מתבן במו מדמנה' הצא
 שרפתי במו אש' חציו שרף במו אש' במו מ' אתחנן לוי' כי תרד במו אש לא תכוה' לירות במו אפל' ואגיעה עליכם
 במו ראשי' אמיצכם במו מ' ותבוא היה במו ארב' קדמא כתי' במו וקדי במו:

עד במקבתס יהיה
 מטר ומיקבתס יהיה
 רוח ומיקבתס עניינים
 אחרי' כמו סוכר חחר
 זה: תשוואות סוכתו
 הרצון בסוכתו עכנו
 והרצון בזה המיית
 עכנו והוא הרעס:
 חורו' שמטו ומזה
 צד וחור: למכביר
 לרוב: כפיס' ענינים
 ומזה הענין ושכתי
 כפי: ככה חור' הוא
 החיד הקיטורי שהוא
 מתלהב בקלות ובמעט
 ככה: במכניע'
 בממטם וכינס:
 רעו הוא החיד האחר
 שהוא רעו ומכביר:
 מקנה אף על עולה
 קין אף על החיד ה
 הקיטורי שמדרכו ל
 לעלות למעלה: ויתר
 ויעקב: והנא' הוא
 טס מענין הגייה ו
 והרצון בו יקול והוא
 הרעס: יפרהו' כמו
 יסרו והטעם שהוא
 יתיסר לרדת תחת כל
 הטמים עד שיכמע סס
 בכל המקומות אשר
 הענין עליהם וזמנס
 הגד זה לבי שהקול
 הוא תנועה נוגעת חל
 חום השמע בחמצנות
 האור המקבל צורת
 התנועה ההיא או
 יהיה הרצון ביפרהו
 ולמלחהו והטע' שהוא
 ילחח הענין וירד מ
 ממנו המטר: ואורו
 על כנפו האר' והברק
 היוצא ממנו ירד למט
 על כנפות הארץ וזה
 פלא מסני דדיים ה
 האחד שיבא חם מ
 מהמקום אשר היו סס
 המים והטבי שירד ל
 למטה והנה טבעו ש
 שיעלה למעלה: ולא
 יעקבס' ולא יאחרס:
 מטרות עזוני מטרת

עז ותהיה הויו מנספת: יחמוס' יסגור ויסתום עד פלא יוכל אים לכאת לחון מרוב
 המטר: מן החדר תבא כופה' מחדר הענין תבא הרנוה וזה יהיה כאשר היה נעצר
 בו חיד השכי לו כי יקרה ליה החיד המורכב סיהיה ממנו הדוח כאשר התבאר
 בספר האותות: וממזרים קרה' רל שכבר יהיה קיר חוק מן הרמות המזרים
 וממזרים האידים והם הדוחו הנפוניות כמו סוכר בספר האותות' או יהיה ממזרי'
 מענין זרם ויהיה מזרים כמו מזרס כמו הענין בתומיך גירלי שהוא כמו תומיך או
 יהיה מזרכב משיעל הדגוש והפעיל כי כבר ימכחו רבים מורכבים מסמי בניינים
 מנסמת חלי מרזק חל: במוזק' מנזרת מזוק זה יהיה כאשר יקפח הטל ויהיה
 ממנו הכפור:
 בדי

הוא החדר תבא
 כפון ויש אומרי' ממולות ויש אומרים שהוא מן מזורה הרפת על ענין
 רחוק והנכון בעיני סהם כוכבים וכמהו התוכיח מזרות בעזו: במוזק' הוא הארץ שהיא כנקודה באמצע הגלגלים:
 אף

יס לבני אדם בבקד ובחאן משכבתם על כד ימין ובשאר החיות: תחת כל השמים
 ישרהו' ואורו הוא הברק ואמר הנאון רב סעדיה כי על המקום ידבר ואינו נכון
 כי אינו דבק בפסוקים שלמעלה ומטה ומלת ישראלו כמו מסרת עכבים וזה הלשון
 יקונו בכברי רבותינו זל סורק ויש אומרים שהוא מן ישר והוא רחוק: ולא יעקבס'
 האם סימן העבים והעניין לא יאחר מן לכולם עיקב: כי לסוג יאמר' להיות
 בארץ וכבר הזכרתו בספר מאזני הלשון כי כל דבר כדק לזמן ומקום על כן ימכחו
 פעמים בלשון הקדס בלא אות בית כמו המכחא בית יי: ביד כל חלם יחמוס'
 יש אומרים בכד כל חלם: יחמוס' שהנסס ימנעם לכאת לדעת כל חלם מעשה
 שדה ואחרים אמרו כי המקום יחמוס ביד כל חלם המעשים שיעשו והוכיד זה
 הענין בפאק הזה בעבור המטר כענין חס תשמעו ונתתי מטרי ארצכם והקרוכ
 חלי כי על הזרוע ידבר כי אחרי ירדת הנסס ירעו בני אדם והמקום יחמוס ביד כל
 סופה' יתכן שהוא כמו חדרי תימן מפאת דרום כאשר פירשתי: וממזרים' יש אומרי' שהוא כח
 רחוק והנכון בעיני סהם כוכבים וכמהו התוכיח מזרות בעזו: במוזק' הוא הארץ שהיא כנקודה באמצע הגלגלים:
 אף

רלבג

איוב לו

אבן עזרא

אף ברי... המורה על הענין... המורה על הענין... המורה על הענין...

בְּרִי יָמֵךְ בִּירוֹד וּפְרָטוֹ בְּרַחֵם וְכִי מִמְּסַךְ מְרִי אַרְצוֹן זָוָה כִּי נֶס הַבְּרִדָּה חֲסֵר יְהִי לְחֻלְקֵי הָאָדָם עַד שִׁיתְפּוֹר וַיִּתְפָּר קוֹדֵם שִׁיתְהוֹה מִמֶּנּוּ הַמִּטְרָה יִטְרִיחַ עַב רֶכֶזוֹ סִבְכָר יִמְצָח עַב לִפְעָמַיִם לֹא יִתְהוֹוֶה מִמֶּנּוּ פֶּסֶס דְּבַר חָבַל יִתְפּוֹר וַיִּתְפָּר וְלִזְוֵה חֲמֵר יִטְרִיחַ רֶכֶזוֹ שְׂמִיחֹתָיִם כִּמּוֹ זֶה הָעֵבֶז הוֹחַ טוֹרַח וְעַמְלֵי אֲחֵר פְּלֹחַ יַגִּיעַ מִמֶּנּוּ תוֹעֵלַת:

בְּרִי יָמֵךְ בִּירוֹד וּפְרָטוֹ בְּרַחֵם וְכִי מִמְּסַךְ מְרִי אַרְצוֹן זָוָה כִּי נֶס הַבְּרִדָּה חֲסֵר יְהִי לְחֻלְקֵי הָאָדָם עַד שִׁיתְפּוֹר וַיִּתְפּוֹר קוֹדֵם שִׁיתְהוֹה מִמֶּנּוּ הַמִּטְרָה יִטְרִיחַ עַב רֶכֶזוֹ סִבְכָר יִמְצָח עַב לִפְעָמַיִם לֹא יִתְהוֹוֶה מִמֶּנּוּ פֶּסֶס דְּבַר חָבַל יִתְפּוֹר וַיִּתְפּוֹר וְלִזְוֵה חֲמֵר יִטְרִיחַ רֶכֶזוֹ שְׂמִיחֹתָיִם כִּמּוֹ זֶה הָעֵבֶז הוֹחַ טוֹרַח וְעַמְלֵי אֲחֵר פְּלֹחַ יַגִּיעַ מִמֶּנּוּ תוֹעֵלַת:

פֶּתַחְךָ ב' וְסִי' בַמְּחַנָּה מֵרִיף וְהוּא מִסְכּוֹת מְחַפֵּךְ בְּחַבְלָתוֹ: אַם לִשְׁבֹּט חֹד מִן ב' רֹם אַם אַם אַם אַם לִשְׁבֹּט אַם לִאֲרָצוֹ אַם נִגְבִּים בָּאוּ: וְהוֹפִיעַ ל' וְהוּא חֹד מִן ט' וּזְנִיף מִן ג' בְּרִישׁוֹ קִדְמָה וְתַנְיִינָא ה' וְתַלְיָחָא וְה' וְסִ' נִסְמַר בַּמִּסְכָּה רַבְחָא בַּמְעֻרְכָתָא אוֹת הוּא בִּסְד': חֻזְקִים ג' וְסִי' וְיִלְכוּ בְנֵי דִן לְדַרְכֵם הֵנָּה נַתְתִּי אֶת פְּנִיךָ תְּרַקֵּעַ עַמּוֹ לִשְׁחָקִים:

בְּרַם בְּבִירוֹתָיִם מִטְרַח עֵיבָזָה מְבַדְרָ עֵנָן מְטַרְיָה: וְהוּא תוֹסַף־תֵּתָהּ מִתְּהַפֵּךְ בְּחֻכְמֵתַיָהּ לִאֲצִלְתָּא פְּלָחֵי בְּאַרְעָא בְּעוֹבְרֵיהוֹן וּנְחָרְתָיִן בְּכָל אֶתְרֵי דִּי פְקָרְנוֹן עַל אִפִּי אַרְעָא:

אֶף בְּרִי יִטְרִיחַ עַב יְפִיץ עֵנָן אֹרְרוֹ: וְהוּא מִסְכּוֹתָיִם מִתְּהַפֵּךְ בְּחַבְלָתוֹ לִפְעָמַיִם כָּל אֲשֶׁר יִצְוֶם עַל־פְּנֵי תַבֵּל אַרְצָה: אַם לִשְׁבֹּט אַם לִאֲרָצוֹ אַם לְחֹסֵד יִמְצָאָהוּ: הַאֲזִינָה זֹאת אִיּוֹב עֲמַד וְהִתְבּוֹנֵן נִפְלְאוֹתֶיךָ אֵל:

הַסּוֹפֵר ב' וְסִי' בַקֶּבֶר חֲסָדְךָ הִסְפֵּר לוֹ כִּי אֲדַבֵּר: יְבֹלַע ב' א' פֶּתַח וְא' קֶסֶף וְסִי' מִן יְבֹלַע לְמַלְךְ וְלִכְלֵל הָעֵם אַם אֲמַר אִישׁ כִּי יְבֹלַע: יֵאָתֶר ב' וְסִי' וְאִדְכֶם כְּסוּפָה יֵאָתֶר ב' מִצְפּוֹן זָהֵב יֵאָתֶר:

וכעלל הניעם מה שהגזע להם לא מצד מעשיהם ולזה לא יציקו ולא יתבללו חלוי כי
חסרם , הנה תמות כפסם וחיייתם תמות בהיותם נערים וחמם חמר זה על
דרך חמרו ומקשה לנו יפול ברעה כי מי שהו' בזה התכונה מהקשה לבו הוא מוכן
לרעות ולמקרים יותר מהאנשים המבטלים וכאלו זאת התכונה תמהר קצו' הנה
הסם יתברך יזיל העני מרעות רבות בענין אשר הביא עליו ויגל חזון הלחמי' במה
שיחלם לבו אל הסם יתברך וירחמם , ואף היה משר חזקת בזה הרע אשר הביא
עליו מזה ומכובק א רחב שאין סוס ברות תחתיה והיה מסים מה שינוח על שולחן
והיה המפה או הכלי מלאים דין רשע הרין והמטבטט שום מכו אשי' האדם ויסעדו'
ללא הרין והמטבטט שבה מהסם ית' לאישי האדם על האופן שקדם שבו קיום העולם
חיתה ממלא חותו דין רשע ביחסך לסם ית' עול באו הדברים וזה בתכלי הנאות לל'
שיהיה מניע מסבלותך עד שתפסם הרין והמטבטט שום מכו אשי' העולם הקיימו דין
רשע ועול והיית בזה במדברת הרשע' שיסומו אף ולא יסועו כי חסר' כי חמת הסם
ען תסיקך ותכלך בהכחו' נפלאו' עד שלא יזילך מזה רב כופר ולא יהיה נערך עשרך
ללוקחו כופר על המכה ההוא לו ורב ולא מאמכי כח שיש לך לא יזילך , אל תביט
ותשתדל להילכה בהיות לך כפי על משכבך בענין הרעות הבאות לאישי האדם כמו
כריתת עמים במקומם , הסמר אל תפנה אל מה שיתייחס בו חן לסם ית' כי על זה
הדעת בחרת בסבת עני דעתך וסבלותך לל' שטוטט' לבקש רחיות מהחוש על היות
החמם נמצא ברעות אשי' האדם וכאלו חמר א תסתכל בחלו העני' שיביחך לחשוב
שאדם ית' עושה עול באו הרעות הבאות לאישי האדם פן יסיתך ויכלך בחמתו במכ
חכרית אשר לא יזיל חזקתך ממנה לא הונך ולא נבדרתך , חזקתך חמר כי באו הרעות
רוע סידור הנה הסם יתברך יסגי האדם בכחו להצילו מאלה הרעות הנכונות לבא
עליו ומי כמוהו סורה האדם הדרך יסרה אשר בה יכל מהאלו הרעות הנכונות לבא
עליו כאשר היה האדם בא פן שתוכל להגיע חליו זהה ההשגחה וכאשר לא היה זה
כן הלא הניע החסרון מצד ה' יתברך חבל מצד המקבל מי הוא עליו עליו שיבחן
דרכו ומכנהו בפעול' זו יוכל לומר חליו בזה הענין פלגת עליה הלא הוא על הכל
והכל ברוחם בכחו ולזה ראוי שתרחק משנייחס חליו עול כי לא מכל לבחון
דרכו ולהשיג אותה עד שוכל לשים עצמינו שופטים לשבטו שכבר פעל עולה בדבר
מה כי נשגבה רעותו חמר וראוי שנייחס מה שיראה ממנו שכל פעל עולה א קצורינו
נסכלותינו , זכור להשאיל פעל הסם ית' ולרומם אותו מה שהשיגו האנשים מביאיו'
פעולותיו בכמהות הטבעיות מה שכל חרם חזו בו בחלו הכמהות השפלות שבח
בחמת' בהקדמות מוחסית ומיוחדות ומה שהביט האדם מרחוק בנרמי' השמימי'
שיבא בהם בהקדמות רחוקות כי בחלה העניינים תושב משיעור חמת הסם ויושר'
מה שאין לו קו' והם פעלו הלא כך הנה הוא מבוחר שהסם ית' שגיא ונפלא חמד
במציאותו ולא נוכל לדעת שיעור מדריגתו והוא נכחי לא סר ולא יסור ואף יתכן
שיגנה האדם אשר תמול בואו הסם ית' אשר לא סר ואף יתכן לאדם שייחס נגות
לכמה אשר הוא בתכלית המעלה והכבוד עד אשר לא תושב מדריגתו , והנה החל
אליהו לספר מפלאות הסם ית' וחמר שכבר יגיע מחזוק השגחת הסם וכפלאותיו
עד שבעת היבם המופלג סיגרה הסם וימנע השם נטפי מים חזו עליו יודים בחלו
המקומות היבשים שיו' מהם המטר ברבוי עד שירעפי עליו חרם רב וזה בתכלית
השלא , האם יכין האדם חזק יהיו מפרשי העב המתחלטים קתם מקצת חילוף
רב ואופן התהוותו והיין העניים וקולם עד שקצתם יהיה מהם מטר יורד נכחת
ומקצתם מטר יורד בוצק ומקצתם קילות וברקי' ומקצתם שלג ומקצת קרח ומקצת
יהיה רוח ומקצתם לא יהיה דבר חזק יתברך ויסור' הנה הסם ית' כירש בעבור
העלאת האידים אורו וניצונו וכסה אז החיד שרשי היס ולזה הוא נפלא כאשר היו
האידים מופעל אחד והוא הכינזן אשר יהיה מהשמש דרך משל ומחומר אהד על
הרוב והוא מי היס חזק יקרה שיתחלפו האידים זה האופן מהחילוף , חמם סידר
הסם זה בזה האופן כי בענני' יטבטט העמים פעם וייסרם ברעות אשר יבואו להם
מצדס ופעם יתן אובל לרוב באמצעותם וספר תחלה האיד אשר יבואו ממנו הקילו'
והברקים למה שיס מהפלא בעניינו , וחמר על העננים כסה חר' האיד הקיטורי
אשר הוא חזר בכח קרוב לפי שהוא מתלהב במעט מהסבה כמו שהתבאר בספר
האותות והוא משגור ביניהם ויבו הסם על האיד ההוא במה שפינע חלקיו קתם
לקצת יודקתו והוא הקור אשר בען אשר הוא עניו בתוכו כי החלקי' החמי' יברחו
מהפכס ויתקבצו בעומק הענן כמו שהתבאר בספר האותות , כאשר הגיד עליו
האיד הקר שהוח ריניו מה שהגיד לל' פעיבה פני הענן ועבר בתוכו האיד הקיטורי
בדרך שלא יוכל לעלות ולכחת אז יהיה קיץ אף וכעם על האיד העולה בהתקבץ
חלקיו ויבקע הענן ויבא ויתלהב מדי' באתו מהענן והוא הכעם על דרך משל' אף
מזה המקרה יחד לבי ויתר מקומו' , שמעו שמעו בחזק קולו והדבור אשר יבא
מפינו לל' הרעם שהוא נפלא וחזק עד שתחת כל השמי' הוא מתיישר ללכת ולהשמע'
ואורו הוא הברק יתנועע וירד על כנפות הארץ וזה גם כן פלא כי מדרך האם הוא
שיתנועע למעלה , וחמרי הברק ישאב קול הרעם ירעם בקולו באורו ולא יאחרם לל'
הקולות שלא ישמעו אחר הברקים בזמן מועט כאשר היה כילו בזה האופן שיהיה
נשמע וזה כי הסבה ברעם והברק אחד כמו שזכר בספר האותות חבל כי הרעם
ישמע אחר הברק זמן מה לפי שהמבט מניע אל הראות בזולת זמן והקול יניע אל
חוש השמע בזמן לפי שהעננו חלוי יהיה בתנועה ממקו' ההכחה אשר תחדש הקול
עד חוש השמע והיא תהיה בזמן בהכרח והנה יקרה כשהיה מקום הברק והרעם
סמוך לאופק שיראה הברק ולא ישמע הרעם לרחקו ממנו כי תכלה התנועה קודם
הנעתה אל חוסינו ולזה חמר שכאשר ישמע קול הרעם לא יהיה השמעו מאוחר
מאד מהרש' הברק' , ירעם אל בקול זה הענן נבלאות עושה גדולות וכפלאות אשר
לא נוכל להשיג , הנה פעם יבא מהאיד שלג וירד השלג בארץ ופעם יהיה ממנו
בשם מטר רכני לומר שאימו יורד בתוקף גדול ופעם יהיה ממנו בשם מטרקת עזו לל'

שורד בתוקף גדול וכבר התבאר בספר האותות שבות כל זה ואשר טמאם שהרצו
באמרונם מטר וגו' שפעם יבא ממנו בשם מטר לל' שלא יהיה המט' היורד מחלקי'
הענן מתחלק קבצו לקצתו ופעם יבא ממנו בשם מטרות עזו לל' שיבאו ממנו מטר'
מתחלפים עד שירד מקצת חלקי' הענן מטר גם ומקצתו מטר דק כמו סיקרה חרב'
בעמים בעננים אשר ירד מהם הברד' ויהיה הנשם בתוקף כל כך עד שיסבור בעד
כל חרם עד שלא יוכל לנחת ולרעות בכל חרמי' ומפסו' לל' שיכירו מה הם עושים ואיב'
הס' וגם חיתה תחבא מרוב הנשם ותסכון' במעולת' ולפעמים תבא מחזר הענן
הסופה לל' הרוח החזקה וזה כהו' האיד הקר מתדבק עם החם ויבקש זה לרדת וזה
לעלות ויתהוה מזה הרוח כמו שזכר בספר האותות והנה מקיס' אשר הוא מזהר'
לל' שהוא סיבת הזרם והשאף אשר יחדש מהאיד והוא החלק היותר קר מהאזיר'
כמו שהתבאר בספר האותות וכבר יהיה ממנו ההתקרה אשר יהיה בקצ' חלקי' זה
האיד העשני והאיד העשני וההתקרה ההוא הוא סבת הרוח כמו שהתבאר בספר
האותות וזה פלא שתהיה הסבה אחת בעיני ובעם תסבב הלאו' והשאף ובעם תסבב
היות הרוח אשר הוא מייבש' מרצון אל יתן מקצת האידים קרח ויתן רחב המים
שכעס' מהם הקרח במקו' מוצק וזו היתה הקרח והכפור וקראו רחב מים לשי שהיה
מתהווה מהטל והוא יורד ברוח' עד שאינו יורד טיפות חבל הוא כמו לחיות שיתחלחל
האזיר' אף כרי טרתי' עד לכרירה ולפיזור' לל' שלא יבא ממנו סוס דבר חזק יתן'
וייתפזר ויפזן עין אורו וחילום חמר עין אורו לפי שהיות' ככין שבעננים סיקרה בהס'
זה הס' העננים רבי האיד הקיטורי אשר הוא נקרה חזר כמו שקדם כי ליובטו יקרה'
לו שיתפזר מיבזן' הסמם קודם שיתאו' ממנו המטר' וככלל זה הענן מתסהך' וסבו'
בתחבולות הסם הנבלאות עד שיהיו ממנו כל חלו הדברים המתחלפים אשר זכרנו
והסבה בזה כדי שיעל כל אשר יצוה הסם ית' על פני תכל' חרבה' פעם לחזיק
כמו הברקי' שימינו האנשי' באש הנופל בהם או המטר כשיהיה מיוק ופעם להכרח
חרבו להנמיח מוצב' דשא ופעם ימציאו לחסד לל' ליתרון הטוב והם חיו כרין
לבחמים' האזינה זאת חיוב עמוד והתבונן נפלא' את התדע הסבה חזק גור' הסם
על העננים שיסודרו מהם חלה העניינים בזה האופן' הידעת מה הסבה אשר קבל
בה האור וההתלהבות האיד הקיטורי הנערך בעננו' , האם תוכל לדעת על חופני'
מבלטי' עב אשר יתחלפו לכמה גוונים נפלאות הסם וחכמתו' בהם' הידעת למה
יהיו בנדק חמי' כאשר תסקוט הארץ מפחת דרום לל' כשלא היה השמש מתנועע
בפאה הדרומי' ותהיה תנועתו במזול' הכפוני' כי אז יהיה החם בחלק המושב והל'
בידעת סבת זה החם בקרבת השמש מה שיהיה הכפוניות מהקיש' מה שלא יעלם
למי שיעין בטבעיות וכבר ביארנו זה באורינו לחכמה ההיא והשלמו הסבה בזה
בחמישי' מספר מלחמות יו' האם תרקי' עמו השמים שהם חזקי' בתכלית החזק
עד שלא יתפרד דבוקם בשום פנים והם סצירים כמו הראי' הנתק' לל' היבוסית
שיעבו' האל' בו חמה חיוב שחושב להתנווכ עם הסם הודיענו מה נחלו כפסתנווכת
עמו בזה הענין הנה לא יוכל לערוך דברי' כגדו מפני חשך והסכל' כמו שלא יוכל
להתנווכ מי שלא ידע דבר בחכמה אחת עם הידע בחכמה ההיא' חזק נוכל לדבר
עמו היסופר לו כי חלבר בדרך שיענני' ושלם ההתנווכות בניו ובניו והם חמר חם
דברי ריבות אל' הסם והתנווכ עמו כאשר היה מבלע ונפחת במכות ומכאובים עד
שחלה תחשוך להתנווכ עמו והוא כאלו חמר הסם חם מכאוב' להתנווכ עם הסם
ויענהו עד שחלה תסוקף לזה התנווכת' ושב עתה לבאר חזן' חמר מענין האידים
והוא שבקצ' הענני' יהיה הענן חזק עד שלא יראה האיד אשר הוא בדין וכן בשחקי'
לל' שאין סבת הערר האור שילקה הככב כי הוא בדין בשחקם חבל רבוי הענני'
יהיה סבה שלא ירא' האור עם חזקו ועם כל זה לא יהיה מהם מטר חבל תעבור
הרוח ומתאר העבי' ותפזר אז תולכי' אל מקו' אחר ובזאת הסבה ישלם על הרוב עין
המטר ולזה זכרו לפי שבו מן הירו' חם כייחס זה הביעל ואל' החזו' לכד כמו שזכרנו
במענה השני מזה השבר' ומענין' זהב יתה' לל' שיבואו ממנה רוחות מזרחי' האיד'
ומאחרות האזיר' ומוכסית חזו' כוהב וזה כולו בעבור כועל הסם יתברך אשר הוא
נורח הוד ואשר טמאם שהרצו' בזה כי משפת בפי' לפי שסם הישוב יבא דעת
יקר וככד כזהב על הסם יתברך שהוא נורח היד כי שם הבעלי חיים והנמחי' אשר
בבריאתם מהחכמה הנבלאה והעושה להמציא' באחד אחד מהם כל מה שחכסר בו
מהכלים אשר ישלם בהם מציאותם וישמר הזמן האפשרי בהם עד שנוכל להשיג
מזה דבר יקר ונכבד מהשם יתברך , וככלל הנה יראה ממה שברא אותן בחלו
הנבראים כי שדי אשר לא מבלאוהו ולא נוכל להשיג מדריגתו הוא שגיא כח לעשות
משבט ושגיא כח לעשות רוב דקה וחמד לפי' שלא יקצר מהמציא' באחד אחד מהם
הנבראים מה שיצטרך חלוי במציאותו ולא יקצר גם כן מהמציא' באחד אחד מהם
מה שאפשר שימציא' בהם על כל היותר טוב ולא יענה לל' שלא יעשה רע כי האנשו'
נראה אותן משתדל בכל עז באו הנבראים להביע הטוב אליהם והוא על דרך חמר'
כי לא ענה מלבני' , אז יהיה חמרנו לא יענה שמרוב כחו' לא יאחר עשיית המסב' ורוב
הדקה חבל יעשהו תקף בהמכח המקבל בזולת חיחור' , לכן יראו ממנו האנשים
כי לא יראה כל חכמי' לב שלא ישגיא בכולם להצילם מהרע חבל כאשר ידבקו בו
ובעת הדבקות' , אז יהיה פירוש חמרנו לא יראה כל חכמי' לב שלא ישלם פנים
ולא יכבדס להחמיף אותם חזק תקף שמוצא בהם הרעה ייסרם כדי שיעזבו הדרך'
היהו כמו שקדם :

והכלל העולה מהדברים הוא שאלוהו יבאר שלא ימנע משי
היות האדם פחות ונבזה ביחס אל
הסם יתברך היותו מסיניו בו חבל הוא יבאר שהוא ראוי שישיג בוונגיח בביאו' זה
שתי הקדמות האחת עם היותה מבוחרת בנפסה כבר הודה בה חזק והוא
שהסם יתברך הוא תמים דעות רוצה לומר שהוא יודע כל המושכלות חו' ההקדמה
הודה בה חזק באמרנו עמו חכמה ונבירה וההקדמה השנית מחויבת למו
עידע טבע שכל האדם שזודה בה והוא שהאדם כביר כח לב רוצה לומר
שהוא

דש
והנה שלש עשר
אלה שהם להם
לשיכר כל דברים
אילו שאמרתי לך:
לא ראו אר' כעשו
המה כפלה אשר לא
חלו חכמה: כהיו הוא
בשחקי' דות לכהיר'
בהימים הנראים
בשחקי' להודיה בשם
ורוח כל ומטהרת
ומעבדות: ואין מטר
יורד: כך היה דעת'
שלא: התחיל:
להצטרך' וסוף עמדו
ולא ענו: מענין זה:
ייתה הרי הוא חמר'
על הרשעים: כן
מדרש חקמים: כ'
כשרקעו מל' החי'
בעניים עבני' להירד
בשם רוח עברה
והארה: ואין שש
יורד: וההשגחה'
וליו: תתיישב על שר'
העקרואות: הניצן
זהו יתה: מכס'
רוח נפשות ומעבדו'
השם חמת ורוח'
כמו החריקים
מעליו: והנה: על
אלה: מלשני':
שני לל' מבלאוהו
שגיא כח: לעורר
מספטיו על הכריות
בגלל כמו כי אם
כחמים: וכפרת
הכריות עם כדבר'
מועט לפי הכולת:
קוץ מנה: מחיות'
השקל מירוש וכו'
יכה: בקר וגלן:
ולא עמד לבקש
חם וחסור: תשפט'
יוסרין: לא יענה
הכריות יותר מאלו:
וכן לא ענה להביקש
יתר מדלי' כחם שאין
חשבר: כי אש חום
כתנת ירו': לכן
יקלחו' אנשים'
תלהותם חליו: כי
לא יראה כל חכמי':
היתחכמוס חליו: כי
לן חמתם כעניות
כלום: ויחמימו
פירסונו על איוב
אשר לו אליהו
לפי שהיתה עוול
איהו יתיר על דרך
חכם לפיכך לא זכית
להתקיים לך כבוד
חכמי' לב: מענה

אבן עזרא

איוב לח

רלבג תתלג

רש

תתהפך הארץ בצורות משוכות כעמך חנהם: ויתכבדו בני אדם כמו לנפש עליה

וכל יום מחליפם: ובסוף ימנע מרשעי אונסם: וכבי' כמו גלי ים שירדו וכמהו מכבי

כהרות חנם: עד רחבי ארץ: היא הארץ הגדולה המיושב והכבוש כי יאמר התדע

כמה רחבי ארץ: כי תקחנו להוליכו אל גבולו על האזר ידבר: הידעת אז קודם שתולד

כמה מספר ימי חיך: ליום קרב: כמו השליך

אזכים גדולות וכבר שהיה במצרים והנחון

רב סעדיה פירש חי זה הדרך יסכן אור על

מקום שיש בדרך ע שהיה חור כלו חוז

מיום אח והפך הדבר ומקום שהיה עס ה

האור חצי שנה חף על פי שדבריו נכונים

אינם מענין הפסוקים וכן פי' חי זה הדרך

יחלק אור זה שנה האור הוא גשם: קדי' רוח קדים: לסוף

תעלה כאלו תעלה ים לסוף וענין

פלג מן פלג חלחי מלא מים: לחות קולות:

אומן וחיון כמו י עושה חזיון קולות

תקופים: חגלי טל: ים חומר' הוא המטר

הדק בלא חכר ויתכן היות הארץ כוסף: כחבן: יתחבחו המי

עד שיתקשו כחבן ו העני' שלא ירחו שהם

תתהפך כחומר חות' לל כמו החומר והטיט אשר יעשו בו החומס אשר ירבו שהיה

מוכן בקלות לקבל החומס ההוא כן תתהפך פעולת המעם להמטך ממנו פעולות

מתחלפות מצד חלוק מצבו: נכבי' ים: מנתיק ים: רחבי ארץ: הנה רחב הארץ הוא

מרחקה מהקו הסוף והוא המקום אשר יהיו בו הלילה והיום פנים לעולם וליה דין

לארץ סבי רחבי הארץ מהקו הסוף עד תכלי'

הצפון והשני מהקו הסוף עד תכלי' הדרום:

חשכתי לעת צרי מעתי חות' לי ונחברתי אותם

להסתמש בהם בעת צד לל להניע הרע

לרחמי לו: חיזה דרך יחלק אור: הנצו בו חי

זה דרך יחלק השמש עד שילך פע בתנועתו

היומית בדרכ אחד וביום אחר בדרכ אחר

ויסור מקום זריחתו עלי ארץ כמו שהתבא

למי שיעין מעט מ מחכמת התנועה

והיפסד שהיה הרבון באור החיזן הקיטורי

אשר יתהוו ממנו ה הלהב' בקלות ויהיה

קדים רוח קדים והוא יועד נכון כי לפי ה

הביאור הרשום היה בכחן ככל דברים לפי

שכבר זכר זה הענין בעינו כמו שאמר ה

הענין כי ביקר וגו' המייך בנית ביקר וגו'

: מי פלג לסוף ת תעלה וגו' מי חלק

כנפיהם הם בדרך שפרויות זה גיהנם

יוצת כלואת כולו תולד כשנחלתם:

אשר חשכתי הנפיות: לעת צרי' למשפט

מלכים נכספן: ליום קרב: ותלחחתי

גוי תמוג: יחלק אור: תימו' של חנה תפגע

לכלן ולכלן כקרובי חול קדי' סתם הדרום:

מי פלג לסוף תעלה יבשרתי קורן לשעל

שיעשאי: כל שיער גישע סכרשכפילנתי

ליתעלה: גוי' ליתע תעלה: חנה חלוי' ליתע

תעלה חלוי' ליתע חנה חלוי' ליתע

חנה חלוי' ליתע חנה חלוי' ליתע

חנה חלוי' ליתע חנה חלוי' ליתע

חנה חלוי' ליתע חנה חלוי' ליתע

חנה חלוי' ליתע חנה חלוי' ליתע

חנה חלוי' ליתע חנה חלוי' ליתע

חנה חלוי' ליתע חנה חלוי' ליתע

חנה חלוי' ליתע חנה חלוי' ליתע

חנה חלוי' ליתע חנה חלוי' ליתע

חנה חלוי' ליתע חנה חלוי' ליתע

אבן עזרא

איוב לט

רלבג תתלד

התרעישנו כחרכה... שמשמע לו רעש כמרוצתו כאשר ישמע לחרכה: הוד כחרו...

התרעישנו כחרכה... התביח לו הרעש והאננוע אשר הוא רועש כחרכה: הוד כחרו...

הרנה: להב חנית וכליון... שהם מרוקיים כחילו להב יכא מהם...

נחרו ל התרעישנו כארבה והוא חד סן אב סן אב כתבו ו בסוף תיבו כחברת או ול זוגא וסמ' נסס' בסמ' רבח' כסערך...

התרעישנו כחרכה... התרעישנו כחרכה: הוד כחרו... הוד כחרו... הוד כחרו...

נחרו ל התרעישנו כארבה והוא חד סן אב סן אב כתבו ו בסוף תיבו כחברת או ול זוגא וסמ' נסס' בסמ' רבח' כסערך...

הוד כחרו... הוד כחרו... הוד כחרו... הוד כחרו...

דלע' ומן וישלח אבשלום עד סוף ספר' דכו: למרחוק ח' וסמ' נסמסר לעיל בספר' ס' ל' ומלכ' ב' ס' יט' ובאשר ד...

חופר גומן והטעם שהוא במקום גבוה ויבקש מזונו כמטה כחופר מטמון: ואפרוחיו יעלעו דם...

חופר גומן והטעם שהוא במקום גבוה ויבקש מזונו כמטה כחופר מטמון: ואפרוחיו יעלעו דם... חופר גומן והטעם שהוא במקום גבוה ויבקש מזונו כמטה כחופר מטמון: ואפרוחיו יעלעו דם...

הערפל הוא החשך והטעם אשר הוא הליד הרב החשך... מי זה אשר עכמו וטענותיו הם חשוכים וחפלים מבלי דעת אשר חשקת להזכות עמי...

הערפל הוא החשך והטעם אשר הוא הליד הרב החשך... מי זה אשר עכמו וטענותיו הם חשוכים וחפלים מבלי דעת אשר חשקת להזכות עמי... חופר גומן והטעם שהוא במקום גבוה ויבקש מזונו כמטה כחופר מטמון: ואפרוחיו יעלעו דם...

ימך... ימך... ימך... ימך...

כשהוא נחפו... כשהוא נחפו... כשהוא נחפו... כשהוא נחפו...

שן ודל' וסמ' כהנתי

שן ודל' וסמ' כהנתי

רלבג

באמצע העולם האנושי מן השמים רוצה לומר החלקים האחרים עד שיתחלקו חלקי העפר בזה החוק אשר הם בולרוב הכבידות ובקשתם המרכזי וחלקי הארץ יזדבקו התדבקות חזק וחולס חזק זה לפי שלשחקים מכרזים מתחלפים כמו שביארנו במה שאין ספק בו בספר מלחמות יי' ולזה הוא נכלל למטה יכונו חלקי הארץ במרכז אחד מחלו הגלגלים יותר מהמרכזים האחרים .

האם תנוד ללביא טרף ותשלים מזון הכפירים כי יכנעו במעונותיהם ויסבו בסוכה למו-ארב לטרף מה שיגיע להם . ספר נח איך ישלם להם מזונם בזה האופן אשר הוא מיוחס אל הקרי חס לא מטוב החכמה וההשגחה אשר סדרתי המציאות באופן שיסלם להם מזונם . מי יכין לעורב צידו עד שיסמר מינו ולא ימות ברעב וזה כי ילדי העורב יתעו להעדר מזונם ויצעקו אל השם דרך משל לתת להם חכלס כי אין להם זולתי שמיציאהו להם כי אין העורב מכין להם מזונם חבל הוא שונה אותם בהתנוותם חס מפני שטבעו זה הטבע לל שאין לו זאת האהבה הדמיונית לכניו חס מפני היות נוכחת לבנה בתחלת הענין ויחשוב מפני זה שאינם בניו כמו שאמרנו קצת הקודמים ולזה הוא מבואר שהמזל להם מזונם הוא מיתרון ההשגחה והחכמה . הידעת עת לדת יעלי סלע ותשמור עת בוח החיל והחבלים לאיילות ללדת והרצון בזה לפי מה שאחשב שאלו לצער לידתן יהיה הוולד בתכלית הסכנה ועם כל זה הילדי' ניבולים ליתרון השגחתי בכמציאות ויכולתי לעשות כל המצטרך' ולזה אמר התספור ירחים שתשלמה הריונם בהם וידעת עת לדתנה כדי שתצילם אז . וזה שהם מרוב צער הלידה ועוצר רחמם תכרענה בבוח להם חבליה' רוצה לומר שלא יתחזקו לעשות עצמם כדי שילדו ובה תכתתנה ותשפרנה ילדיהן וזה כי הם משלמות חבליהם וצריהם ולא יעשו עצמם בבואם כדי שילדו כשהם שאר הבעלי חיים . ועם זה ימצא מיתרון השגחתי בכמציאות שיביראו בנייהם עד שלא יצטרכו לחמם ויגדלו בחון במה שימצאהו מהמזון ולא יצטרכו שתזמינהו להם חמם חבל יצאו ולא שבו למו . מי שלח פרח חפשי שלא יהיה ביתי' ויהיה תחת ממשלת האדם ומסודות ערוך מי פתח והתיר שלא ימשול הארץ בו' אשר שמתי משכנו במדבר ובארץ מליחה' הנה לחזקו יסחוק וילעג להמון קריה ולא יירא מהם ולא ישמע תשואות כיגם לל שאין מי שיכנס חזתו וימשול בו לחתקו והוא פלא איך שם משכנו במדבר לפי שאינו טורף חבל הוא חוכל עשב וצמח האדמה עד שיחפש הרים שירעה בהם במדבר ואחר כל עשב ידרום ולזה הוא מבואר שכמו זה הבעל חיים לא ישלם לו מזונו כי חס לחזק השגחתי לפי שהוא בניקוס לא יעבד בו ולא יזרע ואין האדם ממציא לו מזונו והנה ישלם לו בזה האופן מזונו עד שה ח בואת המדרגה מהחזק ולואת הסיבה לפי מה שאחשב זכר חזק הרחם והיות משכנו במדבר לפי שאינו טורף חבל הוא חוכל עשב' ולזה אמר ה' אלהי האדם הרחם לעבוד חתך וילין על אבוסך כדי שתמציא לו מאכלו כמו הענין בבעלי חיים הביתיים' האם העבות אשר תשים על הרחם תוכל לקשור חזתו בתלם כדי שיחרוש וישרד האדמה . התבטח בו כי רב כחנותו עובד חלו כל עבודת השדה לל שתעשה בו כמעשה השור והחמור .

התחזין בו כי ישיב וזרעך וזרעך יאסף אל ביתך חס תעמים התבואה עליו הנה עם חכלו עשב היה משכנו במדבר נסם חמציא לו מזונו בדרך שיהיה בזה החזק אשר הוא בו' הנה כקף עוף אחד שמו רננים היא נעלסה לל סלופיה תשים העוף האיה עלו וסמח בהביטו בה ואחשב ביה העוף שהוא הברכה פלחן בלעז שיסמח ויתענב ביופי ככפיו ונכותו' וגם חברה של חבידה ונכותה אשר אינם יפנות תשימה נעלסה ואמר זה בתמיה מה הסיבה אשר בעבורה רבה שמחת זה העוף ששמה חסידה עד שלא נתן אל לכה לשמור מה שתלירהו' כי תעמוד לארץ בביה ועל עפר תחמם אותם לברקסם ולא נתנה אל לכה לשים בביה במקום נסמר ושכחה מרוב שמחתה כי רגל תזור ביצתה ומית השדה תדושה' השכיח השם ית' חותה בניה להניחה במקום שיפסדו ולא יהיו לה נגשים יביעה לריק ולא תפחד ותתן אל לכה שבייה נכוכי' להפסד בזה האופן כי השם ית' טכת חותה החכמה והתחבולה אשר בזה הענין לאשר הבעלי חיים ולא נתן לה חלק בבניה ההיא בעת במרום תנביה לעוף תלעג לסוס ולרכבו לל שלא תירא משום דבר ועם כל זה ימצאו הביצים ההם משומרים עד שיסמר בזה מציאות המין ההוא מחזק השגחתי הפי בחלו הדברים' התתן לסוס תכונת הגבורה התלביש צוארו הרעם וההנהלה היוצאת ממנו האתה מסבב שירעם זה הרעם אשר הוא רועם כארבה ונתשים עוצם עיטושו חימה לשומעיו' יחפרו רגליו בעמק מהכותו בזה בארץ כדרך פסוסים' ישים בכח שים לו ולא יירא מלצאת לקרחה כלי המלחמה' ישחק וילעג לעניינים המפחידים במלחמ' ולא יחת ולא ישוב מפני חרב' בעבורו תזעק האשפה אשר עם החבים ולהב חכית וכידון כי הוא יהיה סבה שייעשו פעולותיהם לסבת העדר פחדו מן החרב' ברעם ובחימה ירוץ בכח עד שהוא כחילו מגמח את הארץ ובלעה ולא יאמין כי קול שופר לל שלא יירא מקול השופר אשר יריעו בו חכשי המלחמה' כדי שופר ישמח ומרחוק ירגיש מלחמה להתחזותו אותה ורעם הסרס ותרועתם במלחמה ירגיש מרחוק וירץ עם גחולס זכר ענין הסוס להתבאר שזאת התכונה עם השם ית' בו לעבודת האדם בענין המלחמה עד שהוא לא יתרחק מן החרב עם היות בטבע כל בעלי חיים להתרחק מן המזיק וזה כולו הוא מחזק השגחתי השם ית' בזה הנמצא' המבינתך יעוף הכן מהפחה הצפונית בימי הקור ויפרוש ככפיו ללד דרום מהרובע המיושב להתרחק מתגבורת הקור האם ידע זה העוף בהתחלפות האיקלימים וסמה שיתקרב יותר אל משנה היום הוא יותר חס עד שיעוף עם הלא זה כולו מיתרון השגחתי השם ית' ששם בהם זאת התכונה כמו טבע להיותם נשמרים בה' האם על פיך ינביה הנסר לעוף על שאר העופות ויריס קנו עד שעל טן סלע ומצודה ישכון ויתלונן וחמם היה זה כן כי משם יוכל לראות מרחוק הארץ וימצא לו בזה האופן מזונו עד שאבדומו יבלעו דם

ימך שהתחמת לך זה מן החוש וחולס ספר זה עם ספורו שאר הדברי' הנעלמים להיות זה נעלם לחיוב כי בכוחה יבואו כמו חלו העניינים לפי המקבל כאמרנו באברהם וספור הכנבים להיות זה דבר נעלם לאברהם ואם כבר ידעוהו הבאים אחריו עד שכבר מנו מספר כל הכוכבים הנראים וקראוהם בשמות' ויותר זר מזה שכבר יגיע לכביא דבר כוזב בעת הנבואה במה שאין לו מזל שהוא כביא מזל הדעות אשר לו בעניינים ההם כמו הענין ביחזקאל שהני' לו בכוחה כחילו הגלגלים מחדשים קולות נפלאים בתנועתם מכני שהיה מחזין מהגלגלים יחדשו קולות בתנועותיהם כמו שזכר הרב המורה' הבאת אל חזקיהו סלע שתדע מאי זה מקום יבא השלב ואי זו סבה תהוהו' האם תראה מה שיבא ממנו הברד אשר חשכתי חזתו להמצא לעת שארצה לעשות רע לעולם ליום קרב ומלחמה .

וספר חלו השנים להיות כל אחד מהם קפיחה למים' והאחד נמצא עם הקור והאחד עם החום ואמ' שהברד כבר המציא חזתו ואם אינו מכוון כי חס על הכוונה הסכית ומצד ההכרח שיקבל בו תועלת להמציא ההזיק' כדי שיווקו בהם הרשעי' . ספר נח אי זה הדרך יחלק האיד הקיטורי אשר יהיו ממנו הלהבות עד שפעם יהיה ממנו כוכב מולג ופעם כוכב בעל זנב וזולת זה מהמינים אשר יתחשפו מהלהבות ההוות ממנו ופעם יהיה ממנו רוח ופיץ קדים על הארץ' או יהיה הרצון בזה חי זה הדרך יחלק האיד הקיטורי האחד בעינו עד שימצא קצתו חס וקצתו קר בדרך שיתהוה ממנו רוח וזה כי בהוית הרוח ממנו יהיה בזה האופן כמו שהתבאר בספר האותות' . מי חלק לטוף היורד מהשמים מקום מוגבל יקבלהו לל סירד במקום אחד ולא ירד במקו אחד לפי הנגזר מחזתו עד שישלמו בזה האופן הצמחי' ומי עם מנהג וחק לברק ולרעמים עד שלך הענין בסידור ישר לל שיגברו פעם האם והרוח ופעם יגברו הפכיהם' . מי הוא אשר סירד שפעם ירד המטר על המדברות שלא יגיע ממנו תועלת לאנשים ופעם ירד למקומות הנעבדים והנזרעים להצמיח מוצא דשא כדי שיסלם בזה הגעת הרע לרשעים' הים למטר חב הולד חזתו והמציאו עד שיהיה לו חק להמצא סנה בסנה בעת הסתו או מי הוליד טיפי הטל עד שיהיה לו חק להמצא יום ביום בעת סוף הלילה שהוא דומה בתקופות היום לעת הסתו בתקופות השנה' . ספר נח מה יהי הסיבה המהוה חותם כי בזה מהעומק וספר גם כן מאי זה סבה נהיה הקרח וכפור השמים' לאי זו סבה יתחבאו ויקבחו המים כאבן עד שיגיע מחזק ההקפאה שיקפחו פני תהום עם עמקם ספר נח מה הסיבה בזה' התוכל לעזור מה שתנחיל כימה מהחילונות והפירות הצומחים כי בהיות השמש בכימה אשר היא במול טלה אז יתנו החילונות והצמחים כחם או חס תוכל להתיר ולפתח מה שיצטרחו וימסכהו כסיל שהוא מהבירות הדמיוניות וזה כי בהיות השמש במול שהוא בו אז יהיה הקור ויעצרו החילונות והצמחים וימנעו מנתינת כחם לרוב הקור' התנחיל מזרות בעת צאתו שהיא צודה הכוללת מהזרות הדמיוניות ולא היתה נראית בארץ אשר היה בה חיוב כי חס זמן מועט ואם תנחה עיפ על בניה שהיא מהזרות הצפוניות' הידעת חקות שמים לל מה שיתחייב מהכוכבים בהיותם במקום מקום מהגלגל וממבטם ודבוקם ושאר מה שידמה לזה' האם תסדר ממשלת השמים בארץ עד שיסלם בהם זה המציאות השפל ויסמרו סידור חלו העניינים אשר היה ראוי שיתייחסו אל הקרי לפי מה שיחשב כמו המטר והברקים ומה שינחב מנהגם' התרים לעב קולך וירד המטר הישמעו לך הברקים להשתלח כאשר תרצה עד שיסלם מעניינים מה שיצטרך לכמציאות וחולס אמר זה כי השם יתברך עם בזה סידור והגבלה הולך בסיובו ישר מנצת תנועת הנרמי' השמימי' ובוכיה ומצביהם ומבטיהם' . מי שת בלכות הסתומות חכמה או מי נתן לשכל האדם בינה להשכיל הדברים אשר בשמים ואמנם אמר זה כי האדם נברא משולל מכל חכמה ולזה הוא נכלל איך יתכן לו שילמד חכמה לפי שכל למידה ולימוד יצטרך האדם בו לדיעה קודמת כמו שהתבאר בראשון מספר המופת ואחר שאין לו ידיעה קודמת הוא מן הפלא איך יתכן שיהיה לו ידיעה וחולס השם יתברך עם בו כלים להגיע אליו החכמה והחוש והדמיון והכח המחשב והזוכר כמו שהתבאר בספר הכפס והנה הענין בידיעה אשר תתחדש באמצעות חלו הכחות הוא נכלל מאד וכן הוא נכלל איך יסכיל האדם העניינים אשר אין לו מהחוש התמלה להכנס בהם כי חס הקדמות דחוקות כמו הענין במה שיחזק ממנו מענין הגלגלי' וצורתיהם לל הטכלים הנפרדים שאפשר שיאמר אומר שהוא קרא חכמה ההקדמות הרחוקות ובינה התולדות המתחייבות מהם חלא שהביאור הראשון יתד נכון כי החכמה מיוחסת אל מה שיתבאר לנו בהקדמות עצמיות ומיוחסות והבינה מתיחסת אל מה שיתבאר לנו בהקדמות דחוקות וזהו אמר יי' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה וזה שהארץ נמצא מה עבה בעבור עצמה וימסך מהכחות אשר בה מה שימסך חייוב נגלה כחילו תאמר המסך מהחוש החימוס והספוגיות וזולת זה מהחיכויות הנמשכות לחיכות איכות מהם וחולס השמים לא נמצא מה שבהם מביאות המרכז והכוכבים ושיעורו התנועות ושיעורי הכטייה וזולת זה ממה שינהג מנהגם בעבור עצמותם כמו שביארנו בספר מלחמות יי' ולא ימסך מהכחות אשר בהם מה שימסך חייוב נגלה כחילו תאמר המסך מהם החוש והקור ושאר האיכויות כי אין בהם מה שיתייחס לחלו האיכויות כמו שהתבאר בטבעיות ולזה ייחס זה הסידור אשר בשמים כחילו העניינים אל התבונה כי התבונה היא הוצאת דבר מתוך דבר אחר זולתו וחכמה היא הוצאת דבר מהדבר ההוא בעצמו באופן מה זה כי ידיעה המבנת מהמפת האמיתי היא מנעת מהדבר ההוא בעצמו כמו שהתבאר במלחכת ההגיון' מי יספר מספר השחקים בחכמה לשים מספרים בזה האופן אשר הוא בתכלית השלימות להשלים זה המציאות השפל עד שאם חסרה אחת מהתנועות הנמצאות לכוכב כוכב מהכוכבים היה בלתי חיפסר שישלם זה המציאות השפל' ומי יסכיב ויניח

הטורף

אבן עזרא

איוב מ

רלבן תתלה

הרכיב עם שדי יסור' הדרך מוסר הוא סיריב חלם עם שדי: מוכיח חלנה יעננה י חייב סוכיח השם למה לא יענה על זאת: ועין איוב' הן קלותי' מגז' קל וקרוב מגזרת קלון והפך הדבר כבד מגזרת כבוד: למוסי' המלם והוא נוסף כמלת כמו: אחת דברתי דברה אחת דברתי וכן ועסיר יענה ענות: מגז' הסערה י פחברתי והטעם כי השם

הטקף אשר יבאו חליהם ובאשר ימצאו חללים עם הוא לקחת מנוף החללים לחכול האם זה הנסר בעל שכל עד שידע שכל מה סיגביה לעוף יוכל לרחות יותר הדברים מדחוקים הלא השם יתברך מיתרון חכמתו והשגחתו עם טבעו בחוכן שיערב לו החיור ההוא הנבזה וימסך לו מזה זה התועלת:

ענה את חיות על ד

דברתי להוכיח ו

והודיעו כי חיינו יודע

דרכי השם שהם כלל

אף כי הפרט ובאשר

השלים השם להוכיח ו

שתק איוב ענה השם

ואל לו למה לא תענה

והנה הטיב מלה ש

שאלה הגונה ואמר

לא חסרתי או אמר לו

השם אחר שלא תודה

החמת גתחטוב בלךך

כי אתה חכם אשאלך

והודיעני וזה שסתקת

התרבה להפר מספתי

החכמ' שפמתי בעולם

תדעני למען תצדק

: וחס ורוע כאל לך

כעס: ותדעס' בקול

כאשר ידעס אל קול

הדעס: ענה נא

מגזרת הורד עדיך:

עברת חפך' כי בלך

יבחה הכעס: והדוך

אין לא חבר כמו רמוס

והטעם חס יש לך

בבורה הדוך על גאה

והזכיר מהגוי סניס

שאחד בהמות שהוא

ביבסה והטעם ליתן

שהוא בים: חבוט'

כמו ולא חבוטו:

בטומן' כמו בעפר

והטעם כפול: חודך

כמו ומודה ועווב

ירוחס: בהמות' עם

בהמה גדולה אין ב

בייטוב גדולה ממנה

וטעם עמך לפי

שהיתה ביבסה כי ב

באחרית יזכר הליתן

שהוא בים ויש חומרי כי טעם עמך שהבהמת נולדו בים אחו: עם אדם הראשון

זה דרך דרס: חזיר כבקר יאכל' בעבור זה אמרו המגזרים שהוא הפיל

ואיכנה רחיה מגזרה: חזיר' עשב כמו מצמיח הרים חזיר: וחונן' כמו כמו

כחי ורחשית חזיר: בסיריב בטומן' כמו לא כרת טרף: יחפף' יעמיד ואין לו ריע

נעמית במקרא ומפרסם הוציאו מגזרת חפן ואין לו בו חפן: פחליו' תרגום

מורה חפן פחדן והם הכצים: יסורנו' יסתרנו מגזרת סריגים יסתכנו:

חפיק

יענה ב' וסימ' וכפסי מעץ יענה' מוכיח אלוה יענה: קלתי ל' אם הן קלתי מה אשיבך: ולא אוסיף ד' וסי' ולא אוסיף עזר להכות את כל חי' ולא אוסיף עוד להגיד את רגל ישר' ולא אוסיף עוד להסיר את רגל ישראל' אחת דברתי ולא אענה ושתיים: משפטי י' וסימ' נמסר ביחזקאל סימן טל ותלם סימן י': תצדק ד' נ' קסך' וא' פתח וסי' ספר אחת למען

ויען יהוה את איוב ואמר:

הרב עם שדי יסור מוכיח אלוה יענה:

ויען איוב את יהוה ואמר: הן קלתי מה אשיבך ירי שמת לי מופי: אחת דברתי ולא אענה ושתיים ולא אוסיף:

איוב מגז' סערה ואמר: אור נא בגבר חרציה אשאלך והודיעני:

האף תפר משפטי תרשיעני למען תצדק: ואם יודע כאל' לך ובקול כמהו תרעם: ערה נא גאון וגבה יהוד והדר תלבש: הפץ עברות אפך וראה כל גאה והשפילהו:

ראה כל גאה הכניעהו והדר רשעים תחתם: טמנם בעפר יחד פניהם חבוש בטמון: ונס' אני אודך כיד' תושע לך ימינה: הנה נא בזהמות אשר עשיתי עמך חזיר כבקר יאכל:

הנה נא כחו במתניו ואונו בשרירי בטנו: יחפץ זנבו כמו ארז גירי פחרו ישרנו:

הצדק' והפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

קלתי ל' אם הן קלתי מה אשיבך: ולא אוסיף ד' וסי' ולא אוסיף עזר להכות את כל חי' ולא אוסיף עוד להגיד את רגל ישר' ולא אוסיף עוד להסיר את רגל ישראל' אחת דברתי ולא אענה ושתיים: משפטי י' וסימ' נמסר ביחזקאל סימן טל ותלם סימן י': תצדק ד' נ' קסך' וא' פתח וסי' ספר אחת למען

ואתיב יי ית איוב ואמר: אפשר דניצי עם שדי יתדתי מכסן אלהי יתיבניה ואתיב איוב יי ואמר: הא אודלזלית מה אתיבך יודי שות לפומי: חרדא זמנא מללית ולא אתיב ותנינרתא ולא אוסיף:

ואתיב יי ית איוב מן עלעליתא דצערא ואמר: זהו כרון היד בגרדא חרציד אשאלך ותהודעני: הגרם תשני דני תחיבנני מן בגלל דתזיפי: ואין ארדע היד אלהי לך ובקל דכמתיה תכלי: אתקין כרון גותנרתא וגובהא וזינא ושכחארא תלבש:

בדר רוגתא דגהירד וחמי כל גיותן ומכבניה: חמי כל גיותן ותגרניה ודערק חייביא באתריהון: טמענון בעפרא פחדא אפיהון פבוש בטומעא: ולחוד אנא אודינך ארום תפרוק לך ימינך: הא כרון בעיריא די עברית עמד עקבא היד תזרי ייכול:

הא כרון ליתן דחיליה בחרצוי ורגוקפיה בפרת דגרסיה: כפף דוגביה היד בארזא ותניא דפחרוי משבשי: איברוי

הצדק' והפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

ההפץ לשדי כי תצדק' תרשיעני למען תצדק' קר' חלופ' חפץ: הכניעהו ל' ראה כל גאה והוא חד מן מלך דם שמש' הדבוק תיבות' וסימ' נמסר במסר רבת במערכת

את הוא בסד: חבוש ג' חד מל וסי' ביום חבוש' את שבר עמו' פניהם חבוש בטמון' פאוך חבוש עלך' בתר' מל: כבקר ג' דוש' וסימ' ופרה חובד תרענה' זאב וזלחה רעו' חזיר כבקר יאכל:

מענה השם

החוב עכ שדי יסור

העם שדי חל' יאמר

מוכיח חלנה יעננה

הכא לתנווכח יענה

דכתי:

מענה איוב

בהם חסרון ויקבד אחת דברתי

כלל כמה שהיה מתרע' אמרתי לא אוסיף עוד

למה הכיח השם ית' דברתי' אחר אמרתי

חישי הארס ביה ה' חס ורשע הוא מכלה

הסידור אשר מהגרמי' לא אענה עוד וסתי

הסמימיי' סימסך חלית' עשירי על תעש

מהעול מה סימסך עד' עשירי לא אוסיף:

מענה השם

סב הסערה

האף הגם תפר מספ

תוכיח בכרתי ל' ס

משפטי ולהרות ס

שאל עמק: עדה:

לפון עדי ותכסיס:

הדיך' לשון דכס

כמזכר: כהמתי

מוכן לעשירי: כמו

במתנה: ביפונ

עשירי' ונסתיס

ולא כתקו למדי:

כשרתי' כמו סרדך

יחפץ' כמו יחפץ:

וכן כלשון

חכמים דמחיל כי

אופתה קסא כען:

פחדו' כמתי יסורנו

גדלי' כמו ישרנו

אושרנו ויש כלשון

משכה' והוא לשון

גדלי': חפיק

רשי

אפיק

חוק:

נחמה:

עמך:

כעסו' ס' כרל:

רחשית דרכי חל'

תכחש' ככר דלש

לכהמות: הגושן

הקכ' ושחטני: כי

כול הרים ישאו ל'

וישפ' תהלים כתיב

כהמות כהררי אלף

אלף הרים בשאו לו

יכול וכלל יוד רועה

את כולם: כאלים

כל אילנות: יסוכוהו

באלם כלל:

איתו כל של כתי

קפה ויכיה חסדו

מחוסכך כאילנות:

הן יעשך כהר ולא

יחפן' פרת סימיו

פרים ויכ

אבן עזרא

אוב מא

דלכג תתלו

עטפותיו ידוע מדברי רבותינו ז"ל כידועי אש' און ריע לו כמו זיקת יתמלטו כה

עטפותיו הוא מענין עטום: בעפעפי סחר' הוא המקום מהאופק סחרה ממונו

וענין יא וסי' ועינו החלו כחות כן כתיב ועליבן תשעים ושמונה שנה וישם פון על פון ועניו על עניו

הוא מענין עטום: בעפעפי סחר' הוא המקום מהאופק סחרה ממונו

עטפותיו תהא אור ועניו בעפעפי שחר' זריו תנהר נהורא ועניו פתמרי קרצתאו

עטפותיו תהא אור ועניו בעפעפי שחר' זריו תנהר נהורא ועניו פתמרי קרצתאו

שחר: מפיו לפידים יהלכו פדורדי 5:5

שחר: מפיו לפידים יהלכו פדורדי 5:5

אש יתמלטו: מנחירו יצא עשן 5:5

אש יתמלטו: מנחירו יצא עשן 5:5

כרור נפוח ואנמן: נפשו נחלים 5:5

כרור נפוח ואנמן: נפשו נחלים 5:5

תלהט ולהב מפיו יצא: בצוארו ילין עז ולפניו תרוץ דאכה: כפלי בשרו דבקו יצוק עליו בלימוט: לבו יצוק כמו אבן ויצוק כפלה

תלהט ולהב מפיו יצא: בצוארו ילין עז ולפניו תרוץ דאכה: כפלי בשרו דבקו יצוק עליו בלימוט: לבו יצוק כמו אבן ויצוק כפלה

תחתית: משתו יגורו אלים משברים יתחטאו: משיגהו חרב בלי תקום חנית מסע ושריה: יחשב לתבן ברזל לעץ רקבון נחושה: לא יבריתו בן קשת לקש נהפכו לו

תחתית: משתו יגורו אלים משברים יתחטאו: משיגהו חרב בלי תקום חנית מסע ושריה: יחשב לתבן ברזל לעץ רקבון נחושה: לא יבריתו בן קשת לקש נהפכו לו

אבני קלע: בקש נחשבו הותח וישחק לרעש כידון: תחתיו הדודי חרש ירפר חרוץ עלי טיט: ירתח כסיר מצולה ים ישים כמרקחה: אחריו יאיר נתיב יחשב תהום לשיבה: אין על עפר משלו העשו לבליתחת: את כל גבה יראה הוא מלך על כל בני שחץ:

אבני קלע: בקש נחשבו הותח וישחק לרעש כידון: תחתיו הדודי חרש ירפר חרוץ עלי טיט: ירתח כסיר מצולה ים ישים כמרקחה: אחריו יאיר נתיב יחשב תהום לשיבה: אין על עפר משלו העשו לבליתחת: את כל גבה יראה הוא מלך על כל בני שחץ:

דבר חד כורת: מצולה מן ירדו במצולות: כמרקחה כסיר שיעשו בו המרקחת שהוא רותח: מענין מסל וממין חנייה מענין ממשלה: העשו אשר עשו: לבלי מת' לבלתי התמ ומורח רל ענה הסס את חוב כבואה כאשר ראה שהוא מחויק עדין בדעתו ואמר חזון נח כנבר הדועני האף תפר המספס אשר סדרתי אותו בתכלית התפר ותרשיני ליחס לי יאות

דבר חד כורת: מצולה מן ירדו במצולות: כמרקחה כסיר שיעשו בו המרקחת שהוא רותח: מענין מסל וממין חנייה מענין ממשלה: העשו אשר עשו: לבלי מת' לבלתי התמ ומורח רל ענה הסס את חוב כבואה כאשר ראה שהוא מחויק עדין בדעתו ואמר חזון נח כנבר הדועני האף תפר המספס אשר סדרתי אותו בתכלית התפר ותרשיני ליחס לי יאות

אין על עפר משלו העשו לבליתחת: את כל גבה יראה הוא מלך על כל בני שחץ:

אין על עפר משלו העשו לבליתחת: את כל גבה יראה הוא מלך על כל בני שחץ:

הוא מענין מסל וממין חנייה מענין ממשלה: העשו אשר עשו: לבלי מת' לבלתי התמ ומורח רל ענה הסס את חוב כבואה כאשר ראה שהוא מחויק עדין בדעתו ואמר חזון נח כנבר הדועני האף תפר המספס אשר סדרתי אותו בתכלית התפר ותרשיני ליחס לי יאות

הוא מענין מסל וממין חנייה מענין ממשלה: העשו אשר עשו: לבלי מת' לבלתי התמ ומורח רל ענה הסס את חוב כבואה כאשר ראה שהוא מחויק עדין בדעתו ואמר חזון נח כנבר הדועני האף תפר המספס אשר סדרתי אותו בתכלית התפר ותרשיני ליחס לי יאות

הוא מענין מסל וממין חנייה מענין ממשלה: העשו אשר עשו: לבלי מת' לבלתי התמ ומורח רל ענה הסס את חוב כבואה כאשר ראה שהוא מחויק עדין בדעתו ואמר חזון נח כנבר הדועני האף תפר המספס אשר סדרתי אותו בתכלית התפר ותרשיני ליחס לי יאות

הוא מענין מסל וממין חנייה מענין ממשלה: העשו אשר עשו: לבלי מת' לבלתי התמ ומורח רל ענה הסס את חוב כבואה כאשר ראה שהוא מחויק עדין בדעתו ואמר חזון נח כנבר הדועני האף תפר המספס אשר סדרתי אותו בתכלית התפר ותרשיני ליחס לי יאות

הוא מענין מסל וממין חנייה מענין ממשלה: העשו אשר עשו: לבלי מת' לבלתי התמ ומורח רל ענה הסס את חוב כבואה כאשר ראה שהוא מחויק עדין בדעתו ואמר חזון נח כנבר הדועני האף תפר המספס אשר סדרתי אותו בתכלית התפר ותרשיני ליחס לי יאות

הוא מענין מסל וממין חנייה מענין ממשלה: העשו אשר עשו: לבלי מת' לבלתי התמ ומורח רל ענה הסס את חוב כבואה כאשר ראה שהוא מחויק עדין בדעתו ואמר חזון נח כנבר הדועני האף תפר המספס אשר סדרתי אותו בתכלית התפר ותרשיני ליחס לי יאות

הוא מענין מסל וממין חנייה מענין ממשלה: העשו אשר עשו: לבלי מת' לבלתי התמ ומורח רל ענה הסס את חוב כבואה כאשר ראה שהוא מחויק עדין בדעתו ואמר חזון נח כנבר הדועני האף תפר המספס אשר סדרתי אותו בתכלית התפר ותרשיני ליחס לי יאות

הוא מענין מסל וממין חנייה מענין ממשלה: העשו אשר עשו: לבלי מת' לבלתי התמ ומורח רל ענה הסס את חוב כבואה כאשר ראה שהוא מחויק עדין בדעתו ואמר חזון נח כנבר הדועני האף תפר המספס אשר סדרתי אותו בתכלית התפר ותרשיני ליחס לי יאות

הוא מענין מסל וממין חנייה מענין ממשלה: העשו אשר עשו: לבלי מת' לבלתי התמ ומורח רל ענה הסס את חוב כבואה כאשר ראה שהוא מחויק עדין בדעתו ואמר חזון נח כנבר הדועני האף תפר המספס אשר סדרתי אותו בתכלית התפר ותרשיני ליחס לי יאות

הוא מענין מסל וממין חנייה מענין ממשלה: העשו אשר עשו: לבלי מת' לבלתי התמ ומורח רל ענה הסס את חוב כבואה כאשר ראה שהוא מחויק עדין בדעתו ואמר חזון נח כנבר הדועני האף תפר המספס אשר סדרתי אותו בתכלית התפר ותרשיני ליחס לי יאות

אלים ב' בתו כן נכני וכתב

רלבן

איוב מב

אבן עזרא

רע

והוא בתכלית הגובה והגודל כמו ארזי גדי ביעין יסורנו ויכתבו מרב גדלים
 עצמות הם חוקים כמתיכות נחושה הוא מכת דרכי אל בכריחותיו חלה לחוזק
 ותוקף מי שעשהו לכד יוכל לנחול לא זולתו מרוב כחו וגבורתו הנה ההרי יצמית
 בעבורו יבול והוא כוז ממנו בזולת עבודה חמושת וכל חית השדה ישחקו פס ולא
 יירחו ממנו כי חינו
 טורף התחשב עיניו
 לסכך תחת האילנות
 ונסתר קנה ובבניה
 חסד הקנה גדל פס
 האם יסכוהו אילנות
 להיט לו לכל האם
 יקפוהו ערבי נחל עד
 סיהיה כלס מינן לו
 הנה זה בלתי חפשי
 כי לגדלו כשתמותו
 כהנה יעשהו שלא
 ימהר לרוץ כ
 כמבארשונה לרוב
 חסרון מימיו יבטח כי יכניס כל הירק אל פיהו עס גדול הנהר ההוא ירמה בעיניו סיקח כל הנהר ההוא עד שיפיל אבן לתחתית הנהר בשמותו
 ויעצמוקיים אשר פס והנה חמר זה על גד הפלגה ונחמח להורות על גדלו וספר זאת הכריחה הנפלאה להורות על שלא יקצר הפס ית מהגיע
 הטוב כפי מה שחפטר בבריחה ונה כי גס בחיככים החלופים בטבע הטוב מהבעלי חיים סדרתי כח וגבורה כבעלי חיים אשר חפטר
 בו זה וסדרת לו חזונו ושמידתו מהאיר המקיף וחס לא ימצא לו מנן מהאילנות לפי שכבר שמתו בו כח חוק על שלא יתפעל מהאויז המקיף
 ולנה הוא מבואר שלא תהיה עלי טענה שימצא מההצלחה לרשעים עד שיסמרו מהרע בעת בואו לאחרים כמו שטען איוב באמרו כי ליום איד יחסך רע וזה כי עקר
 הכוונה החלית היא להטיב לכל נמצא כפי מה שחפטר ואם היה חפטר לו שיסמר האדם מכל רע לא היה מקצר מזה והנה הרשע כשיסמר מהרע הוא מנד המערכת
 לכד ואולם הדריק יסמר בעצמותו חסו ההבל בין שמירת הרשע מהרעות וכן שמירת הנדריק מהם התוכל למסוך לויתן ברשת כמו הענין בשאר הדגים ואם בחבל אשר
 תסקיע בים לזוד תיכל למסוך אותו בשמירת החסו שבראש החבל בלסונו התוכל לסיס חגמון באפן ללכוד ותניקוב לחיינו במחום בדרך בתקונו הירבה חלק תחכונים
 להיתקן מוטל עליו ואם ידבר חלק רכות היכרות בריית עמך ותקחנו לעבד עולם התשתק בו כמו שיסתח האדם עם הנכור ותקטרנו לכעורותך להשתעשע בו כמו
 שיסתעשו בקצת העופות האם יסעדו יחד בעבורו הסומרים ויחלקוהו ביניהם התכרות עורו בחרב סכורותם הדגים ערות הדגים ואם תכרות ראשו בחרב סכורותם
 ראש שאר הדגים הנה חס תרצה לסיס עליו כפיך לזודו לא תוסף לזכור מלחמה כי הוא בלי ספק ימיתך הן תקותו כזובה מימי שירצה לזוד אותו כי גס אל מראה זה הדג
 לגדלו תביע אליו יראה ומרדה עד שיעלך וינטל לחרץ ולא תשחר בו נשמה מרוב החרדה לא ימצא חכור ויחוק בעולם שיוכל לעורר אותו ולהלם בו ואם הענין כן בזאת
 הבריחה אשר במים שטם הבעלי חיים היתר חסרים כמו שהתבאר בספר בעלי חיים מי הוא שיתייב לבני יהיה לו כח כחמי האל זה ממה שזורה שלא קצרתה מהמציא
 טוב כפי מה שחפטר בכבר נברא מי הוא שהקדימו לעשות קצת הנבראות ואסלים חכי לבראות השאר עד שתוכל לומר שאף על פי שקצתם הם בתכלית המשלמות הנה
 בקצתם ימצא חסרון לפי שהם משני פועלים מתחלפים הנה באמת הם כולם מופעל אחד כי תחת כל השמים לי הוא ולוה יתחייב סיהיה השלמות נמשך בכל פעולותיו
 כמו שהוא בחלו הנבראים חלל שאתה לא תעטר הנה לא אחריים מהזכיר אופן הפליחה באברי זה הבעלי חיים וחלקיו ודבר גבורותיו ויפיו הסדור אשר ביצירתו מי גלם
 כפי לבו זה הדג להפטיט אותו ממנו מי יבוא בכפל דסנו לפתוח פיו מי הוא אשר יפתח דלתי פניו הלא סביבות סיניו ויטלו חימה נפלאה על האדם הנה הקשקשותי הם
 בתכלית העובי והחזק כמו המגיבים יסגרו אחד באחד חומס דר עד שדוח לא יבא ביניהם להתדבק אחד באחד מעשיותיו תבער ותדלק חס ליתרון חומו כחילו חס יצא
 מקרב ועיניו הם מאירי כפעפי שחר מפני יבואו לפידי חס ליתרון חומו ויתמלטו ממנו כידודי חס הלא מנחיריו יבא עסן ליתרון הביסול הנעשה בפניו גופו ככלי הביסול
 כמו שיבא עסן מדוד רותח ונחמון נשימתו תלהיב נגלים ותבערים יבא מפיו להב מחוזק החום בצוחו אשר הוא חלוט בשאר הבעלי חיים לזורך הנעתם אותו פס לין
 עוז וכח חוק לפניו תתהפך דלכה לסמחה כי אין דלכה לפניו ולא ימצא דבר שיכחכהו ויעצרו חלקי בטרו הנפרדים קצת הפרד בשאר הדגים הם חוקים ודברים
 שבטרו הוא חוק עליו בדרך שלא ימוט ולא יומד מנכ חלקי בטרו מקצת לבו הוא חוק כמו אבן והוא חוק כמו האבן השפל משני חבני הרחיים שהוא היתר חוק מאימת
 רוממותו יראו חוקים ממשברי לב שיגיעו מירחם ממנו ינתקו דרך קביחה כמנהג המפוחדים פחד חוק כי הפחד מדדו טעשה זה לחולסת הכח המתחזק אז מי
 שישיגה חרב להכותו בו לא תקום כי הוא יתגר חוק מהחבר ולוה לא יזיקוהו לא חנית ולא מסע ולא סריה או יהיה הרצון בזה שמי שישיגהו חרב להלם בו לא תקום
 לו החרב להבילו ולא חנית ולא מסע ולא סריה הנה הוא יחשוב לתבן ברזל ויחשוב נחושה לעץ רקבון מרוב תקפו וקושי הפעולותו מהחבר לא יבירחו חץ כילא יוכל
 להיקר אותו ואבני קלע נחשבו לו כקס אבני תומח נחשבו לו כקס וילעג לרעם הרומח כשכונעעין אותו להכותו תחתיו סלעים חריפים וזמתיים והוא ישכב עליהם עם
 גדלו ולא יזיקוהו לחזק עורו יביע תחתיו דבר כורת מד חל הטוט אשר הוא רך ועס כל זה לא יונק בו ואולם חמר שהוא חל טוט כי חילו היה חל דבר קשה לא היה פלא
 חס לא יזיק בו כי הדבר ההוא הקשה ישמרו ירתיח כסד מצולות הם ירתיח הם כרתוח הסיר המרקחה בהתנגועו עם יסאר מקום פניו אחריו עד שירדה תחתית
 הם הנה הרוחה תהום אחר עבוד לויתן בו יחשכוהו לחים סיכה מרוב הלובן בסבית מעוט המים הכסחרים פס חץ על עכר מי סירמה לו אשר עשו אותו
 בכריחותו באופן שלא יחת מטוס דבר יכחיהו כמו הענין בלויתן את כל גובה ותקף יראה יבנה והוא מוטל על כל הבריות הגדולות אשר בים וחולם חמר זה להמציא
 פס בריאות נפלאות בגודל וחזק ואיפס סיהיה הרצון בזה ויחך תאמר שאף על עפר סולגנות הפס ית והשנחנתו כי הוא עובס אל המערכת חל הבריות חל הבריות אשר עשו
 באופן שלא יחתו מטוס על חלו הנבראות והס הגרמים השמימיים בהם ימשול וינחיש ויהיגם ויראה כל גובה מהנמצאות כמו עולם הנגלים ועולם הסכלים הנפרדים והוא מקף
 ומוטל על כל בני הגובה לא על חלו הנבראות והס הפלגות הלא זה ספפרתי מענין חלו הנבראות מרה על השלימו בחלו הפעולות ושהוא ראוי שלא ייחם לפועלם ליאות ויקצור
 הוא שהפס ית יוכיח איוב על מה שהיה מיחם מהעול לסס ית בחלו הטובות המגיעות לרשעים והיה מסיר
 ממה שיגיע מהס ית לחיסי האדם מהטוב והרעות להדריק עצמו מהרעות שהגיעוהו לל שהוא היה האומר

והוא בתכלית הגובה והגודל כמו ארזי גדי ביעין יסורנו ויכתבו מרב גדלים

עצמות הם חוקים כמתיכות נחושה הוא מכת דרכי אל בכריחותיו חלה לחוזק ותוקף מי שעשהו לכד יוכל לנחול לא זולתו מרוב כחו וגבורתו הנה ההרי יצמית בעבורו יבול והוא כוז ממנו בזולת עבודה חמושת וכל חית השדה ישחקו פס ולא יירחו ממנו כי חינו טורף התחשב עיניו לסכך תחת האילנות ונסתר קנה ובבניה חסד הקנה גדל פס האם יסכוהו אילנות להיט לו לכל האם יקפוהו ערבי נחל עד סיהיה כלס מינן לו הנה זה בלתי חפשי כי לגדלו כשתמותו כהנה יעשהו שלא ימהר לרוץ כ כמבארשונה לרוב

מב

כי כל תוכל כמו יוכל תוכל וכן חס טוב תוכלו בארץ הוזה והנכון כי כל דבר תוכל ולא יבצר ממך כל מומה כי כל הרחשון מוסך עצמו ואחר עמו ואחר שהגבורה והחכמה שלך היא מי זה שיוכל להסתיר עצמך אז יהיה בלי דעת והטעם כי בלי דעת הייתי ישרצתי להסתיר עצמך בעולם לכן הגדתי יבא דבר מפי שלא כהוגן ונכנסתי כ

ויען איוב את יהוה ויאמר: ידעת את ידעתי בפי כל תוכל ולא יבצר ממך מומה: מי זה מעלים עצה בלי דעת לכן הגדתי ולא אבין נפלאות מפני ולא אדע: שמע נא ואנכי אדבר אשאלך והודיעני: לשמע און שמעתיך ועתה עיני ראתה: על כן אמאם ונחמתי על עפר ואפר:

ויען איוב את יהוה ויאמר: ידעת את ידעתי בפי כל תוכל ולא יבצר ממך מומה: מי זה מעלים עצה בלי דעת לכן הגדתי ולא אבין נפלאות מפני ולא אדע: שמע נא ואנכי אדבר אשאלך והודיעני: לשמע און שמעתיך ועתה עיני ראתה: על כן אמאם ונחמתי על עפר ואפר:

ויען איוב את יהוה ויאמר: ידעת את ידעתי בפי כל תוכל ולא יבצר ממך מומה: מי זה מעלים עצה בלי דעת לכן הגדתי ולא אבין נפלאות מפני ולא אדע: שמע נא ואנכי אדבר אשאלך והודיעני: לשמע און שמעתיך ועתה עיני ראתה: על כן אמאם ונחמתי על עפר ואפר:

ואתיב איוב ית יי ואמר: ידעת ארום כולא תסובר ולא יתמנע מנך מחשבתא: סו דין דמבסי מלפתא בלא מנדעא מטול דהיכנא חיותי ולא אתבין פרישן מני ולא אנדע: שמע נא ואנכי אשאלך ומשמע און שמעתיך ועתה עיני ראתה: על כן אמאם ונחמתי על עפר ואפר:

ואתיב איוב ית יי ואמר: ידעת ארום כולא תסובר ולא יתמנע מנך מחשבתא: סו דין דמבסי מלפתא בלא מנדעא מטול דהיכנא חיותי ולא אתבין פרישן מני ולא אנדע: שמע נא ואנכי אשאלך ומשמע און שמעתיך ועתה עיני ראתה: על כן אמאם ונחמתי על עפר ואפר:

ואתיב איוב ית יי ואמר: ידעת ארום כולא תסובר ולא יתמנע מנך מחשבתא: סו דין דמבסי מלפתא בלא מנדעא מטול דהיכנא חיותי ולא אתבין פרישן מני ולא אנדע: שמע נא ואנכי אשאלך ומשמע און שמעתיך ועתה עיני ראתה: על כן אמאם ונחמתי על עפר ואפר:

והוא בתכלית הגובה והגודל כמו ארזי גדי ביעין יסורנו ויכתבו מרב גדלים

והוא בתכלית הגובה והגודל כמו ארזי גדי ביעין יסורנו ויכתבו מרב גדלים

עצמות הם חוקים כמתיכות נחושה הוא מכת דרכי אל בכריחותיו חלה לחוזק ותוקף מי שעשהו לכד יוכל לנחול לא זולתו מרוב כחו וגבורתו הנה ההרי יצמית בעבורו יבול והוא כוז ממנו בזולת עבודה חמושת וכל חית השדה ישחקו פס ולא יירחו ממנו כי חינו טורף התחשב עיניו לסכך תחת האילנות ונסתר קנה ובבניה חסד הקנה גדל פס האם יסכוהו אילנות להיט לו לכל האם יקפוהו ערבי נחל עד סיהיה כלס מינן לו הנה זה בלתי חפשי כי לגדלו כשתמותו כהנה יעשהו שלא ימהר לרוץ כ כמבארשונה לרוב

והוא בתכלית הגובה והגודל כמו ארזי גדי ביעין יסורנו ויכתבו מרב גדלים

והוא בתכלית הגובה והגודל כמו ארזי גדי ביעין יסורנו ויכתבו מרב גדלים

פירושי הטעמים לאבן עזרא

אמר

חייב ואמר יגורתי יבא לי הנה חשב אליפו טלח היה יגור דק בעבור חטא שעשה והנה חונן כלל כאשר ראו חבירי חייב מות כל בניו פתאום ורדת
אש מן השמים ובזאת חויבו וסחין גופו התברר אכלס כי מכמות האה לא יעשה השם כי אש בחוטאי' ובפושעים כאנפי דור המבול על כן אמ' ובהר
יוצק יסודם וחנפי סדום ויתר' אכלה אש על כן אמרו לו זכר כא מי הוא נקי אחד כן אחרות כל סכמי אל ואמר צופר ועיני רשעים תכליכה
ובעבור היות בניו במשתה תמיד והיין ישחית הדעת על כן אמר אש בניך חטאו לו וישלחם ביד פשעם ואמרו שיעשה תשובה והשם יסלח לו וחייב היה יודע בעצמו שהיה
צדיק על כן אמר תם אני ולא אדע כפשי על לא חמם בכפי והיה צועק כי אלה המכות שהכני השם אינם על עקב עון רק חנם על כן אמר והרבה פכעי חנם ענו על זה חביריו
כי השם צדיק הוא בכל דרכיו לא יעשה עולה ענה חייב ואמר הנה יש בעולם צדיקים ורשעים במכאובים תם ורשע הוא מכלה ויש רשעים בנעימים וזה טעם ישליו אהלים
לסדרים ענו חביריו כי טובת הרשעים איננה עומדת אש יעלה לשמים שיחו כגללו לכנח יאכד והנה ענה חייב מדוע רשעים יחיו עתקו גם נברו חיל יכלו ימיהם בטוב
ונברג שחול יחתו והנה הם בטובה עד יום מותם אז לא ידע בלדד מה יסיב והנה שב לשבח השם המסל ופחד עמו אז ענה חייב מה עזרת ללא כח גם הוא שבח השם והטעם
הנה אין לך תשובה כי אש לשבח השם אני יודע לשבחני יותר אז החרים צופר ושכ חייב ויסק לדבר בעבור טלח ענהו אחד מחביריו וטעם ארץ ממונה יבא לחם ותחתיה
כהפך כמו אש ואחר כן והחכמה מאין תמצא כי השם יעשה רצונו יענה רשע גם צדיק גם יש צדיקי' גם רשעים שיתן להם כל טוב שיתאו והנה יעשה כן בארץ ובחלי' שאין
דעת להם ולדעת זאת החכמה למה זה נשגבה מדעת האדם והנה הטעם כאשר לא ידעו בני אדם מחשבות השם וגזירותיו שהם עמוקות חולי אלה הגזירות שגזר עלי הוא
ידע למה גזרם ואינם בעבור שחטאתי לפניו ויוסק חייב שאת משלו השני יספר שם צדקותיו ומעשיו כי חביריו אמרו לו חלמנות שלחת ריקס זה אות כי שופט היה על
כן אמר חב חכמי לחבינים ולב חלמנה ארנין וישבתו חביריו מענותו כי הוא צדיק בעיניו כי לא היה כן בעיני חביריו רק הסכימה דעתם שהיה רשע על כן באו אליו הצרות
הקשות פתאום ואליהוא חרה אפו על חייב שהאריך לשונו בקוצר רוחו ואמר כנגד השם דברים שלא כהונן כמו ידעתי כי חכך הודיעני על מה תריבני הטוב לך כי מעשונך
תחשבני לחייב לך וזה טעם על דקו נפשו מאלהים ובשלשת ריעיו חרה אפו על אמרם שהשם צדיק רק חייב הוא רשע ויתכן שהיה צדיק ואין ספק שהשם צדיק זה טעם
וירשיעו את חייב והנה סוד דברי אליהוא שאמר לחייב וחביריו כולכם תעיתם כי חשבתם שעמדתם בסוד השם והנה אמר לחבירי חייב כי השם יכסה ויענה על עקב עון אז
להסיר עון אז לקבל סכר ואמר לחייב שהיה מתרעם על השם בעבור טלח ישיבו כי כל דבריו לא יענה ודבר מגולה הוא במעשה רק תפס חייב ואמר שהוא רשע בדבר פי
שהחייב על השם וכן אמר האומר למוך בליעל והטעם הדרך מוסר הוא שיאמר העבד למלוכו בליעל אז רשע אז מוך לכדיבים כי למוך ישרת עצמו ואחר עמו אז טעמו אל
אחד הכדיבים כמו בן חתונות והראשון נכון בעיני אף כי השם אשר לא נשא פני שרים על כן אמר חבי יבחן חייב עד נצח וארח לחברה עם פועלי און ובאחרונה ויוסק
אליהוא והטעם חשוב כי הנה מפלאות הנסם לא ידע איד השם ולמה כן ומתי וכאשר נפלאו ממנו אלה הסודות כן נפלאו מספטי השם עם בני אדם כי הם עמוקות מאלה
שהם בגופות כראות והטעם על חייב ידבר למה הרימות קול לאמר למה עניתני היה לך לסבול ולהחרים ולא תדבר גבוהה גבוהה וזה טעם ויען השם מן הסערה והענין אמת
שתבקם למה זה הידעת אז תולד וידעת כמה תחיה וזה האור שאתה מתענג בו התדע מקומו אז תדע למה תולדת העופות גם הבהמות כן וזה טעם התתן לסוס גבירה אז
החרים חייב ענה השם שנית הרוב עם שרי יסור אז ענה חייב תשובה איננה נכונה כי לא הצדיק השם רק אמ הנה אחרים ולא אדבר עוד על כן ויען השם שנית מן הסערה
והזכיר בהמות שהוא גם בהמה וגבורתו שהוא ביבשה גם הזכיר גבורת לויתן והטעם כאילו אמר לחייב חייך נבהת כנגדי על כן הזכיר אלה הגדולים והענין הנה בבדידותו
ולא בנכבדים העליוני רק בחיות שהם בארץ ובמים מתחת לארץ שנים גבורי' לא תוכל להם להשתעבד בהם ולא לכרות על לויתן לאכלו כי בן אדם לא יגבה
לבו כנגד המלאכים ולא כנגד בני האלהים כי הם נכבדים ממנו כפלי כפלים כאשר פירשתי בפסוק הנה חכמי שולח מלאך בראיות גמורות מסקול
הדעת ומדברי התולדת גם דברי הנביאי' פה אחד כך ואמר מאלו כתוב בדברי קדמונינו זל גם הוא אמת כי הם לא דברו רק על
המלאכים הנכבדים לעתם לכבוד הנביאים רק גובה לבו כנגד החיות והעופות כטע' מלפניו מבהמות ארץ
זהנה אמר השם כי הנה יש גופות בארץ עמך והם גבורים ממך לא תוכל להם ולמה גבה לבך
על כן הודה חייב באחרונה ואמר על כן אמרם ונחמתי על עפר ואפר נוחת
היא הנכונה שדבר חייב באחרונה :

